

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 21.11.2000
KOM(2000) 742 slutlig

**RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN
TILL RÅDET**

**OM HARMONISERADE KONSUMENTPRISINDEX
I EUROPEISKA UNIONEN**

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Innehållsförteckning.....	2
Tabeller.....	6
Förkortningar	7
1. SAMMANFATTNING	9
2. INLEDNING	11
3. BEGREPP OCH DEFINITIONER	12
3.1. HIKP:s syfte och omfattning	12
3.2. HIKP:s täckning, vägningstal och priser	13
3.3. Beräkning av HIKP	13
4. HIKP DISTRIBUTERADE AV EUROSTAT	14
5. FÖRBÄTTRINGAR AV INDEXETS UTFORMNING	16
5.1. Vägningstal	16
5.2. Täckning av varor och tjänster.....	17
5.3. Geografisk och befolkningsmässig täckning	20
5.4. Klassificering av varor och tjänster.....	20
5.5. Tariffpriser	21
5.6. Försäkring	22
5.6.1. Vägningstal för försäkringar	23
5.6.2. Priser för försäkring.....	24
5.7. Hälsovård, utbildning och social trygghet	24
5.8. Riktlinjer för genomförande av HIKP	25
5.8.1. Riktlinjer om revision av HIKP	25
5.8.2. Riktlinjer om behandling av rabatter i HIKP	26
5.8.3. Riktlinjer om behandling av förkastade prisobservationer	26
5.8.4. Riktlinjer för behandling av informationsbehandlingsutrustning, särskilt persondatorer, i HIKP	27
6. INDEXETS KVALITET	27
6.1. Relevans.....	27
6.2. Tillförlitlighet.....	29

6.2.1.	Representativitet.....	29
6.2.2.	Noggrannhet.....	30
6.3.	Jämförbarhet	30
6.3.1.	Jämförbarhet mellan olika formler	30
6.3.2.	Jämförbarhet mellan medlemsstaterna	31
6.4.	HIKP-standarder i praktiken.....	32
6.4.1.	Begreppsmässiga problem för svåra poster	34
6.4.2.	Nya varor och tjänster av betydelse	34
6.4.3.	Vägningstalens kvalitet	41
6.4.4.	Hushållens slutliga monetära konsumtionsutgifter	41
6.4.5.	Makroindexformler (gemensam referensperiod)	47
6.4.6.	Elementära aggregat	50
6.4.7.	Minimistandarder för urval.....	53
6.4.8.	Makroaggregation kontra elementär aggregation	60
6.4.9.	Minimistandarder för priser och kvalitetsjustering	60
6.4.10.	Databas för kvalitetsjusteringar	62
6.4.11.	Implicita kvalitetsindex	62
6.4.12.	Hantering av uteblivna observationer.....	63
6.4.13.	Säsongsberoende poster.....	63
6.4.14.	Prismätning och -behandling	63
a)	Tariffpriser	63
b)	Rabatter.....	63
c)	Tidpunkt för att föra in inköspriser i HIKP	64
d)	Revision	64
6.5.	Enhetlighet	65
6.5.1.	Definitioner som överensstämmer med nationalräkenskaperna	65
6.6.	Punktlighet	66
6.7.	Tillgänglighet och tydlighet.....	67
7.	KVALITETSSÄKRING FÖR HIKP	68
7.1.	Kontroll av efterlevnaden	68
7.2.	Rådgivande organ.....	70

8.	EU:S UTVIDGNING	71
8.1.	Inledning.....	71
8.2.	Strategi för genomförandet.....	71
8.3.	Phare-projekt.....	72
8.3.1.	Pilotprojekt om prisstatistik.....	72
8.3.2.	Utbildningsprogram.....	72
9.	FÖRESKRIVANDE KOMMITTÉ	73
10.	SYNPUNKTER FRÅN ANVÄNDARNA OCH MEDIERNA.....	74
10.1.	Yttrande från Europeiska centralbanken	74
10.2.	Yttrande från Europeiska kommissionens generaldirektorat för ekonomi och finans.....	75
10.3.	HIKP i pressen	76
11.	KOSTNADER.....	77
12.	FRAMTIDSUTSIKTER.....	77
12.1.	Framtida arbete med medlemsstaterna	77
	BILAGA I.....	81
	BILAGA II	82
	BILAGA III	94

TABELLER

Tabell 1 Delindex som genomförts fullständigt i december 1999.....	18
Tabell 2 Identifierade källor till skillnader.....	33
Tabell 3 Nya varor och tjänster av betydelse kontra ersättningar	37
Tabell 4 Nya varor och tjänster av betydelse enligt medlemsstaternas förslag.....	39
Tabell 5 Nya varor och tjänster av betydelse enligt Eurostats förslag.....	40
Tabell 6 Ändringar i täckningen fr.o.m. index för januari 2000	44
Tabell 7 Årlig ändringstakt (skillnad i procentenheter mellan HIKP inkl. och exkl. utvidgad täckning)	46
Tabell 8 Referensperioder för vägningstal	49
Tabell 9 Formler för beräkning av elementära aggregat.....	51
Tabell 10 Antal elementära aggregat i genomsnitt per månad de senaste 12 efterföljande månaderna	55
Tabell 11 Prisobservationer per elementärt aggregat i genomsnitt per månad	57
Tabell 12 Nuläget. Framtidsutsikter	79

FÖRKORTNINGAR

A	Österrike
B	Belgien
CEIES	Europeiska rådgivande kommittén för statistik på det ekonomiska och sociala området
CET	Centraleuropeisk tid
CMQ	Compliance Monitoring Questionnaire, en enkät från Eurostat för att kontrollera tillämpningen av konsumentprisindexen
COICOP	Ändamålsklassificering av individuell konsumtion (Classification Of Individual Consumption by Purpose)
D	Tyskland
DK	Danmark
ECB	Europeiska centralbanken
ECBS	Europeiska centralbankssystemet
EES	Europeiska ekonomiska samarbetsområdet
EESKPI	Konsumentprisindex för Europeiska ekonomiska samarbetsområdet
EG	Europeiska gemenskapen
EGT	Europeiska gemenskapernas officiella tidning
EKPI	Europeiskt konsumentprisindex
EL	Grekland
EMU	Ekonomisk och monetär union
ENS	Europeiska nationalräkenskapssystemet
ES	Spanien
EU	Europeiska unionen
F	Frankrike
FIN	Finland
FN	Förenta nationerna
HIKP	Harmoniserat konsumentprisindex
I	Italien
IMF	Internationella valutafonden
IRL	Irland
KPI	Konsumentprisindex
L	Luxemburg
MUKPI	Monetära unionens konsumentprisindex
N	Norge
NL	Nederländerna
OECD	Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling
P	Portugal

PC	Persondator
Phare	Handlingsplan för stöd till Polen och Ungern (senare utvidgad till övriga central- och östeuropeiska länder)
PPP	Köpkraftsparitet
PPS	Köpkraftsstandard
S	Sverige
SPC	Kommittén för det statistiska programmet
TQM	Total Quality Management
TV	Television
UK	Förenade kungariket Storbritannien och Nordirland
UNSD	Förenta nationernas statistikavdelning
USA	Amerikas förenta stater

**RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN
TILL RÅDET
OM HARMONISERADE KONSUMENTPRISINDEX
I EUROPEISKA UNIONEN**

1. SAMMANFATTNING

I enlighet med rådets förordning (EG) nr 2494/95¹, har sedan mars 1997 harmoniserade index över konsumentpriser (HIKP) sammanställts och publicerats med en gemensam grund (1996=100), gemensam täckning av konsumentvaror och -tjänster och en gemensam klassificering.

I februari 1998 rapporterade kommissionen (Eurostat) till rådet {KOM(1998)104 slutlig} (nedan benämnd "rapporten") om HIKP, och särskilt om deras tillförlitlighet och överensstämmelse med jämförbarhetskraven. I rapporten påpekades att dessa index godtagits av både kommissionen och Europeiska monetära institutet som tillfredsställande mått på konvergensen. Eurostat och de viktigaste användarna strävade dock efter att ytterligare förbättra HIKP:s kvalitet och jämförbarhet med tanke på dess användning i valutapolitiken och inflationsövervakningen i den ekonomiska och monetära unionen. I rapporten uttrycktes bekymmer om kvalitetsjustering, provtagningsmetoder och täckning av varor och tjänster. Under de två åren efter denna rapport har kommissionen (Eurostat) tillsammans med de nationella statistikbyråerna tagit itu med dessa frågor, och även med leverans av aktuella och heltäckande index till Europeiska centralbanken och andra användare.

HIKP var visserligen rätt omfattande från början, men i allt väsentligt den minsta gemensamma nämnaren mellan de nationella konsumentprisindexen (KPI). Sedan dess har täckningen utvidgats till nästan alla konsumenternas utgifter, tack vare medlemsstaternas samarbete och omfattande ansträngningar. Bl.a. är de problematiska områdena hälsovård, utbildning och social trygghet numera i stort sett täckta, precis som försäkringstjänster och finansiella tjänster. Denna täckning, tillsammans med den geografiska och befolkningsmässiga täckningen, görs enligt enhetliga definitioner så att jämförbarheten tryggas, trots avsevärda institutionella skillnader.

Jämförbarheten och också förbättrats genom enighet om behandlingen av s.k. tariffpriser, t.ex. el och telefon, och medlemsstaternas villighet att uppdatera vägningstalen och se till att priserna på nya varor, t.ex. mobiltelefoner och persondatorer, räknas in. Även om medlemsstaterna enligt förordningarna inte är skyldiga att årligen uppdatera sina vägningstal, gör tre medlemsstater det ändå och andra överväger det eller planerar en uppdatering i för tid. Tack vare detta har HIKP aktuella och relevantare vägningstal än vad KPI hade före harmoniseringen.

Det råder ännu inte enighet om huruvida bostadssägare som bor i sin egen bostad utsätts för inflation som borde täckas av HIKP, annat än priserna för reparationer och underhåll. Möjligheten att bygga upp ett index av nettoinköpspriset för en egen bostad (huspriset) har undersökts, och den har visat sig innebära avsevärda praktiska svårigheter för ett antal medlemsstater. Beroende på utgångspunkt är ägarens kostnader förutom monetära utgifter antingen inte en fråga med anknytning till konsumentinflation, eller en fråga som inte har en praktisk lösning.

Föga förvånande har problemet med kvalitetsjustering visat sig svårlöst. Icke desto mindre har vissa framsteg gjorts, t.ex. det experimentella införandet av implicita kvalitetsindex som

¹ EGT L 257, 27.10.1995, s. 1.

ett praktiskt övervakningsredskap. Farhågor om att KPI var behäftade med systematiska överskattningar på grund av bristande hänsyn till kvalitetsförändringar, särskilt i fråga om högteknologiska varor som persondatorer, ökade efter Boskinkommissionens rapport i december 1996 om USA:s KPI, och Hoffmannrapporten om det tyska KPI (1998). Kommissionen (Eurostat) har ägnat uppmärksamhet åt problemet med systematiska fel.

Kommissionen höll med om att kvalitetsjustering var en fråga av stor vikt, men kom fram till att systematiska fel i KPI inte kunde styrkas så länge som det saknades enighet om vad kvalitetsjusteringar innebär eller vilka operativa metoder som skulle användas för att ta hänsyn till kvalitetsjusteringar. Boskins argument byggde på teorin för levnadskostnadsindex, och var visserligen intressant men saknade tillämpning på HIKP, som är ett prisindex av Laspeyres-typ för mätning av inflation, och dessutom var de teoretiska förutsättningarna inte uppfyllda. Kommissionen (Eurostat) följer dock uppmärksamt US Bureau of Labor Statistics försök att utveckla kvalitetsjusteringar för persondatorer och andra konsumentvaror och -tjänster.

Kommissionen fortsätter att sträva efter enighet med medlemsstaterna om praktiska åtgärder för att förbättra kvalitetsjusteringarna. Jämförelser mellan olika länder av justeringar som faktiskt gjorts ger vid handen att det ibland finns stora och oacceptabla skillnader på delindexnivå, och medlemsstaterna har informerats om detta.

Arbetet med medlemsstaterna om urvalsmetoder har gjort större framsteg, även om en tillfredsställande teoretisk ram saknas här också. Statistisk urvalsteori är visserligen väl utvecklad, men dess tillämpning på prisindex, där priser skall mätas i en dynamisk ekonomi, medför begreppsmässiga problem som inte lösts. Av ekonomiska skäl gör också de flesta medlemsstaterna subjektiva i stället för slumpmässiga urval. Lagstiftningen kommer att inriktas främst på en tillräcklig representation av faktiskt tillgängliga varor och tjänster. Möjliga fördelar med förbättrad prisinformation i form av streckodsdata från snabbköpskassor övervägs också av några medlemsstater.

Sedan etapp III av EMU inleddes i januari 1999 har tonviken förskjutits från nationella HIKP till monetära unionens konsumentprisindex (MUKPI), som är det viktigaste måttet för ECB när den bedömer prisstabiliteten i euroområdet. Kommissionen (Eurostat) offentliggör nu MUKPI tillsammans med månatliga HIKP och ett brett utbud delindex ungefär 18 dagar tidigare än vad som krävs enligt rådets ramförordning. Indexen tillhandahålls via kommissionens (Eurostats) databas New Cronos och dess webbplats, tillsammans med uppgifter om hur de sammanställts. Kandidatländerna har med sakkunnigt stöd från kommissionen (Eurostat) och medlemsstaterna gjort stora framsteg med att sammanställa konsumentprisindex som uppfyller kraven för HIKP, och dessa finns också tillgängliga.

Kommissionen (Eurostat) anser att HIKP är ett stort framsteg inom samarbetet, som lett till tydligt förbättrade inflationsmätningar inte bara för den monetära politiken inom valutaunionen utan också för medlemsstaternas regeringar. Mycket återstår dock att uträtta för att se till att indexen är tillförlitliga, relevanta och jämförbara. Kommande arbetsprogram med medlemsstaterna skall därför inriktas på att konsolidera och tydliggöra (med praktiska riktlinjer) befintliga standarder, och ta fram nya standarder där det fortfarande kan förekomma systematiska skillnader, t.ex. i fråga om kvalitetsjusteringar. Det skall också inriktas på att utveckla operativa övervakningssystem som är tillräckligt bra för att försäkra användarna om att alla HIKP och MUKPI följer befintliga och kommande standarder.

2. INLEDNING

Den 23 oktober 1995 antog ministerrådet en förordning² om den rättsliga grunden för sammanställning av harmoniserade konsumentprisindex i medlemsstaterna.

HIKP tjänar som grund för deltagande i den ekonomiska och monetära unionen (EMU) och är grunden för det europeiska konsumentenprisindexet (EKPI) och monetära unionens konsumentprisindex (MUKPI), det officiella inflationsmåttet i euroområdet. I början av harmoniseringen var det viktigaste användningsområdet för HIKP konvergenskriterierna för prisstabilitet i samband med etapp III av EMU. Därför inriktades harmoniseringsarbetet under denna period på åtgärder för att undanröja eller minska signifikanta långfristiga effekter (icke jämförbara element), eftersom de hade den största sannolikheten att störa bedömningarna av långsiktig prisstabilitet. Detta låg i linje med EU-fördraget där följande står: "Inflationen skall mätas med hjälp av konsumentprisindex på en jämförbar grund, med beaktande av skillnader i nationella definitioner".

Den första januari 1999 var en historisk dag i den europeiska ekonomiska integrationen. Etapp III i den ekonomiska och monetära unionen inleddes med elva deltagande länder i den gemensamma valutan. Från den dagen tillämpas i euroområdet en gemensam räntesats, som fastställs av Europeiska centralbanken (ECB). I enlighet med fördraget är prisstabilitetens bevarande det viktigaste målet för Europeiska centralbankssystemet (ECBS). Wim Duisenberg, ECB:s ordförande, tillkännagav i oktober 1998³ att banken skulle bedriva en flexibel valutapolitik för prisstabilitet i euroområdet utgående från ett monetärt referensvärde och en blandning av andra indikatorer ("*prisstabilitet definieras som en årlig ökning av det harmoniserade indexet över konsumentpriser för euroområdet på mindre än 2 %*")⁴.

I rådets förordning (EG) nr 2494/95 om harmoniserade index över konsumentpriser (HIKP) (nedan kallad "ramförordningen") fastställs **ett tillvägagångssätt i etapper**. Inom varje etapp krävs särskilda genomförandeåtgärder som införts i form av förordningar från kommissionen. Beträffande genomförandet av HIKP bör det understrykas att det i rådets förordning föreskrivs ett förfarande där kommittén för det statistiska programmet agerar som föreskrivande kommitté. (Kommittén består av generaldirektörerna för de nationella statistikinstitutionen.)

Inom denna ram utfärdas både regler, riktlinjer och icke bindande uttalanden om lämpliga metoder i samarbete med medlemsstaterna för sammanställning av HIKP. Hittills har tio särskilda förordningar antagits om genomförandeåtgärder för sammanställningen av HIKP.

Den första kommissionsförordningen (EG) nr 1749/96 om initiala åtgärder för implementering omfattade sex områden: initial täckning, nya varor och tjänster av betydelse, elementära aggregat och minimistandarder för kvalitetsjusteringar, urval samt priser. Den andra kommissionsförordningen (EG) nr 2214/96 handlade om HIKP och dess delindex som lämnas till och sprids av Eurostat. I kommissionens förordning (EG) nr 2454/97 anges minimistandarder för kvaliteten på de vägningstal som används för att sammanställa HIKP.

² Rådets förordning (EG) nr 2494/95, EGT L 257, 27.10.1995, s. 1.

³ Pressmeddelande utdelat vid ECB:s presskonferens, Frankfurt, 13.10.1998.

⁴ Wim Duisenberg vid ECB:s presskonferens, Frankfurt, 13.10.1998.

Dessutom utvidgas HIKP:s täckning till december 1999 respektive december 2000 genom två genomförandeförordningar från rådet (förordningarna (EG) nr 1687/98 och 1688/98).

I den fjärde kommissionsförordningen (EG) nr 2646/98 anges minimistandarder för behandling av tariffpriser, och i kommissionens förordning (EG) nr 1617/1999 minimistandarder för behandling av försäkringar.

Genom kommissionens förordning (EG) nr 1749/1999 uppdateras den klassifikation som anges i kommissionens förordning (EG) nr 2214/96. I den senaste förordningen, rådets förordning (EG) nr 2166/1999, anges minimistandarder för hur produkter inom hälsovård, utbildning och social trygghet skall behandlas i HIKP. Kommittén för det statistiska programmet tillstyrkte vid sitt möte i maj 2000 ytterligare två utkast till förordningar (om behandling av nedsatta priser i HIKP och om tidpunkten för införande av konsumentpriser i HIKP). En fullständig förteckning över rättsakter med anknytning till HIKP återfinns i bilaga I till denna rapport.

Som redan sagts i den första rapporten är det komplicerat och känsligt att sammanställa ett konsumentprisindex. Många av de erforderliga ändringarna infördes efter långa diskussioner och krävde omfattande förberedelser innan de kunde genomföras.

Den första rapporten handlade om läget för HIKP i slutet av 1997 efter godkännandet av de tre genomförandeförordningarna.

Denna rapport bygger på den föregående och inriktas på framstegen med att utforma indexet sedan dess, med särskild vikt vid indexets kvalitetsaspekter. Dessutom ges en översikt över arbetsprogrammet fram till 2002.

3. BEGREPP OCH DEFINITIONER

3.1. HIKP:s syfte och omfattning

HIKP sammanställs i varje medlemsstat enligt harmoniserade metoder som tagits fram av europeiska prisstatistiker under Eurostats ledning. Det är det viktigaste måttet på prisstabiliteten i euroområdet. HIKP används för att bedöma konvergensen i EU, och finansmarknaderna sätter stort värde på indexen då de ger jämförbara mått för alla EU:s medlemsstater.

I enlighet med Maastrichtfördraget är syftet med HIKP att mäta inflationen med hjälp av konsumentprisindex på en jämförbar grund, med beaktande av skillnader i nationella definitioner. Tyvärr finns det ingen operationell definition av begreppet inflation. De definitioner som finns är generella, och den mest erkända är antagligen att "inflation är en fortvarig ökning av den allmänna prisnivån". Med denna definition i åtanke och mot bakgrund av användarnas åsikter och behov beslöt man att beräkna HIKP som ett prisindex av Laspeyres-typ på grundval av priserna på de varor och tjänster som bjuds ut till försäljning på medlemsstatens ekonomiska territorium i syfte att direkt tillfredsställa konsumenternas behov. Med ledning av detta och med hjälp av Europeiska nationalräkenskapssystemet (ENS 95) bestämde man att HIKP skulle täcka "hushållens slutliga monetära konsumtionsutgifter". Härigenom definieras vilka varor och tjänster, vilka populationer och vilket geografiskt område som täcks, liksom vilka priser och vägningstal som skall användas.

HIKP kan alltså sägas vara ett konsumentinflationsindex eller ett rent prisindex av Laspeyres-typ, och det är ett mått på de genomsnittliga prisförändringarna på grundval av hushållens förändrade utgifter för att upprätthålla sina konsumtionsmönster och på konsumentpopulationens sammansättning under bas- eller referensperioden. Med "rent" menas noga räknat att endast ändrade priser återspeglas i måttet mellan den nuvarande perioden och bas- eller referensperioden. HIKP är inte ett levnadskostnadsindex, dvs. det är inte ett mått på ändringen i minimikostnaden för att uppnå samma "levnadsstandard" (konstant nytta) genom två olika konsumtionsmönster som realiserats under de två perioder som jämförts, och där andra faktorer än rena prisförändringar kan påverka indexet.

3.2. HIKP:s täckning, vägningstal och priser

Med "täckning" för HIKP menas de varor och tjänster som räknas in i hushållens slutliga monetära konsumtionsutgifter. De klassificeras enligt de fyrställiga kategorierna och underkategorierna i COICOP/HIKP (Classification Of Individual CONsumption by Purpose, ändamålssklassificering av individuell konsumtion anpassad till HIKP).

"Hushållens slutliga monetära konsumtionsutgifter" definieras som den del av de slutliga konsumtionsutgifterna som betalas

- av hushåll, oavsett nationalitet eller boendeform, och
- i monetära transaktioner, och
- på medlemsstatens ekonomiska territorium, och
- för varor och tjänster som direkt används för att tillfredsställa individuella behov, och
- under en eller flera av de tidsperioder som jämförs.

De priser som används i HIKP är de priser som hushållen betalar för att köpa enskilda varor och tjänster i monetära transaktioner. Inköpspriset är det pris köparen faktiskt betalar, inkl. eventuella skatter och exkl. eventuella subventioner, efter avdrag för mängd- eller säsongsrabatter från normalt pris, exkl. ränta och avgifter som läggs till vid kreditfinansiering samt exkl. eventuella förseningsavgifter.

Med "vägningstal" inom HIKP menas att hushållens aggregerade utgifter för en delmängd av varor eller tjänster som täcks av HIKP uttrycks som en del av de totala utgifterna för alla varor och tjänster som täcks.

3.3. Beräkning av HIKP

Den relativa fördelningen av konsumenternas utgifter för individuella produkter varierar mellan länderna. Därför finns det ingen enhetlig korg som kan användas för alla medlemsstater. Kostnader för att bo i ett hus man själv äger, oavsett om de uttrycks som tillskriven hyra eller som räntebetalningar, anses inte som en del av inflationsprocessen och inräknas därför inte.

De vägningstal som används för beräkningen av HIKP kan avse en referensperiod upp till sju år tidigare än innevarande år. Justeringar måste dock göras varje år för särskilt stora ändringar i utgiftsmönstren. På så sätt minimeras olikheter som beror på uppdatering med olika intervall.

För att hålla de olika HIKP någorlunda synkroniserade med varandra och aktuella med avseende på marknadens utveckling skall nya produkter tas med när de får en signifikant relativ vikt. Det måste gå att visa att HIKP bygger på lämpliga urvalsrutiner, med hänsyn tagen till nationell variation i fråga om produkter och priser. Urvalen måste hållas aktuella, bl.a. genom förbud mot metoden att priser som saknas helt enkelt anses vara samma som när de senast iakttogs. För att det skall gå att mäta rena prisändringar måste priserna i HIKP justeras efter kvalitetsändringar. Vissa olämpliga rutiner, bl.a. automatisk länkning, har förbjudits i detta sammanhang.

Vidare måste HIKP sammanställas enligt specificerade formler. MUKPI beräknas som ett vägt medelvärde av HIKP för de elva länderna i euroområdet. Indexet beräknas som ett årligt kedjeindex, vilket gör att landsvägningstalen kan ändras varje år. En medlemsstats vägningstal är dess andel av hushållens slutliga monetära konsumtionsutgifter i relation till de totala utgifterna i EMU. De landsvägningstal som används 2000 är nationalräkenskapsuppgifter för 1998 som uppdaterats till priserna i december 1999. Vägningstal i nationell valuta räknas om till euro med de fasta växelkurserna.

Europeiskt konsumentprisindex (EKPI) beräknades t.o.m. 1998 som ett årligt kedjeindex för EU:s femton medlemsstater. Fr.o.m. 1999 beräknas EKPI som ett årligt kedjeindex för euroområdet, Danmark, Grekland, Sverige och Förenade kungariket. Europeiska ekonomiska samarbetsområdets index över konsumentpriser (EESKPI) omfattar även Island och Norge. Landsvägningstal för EKPI och EESKPI härleds från hushållens slutliga monetära konsumtionsutgifter i nationell valuta omräknad till köpkraftsstandarder (PPS). Euroområdets landsvägningstal återspeglar dess andel av EU:s och EES totala konsumtion.

Närmare uppgifter om HIKP och MUKPI finns i Eurostats pressmeddelande 21/97 av den 5 mars 1997, promemoria 8/98 av den 4 maj 1998 samt promemoria 2/00 av den 18 februari 2000 (som innehåller en fullständig förteckning över HIKP-förordningar). Närmare information finns också i kommissionens rapport till rådet om harmoniserade konsumentprisindex i Europeiska unionen, KOM(1998) 104 slutlig.

4. HIKP DISTRIBUTERADE AV EUROSTAT

För att källorna till inflationstrycket skall kunna analyseras måste HIKP delas upp efter olika produktgrupper. De omkring 100 delindex och vägningstal som Eurostat publicerar bygger på COICOP/HIKP, dvs. en version av den internationella klassificeringen COICOP som anpassats för HIKP.

Kommissionen (Eurostat) offentliggör varje månad

- fullständiga HIKP för alla EU:s medlemsstater samt Island och Norge,
- Europeiskt konsumentprisindex (EKPI),
- Monetära unionens konsumentprisindex (MUKPI),
- Europeiska ekonomiska samarbetsområdets index över konsumentpriser (EESKPI),
- omkring 100 delindex, med tillhörande vägningstal och vägda medelvärden (EKPI, MUKPI och EESKPI), och

- landvägningstal för hushållsutgifter i EU totalt, EMU totalt samt EES totalt.

Dessutom offentliggör kommissionen (Eurostat) ett antal s.k. särskilda aggregat som tagits fram i samarbete med ECB och generaldirektoratet för ekonomi och finans. De mäter inflationen för grupper av produkter, varor och tjänster som ofta är särskilt intressanta för ekonomiska analyser. De särskilda aggregaten kan utvecklas ytterligare enligt användarnas behov. För närvarande offentliggörs följande särskilda aggregat:

- Varor (allt utom tjänster),
- Industrivaror,
- Industrivaror utom energi,
- Industrivaror utom energi, endast varaktiga varor,
- Industrivaror utom energi, endast halvvaraktiga varor,
- Industrivaror utom energi, endast icke varaktiga varor,
- Energi,
- Livsmedel, inkl. alkohol och tobak,
- Obehandlade livsmedel,
- Behandlade livsmedel, inkl. alkohol och tobak,
- Tjänster (allt utom varor),
- Alla poster utom energi,
- Alla poster utom energi, livsmedel, alkohol och tobak,
- Alla poster utom energi och obehandlade livsmedel,
- Säsongsbundna livsmedel,
- Alla poster utom säsongsbundna livsmedel,
- Alla poster utom energi och säsongsbundna livsmedel,
- Energi och säsongsbundna livsmedel,
- Flytande bränslen samt bränslen och smörjmedel för personlig transportutrustning,
- Alla poster utom flytande bränslen samt bränslen och smörjmedel för personlig transportutrustning,
- Alla poster utom alkohol och tobak,
- Energi och obehandlade livsmedel,
- Alla poster utom boendekostnader, vatten, el, gas och andra bränslen,

- El, gas, fasta bränslen och värmeenergi,
- Utbildning, hälsovård och social trygghet,
- Alla poster utom utbildning, hälsovård och social trygghet.

För HIKP och delindex i HIKP anges följande uppgifter:

- Månatlig indexnivå,
- Månatlig förändring,
- Förändring över tolv månader eller ett år,
- Årligt genomsnittligt index,
- Årlig genomsnittlig förändringstakt.

Uppgifterna uppdateras varje månad och finns tillgängliga för alla användare via Eurostats databas New Cronos. Dessutom finns ändringstakter för vissa områden på webbsidan för euroindikatorer på Eurostats webbplats. Uppgifterna kan också erhållas via Eurostats nätverk av datashoppar.

5. FÖRBÄTTRINGAR AV INDEXETS UTFORMNING

Sedan den förra rapporten från kommissionen till rådet har ytterligare förbättringar gjorts på följande områden:

5.1. Vägningstal

Enligt ramförordningen skall HIKP:s vikter vara så aktuella att jämförbarheten bevaras, samtidigt som en kostsam hushållsbudgetundersökning inte skall behöva genomföras oftare än vart femte år. Vidare skall genomförandeåtgärder antas för att se till att HIKP är tillförlitligt och relevant. Kommissionens förordning (EG) nr 2454/97 om minimistandarder för kvaliteten på vägningstalen för harmoniserade konsumentprisindex skall försöka uppfylla dessa krav, samtidigt som medlemsstaterna belastas så litet som möjligt och får så stor frihet som möjligt att välja metoder. Syftet med förordningen är att en minimikvalitet på vägningstal i HIKP skall garanteras, och att skillnader mellan olika HIKP till följd av olika uppdateringsintervall blir så små som möjligt.

Konsumentprisindex påverkas inte särskilt mycket av ändrade vägningstal. Det hade inte varit en godtagbar lösning för förordningen om vägningstal att kräva kostsamma, frekventa och omfattande uppdateringar av alla vägningstal. Det behövdes dock vissa garantier för att stora skillnader i uppdateringsintervallen inte leder till brister i jämförbarheten. I förordningen anges minimikrav så att vägningstalen i allmänhet kan knytas till en referensperiod högst sju år tidigare än innevarande år, men justeringar måste göras oftare än så om utgiftsmönstren ändrats signifikant. Kravet är alltså att man varje år måste kontrollera de vägningstal som anses ha den största betydelsen för tillförlitlighet och relevans och därigenom för HIKP:s jämförbarhet i allmänhet. Dessa är främst vägningstalen för delindex eller de större beståndsdelarna i dem, där signifikanta förändringar på marknaden inträffat samtidigt med en s.k. divergent prisutveckling.

Divergent prisutveckling innebär en utveckling som tydligt skiljer sig från genomsnittet och som kan detekteras med hjälp av de priser som tjänar som underlag för indexet. Signifikant utveckling på marknaden kan detekteras med hjälp av den normala informationsinsamling som är den del av sammanställningen av indexet. Enligt förordningen krävs inga nya undersökningar, utan meningen är att på bästa sätt använda den statistiska information som finns i medlemsstaterna. Hushållsbudgetundersökningar behöver inte genomföras oftare än vart femte år, men de medlemsstater som genomför smärre årliga undersökningar får använda dem för att justera vägningstalen när det finns tillförlitliga bevis på förändringar. Enligt förordningen får uppgifter från nationalräkenskaperna, marknadsundersökningar och andra uppgifter också beaktas. Medlemsstaterna måste inte ta hänsyn till den allra senaste utvecklingen, dvs. de två åren närmast före översynen, även om det är önskvärt om det är känt att betydande förändringar inträffat.

När ett vägningstal utpekats som bristfälligt skall medlemsstaten göra en förbättrad uppskattning och föra in en lämplig justering, från påföljande januariindex, om justeringen skulle överskrida tröskeln på 0,1 procentenheter i genomsnitt på ett år jämfört med föregående år. Syftet är att se till att de justerade vägningstalen är de bästa uppskattningar som kan göras med tillgänglig information.

Mer information om kvaliteten på HIKP:s vägningstal och om de gemensamma referensperioderna finns i avsnitten 6.4.3 och 6.4.5. Fullständiga poster och landsvägningstal finns i bilagorna II respektive III till denna rapport.

5.2. Täckning av varor och tjänster

I kommissionens förordning (EG) nr 1749/96 definierades den initiala täckningen för HIKP fr.o.m. januari 1997. Några svåra områden, bl.a. hälsovård och utbildning, där det finns stora institutionella skillnader mellan medlemsstaterna, täcktes inte helt av HIKP i dess första upplaga. I rådets förordning (EG) nr 1687/98 ändrades kommissionens förordning (EG) nr 1749/96 i fråga om täckning av varor och tjänster, och dessutom angavs ett successivt förfarande för att utvidga HIKP:s täckning. Den första etappen av utvidgad täckning trädde i kraft i december 1999 med verkan fr.o.m. indexet för januari 2000. Nästa etapp anges i kommissionens förordning (EG) nr 2166/1999 och får verkan när index för januari 2001 offentliggörs. Följande delindex skall vara genomförda i december 2000 enligt kommissionens förordning (EG) nr 2166/1999:

- (a) Sociala trygghetstjänster som tillhandahålls i hemmet, t.ex. städning, måltider och färdtjänst.
- (b) Sjukhusvård (delvis) (COICOP/HIKP 06.3).
- (c) Ålderdomshem, bostäder för funktionshindrade.

Med hjälp av begreppet "hushållens slutliga monetära konsumtionsutgifter" definieras i rådets förordning (EG) nr 1687/98 både vilka varor och tjänster som täcks och vilka priser som skall användas i HIKP. Priserna skall vara de priser som köparna faktiskt betalar för en produkt, netto återbetalningar, subsidier och rabatter. Förordningen bygger på definitionerna i Europeiska nationalräkenskapssystemet (ENS 95).

I nedanstående tabell illustreras det successiva förfarandet för utvidgning av HIKP:s täckning:

Tabell 1 Delindex som genomförts fullständigt i december 1999

04.	BOSTÄDER, VATTEN, ELEKTRICITET, GAS OCH ANDRA BRÄNSLEN	
04.1.1.	Faktiskt betalda hyror för bostäder	Utvidgad 1999 för att få harmoniserad behandling av subventioner
04.1.2.	Övriga faktiskt betalda hyror	
04.4.1.	Vattenförsörjning	Utvidgas så att den även omfattar skattelikhande avgifter; exkluderas endast om den finansieras genom allmän beskattning.
04.4.2.	Sophämtning	
04.4.3.	Avloppssystem	
06.	HÄLSOVÅRD	
06.1.1.	Medicinska produkter, apparatur och utrustning	Utvidgad för att omfatta konsumenternas nettoutgifter för hälsovårdsvaror och -tjänster inom systemet för social trygghet
06.2.1.	Läkarvård	Skall genomföras dec. 1999 med netto/nettobegreppet som grund
06.2.2.	Tandvård	Se 06.2.1.
06.2.3.	Paramedicinsk vård	Se 06.2.1.
09.	REKREATION OCH KULTUR	
09.5.1.	Böcker	Utvidgad för att omfatta konsumenternas nettoutgifter för undervisningsvaror och -tjänster
09.5.4.	Skriv- och ritmaterial	
10.	UTBILDNING	
10.1.1.	Förskola samt låg-, mellan- och högstadium	Se 06.2.1.
10.1.2.	Gymnasium	Se 06.2.1.
10.1.3.	Högre utbildning	Se 06.2.1.
10.1.4.	Ej nivåanknuten utbildning	Utvidgad för att omfatta konsumenternas nettoutgifter för data- och språkkurser o.d.

(forts.)

11.	RESTAURANGER OCH HOTELL	
11.1.2.	Serveringar	Utvidgad för att omfatta konsumenternas nettoutgifter för kost och logi vid internatskolor, universitet och liknande
11.2.0.	Inkvarteringstjänster	
12.	DIVERSE VAROR OCH TJÄNSTER	
12.4.0.	Social trygghet (*)	Se 06.2.1.
12.5.2.	Försäkringar i samband med bostaden	Utvidgad till serviceavgift för all slags försäkring mot brand, stöld osv, och inte bara försäkring av innehållet.
12.5.3.	Försäkringar i samband med hälsovård	Genomförd i december 1999 och omfattar privat hälsovårds- och olycksfallförsäkring.
12.5.4.	Försäkringar i samband med transporter	Utvidgad till rese- och bagageförsäkring.
12.5.5.	Övriga försäkringar	Genomförd i december 1999 för att omfatta försäkringar, bl.a. civilrättsligt ansvar för skada vållad tredje man som inte beror på personlig transportutrustning.
12.6	Finansiella tjänster, ej tidigare nämnda	Utvidgad till banktjänster och övriga finansiella tjänster.
(*) Delindexet kommer att vara delvis genomfört i december 2000.		

5.3. Geografisk och befolkningsmässig täckning

Enligt ramförordningen skall HIKP bygga på priser på varor och tjänster som bjuds ut till försäljning på medlemsstatens ekonomiska territorium i syfte att direkt tillfredsställa konsumenternas behov. För att avgöra vilket ekonomiskt territorium och vilka konsumenter som berörs, krävs en harmoniserad definition av geografisk täckning och populationer för HIKP, så att indexen blir jämförbara och så att luckor och dubbelräkning undviks när indexen sammanställs till Europeiska ekonomiska samarbetsområdets index över konsumentpriser (EESKPI), europeiskt konsumentprisindex (EKPI) och monetära unionens konsumentprisindex (MUKPI).

I rådets förordning (EG) nr 1688/98 sägs att HIKP skall omfatta hushållens samtliga slutliga monetära konsumtionsutgifter som inträffar på en medlemsstats ekonomiska territorium. HIKP skall särskilt omfatta utgifter av utländska besökare ("inhemskt begrepp") och utgifter av personer som bor på institutioner, men inte utgifter som i landet bosatta ådrar sig utomlands. Alla privata hushåll skall ingå, oavsett var de finns — stad eller landsbygd — och oavsett hur stora inkomster de har. Utgifter i samband med näringsverksamhet skall inte ingå.

Det "inhemska begreppet" valdes främst eftersom syftet med MUKPI är att ge ett mått på prisstabiliteten i euroområdet. Målet är att mäta prisförändringar i euroområdet genom att sammanställa prisförändringar i var och en av de enskilda medlemsstaterna. De utgifts- och prisförändringar som skall mätas inom en medlemsstats ekonomiska territorium bör omfatta dem som påverkar utländska besökare men inte i landet bosatta som vistas utomlands.

HIKP:s täckning definieras som de varor och tjänster som ingår i hushållens slutliga monetära konsumtionsutgifter. Eftersom hushållssektorn inbegriper dem som bor på institutioner, bör deras utgifter räknas in i vägningsstalen för HIKP.

Av jämförbarhetsskäl krävs enligt rådets förordning (EG) nr 1688/98 att den geografiska och befolkningsmässiga täckningen skall justeras. I förordningen står att HIKP som sammanställs med hjälp av vägningsstal för delindex som bygger på de slutliga monetära konsumtionsutgifterna för en delmängd av hushållen och inte alla, skall anses jämförbara om denna skillnad i praktiken utgör mindre än en promille av de totala utgifter som HIKP täcker.

Kraven i förordningen genomfördes i december 1999.

5.4. Klassificering av varor och tjänster

Klassificeringen inom HIKP uppdaterades i och med att indexet för januari 2000 offentliggjordes. I kommissionens förordning (EG) nr 1749/1999 definieras den nya klassificeringen COICOP/HIKP i enlighet med FN:s slutliga version av COICOP från 1999. Den ersätter den tidigare klassificeringen i kommissionens förordning (EG) nr 2214/96 som byggde på en preliminär version av COICOP. I den nya versionen anpassas förteckningen över och sammansättningen på delindexen i HIKP. I HIKP har några delindex i COICOP tagits bort, eftersom de inte faller inom ramen för HIKP, t.ex. narkotika och tillskriven hyra för bostad som ägaren själv bor i. Dessutom har vissa COICOP-klasser (den fyrställiga nivån) slagits samman så att vägningsfaktorn för klassen överstiger en promille i majoriteten av medlemsstaterna.

Följande index påverkas mest av ändringarna i klassificeringen:

08.2.0	Telefon- och telefaxutrustning
08.3.0	Telefon- och telefaxtjänster
09.1	Audiovisuell och fotografisk utrustning samt informationsbehandlingsutrustning
09.1.5	Reparation av audiovisuell och fotografisk utrustning samt informationsbehandlingsutrustning
09.2	Övriga större varaktiga konsumtionsvaror för rekreation och kultur
09.2.1/2	Övriga större varaktiga konsumtionsvaror för rekreation och kultur, inklusive musikinstrument
09.2.3	Underhåll och reparation av övriga större varaktiga konsumtionsvaror för rekreation och kultur
09.3	Övriga varor och utrustning för rekreation, trädgårdar och kultur
09.3.1	Spel, leksaker och hobbyer
09.3.2	Utrustning för idrott, camping och friluftsliv
09.3.3	Trädgårdar, växter och blommor
09.3.4/5	Husdjur och husdjursprodukter, inklusive veterinärtjänster och andra tjänster som rör husdjur
09.4	Rekreationstjänster och kulturella tjänster
09.4.1	Tjänster för rekreation och idrott
09.4.2	Kulturella tjänster
09.5.1	Böcker
09.5.2	Tidningar och tidskrifter
09.5.3/4	Diverse trycksaker samt skriv- och ritmaterial
12.3.1	Smycken och ur
12.3.2	Övriga personliga tillhörigheter

Även om det inte är obligatoriskt var dock några medlemsstater villiga att tillhandahålla uppgifter för 1999. Historiska serier ingick inte i de officiella HIKP-serierna för 1999 eftersom de inte ingår i den initiala täckningen. Icke desto mindre kan de användas för beräkning av årlig inflationstakt för de nyligen införda posterna under 2000.

5.5. Tariffpriser

En tariff är en förteckning över på förhand fastställda priser och villkor för inköp och konsumtion av samma eller liknande varor och tjänster. Förteckningen har fastställts centralt av leverantören eller staten eller enligt överenskommelse för att påverka konsumtionsmönstren. Detta görs med hjälp av priser och villkor som på ett lämpligt sätt är differentierade efter egenskaper hos konsumenterna och konsumtionens nivå, struktur och tidpunkt. Varor och tjänster med tariffpriser utgör en avsevärd andel av de utgifter som HIKP täcker. Eftersom det fanns stort utrymme för skillnader i rutinerna för sammanställning av prisindex över sådana varor och tjänster, ansågs behandlingen av

tariffpriser vara en betydande källa till bristande jämförbarhet. I kommissionens förordning (EG) nr 2646/98 finns minimikrav för hur tariffpriser skall behandlas i HIKP.

Tariffer finns för bl.a. porto, telefon, gas, vatten, el samt fjärr- och lokaltransport. De skiljer sig från andra priser i det att de är centralt bestämda, icke förhandlingsbara och differentierade. Strukturellt har en tariff olika priser för olika slags konsumenter och för olika nivå på och tidpunkt för konsumtionen. Det största problemet med behandlingen av tariffer i HIKP är att leverantörerna kan ändra tariffens struktur eller ett enstaka tariffpris i så hög grad att konsumenterna uppmuntras eller tvingas ändra sina konsumtionsvanor. T.ex. kan en telefonleverantör införa en billig helgtariff för att minska belastningen på vardagarna.

I förordningen regleras de juridiska aspekterna på insamling av erforderliga uppgifter om tariffer, varav några är känsliga i kommersiellt hänseende, och de statistiska aspekterna på hur de används för att sammanställa HIKP.

- a) I förordningen sägs det tydligt att leverantörerna skall förse medlemsstaterna med erforderliga uppgifter. Den rättsliga grunden för detta finns redan i rådets förordning (EG) nr 2494/95.
- b) I förordningen anges det förfarande som skall följas för att konstruera ett prisindex när tariffernas struktur ändras. Principen är att följa Laspeyres begrepp med fasta korgar där konsumtionsmönstren är så aktuella som krävs för att avgöra tariffändringens omedelbara inverkan på indexpopulationen. HIKP bör avspegla prisändringen utifrån den förändrade utgiften för bibehållande av samma konsumtionsmönster som hushållen valt före en given ändring av tariffen. Syftet med denna princip är att undvika att visa ändringar i konsumtionsmönstret på grund av ändrade tariffer.

Förordningen trädde i kraft i december 1998.

5.6. Försäkring

I enlighet med kommissionens förordning (EG) nr 1749/96 har HIKP t.o.m. december 1999 täckt försäkring av bostadens innehåll samt fordonsförsäkring. Fr.o.m. december 1999 och med verkan från indexet för januari 2000 omfattar HIKP all försäkring i samband med bostaden som normalt betalas av den boende, inte bara försäkring av innehållet. Dessutom täcker HIKP fr.o.m. december 1999 privat hälsoförsäkring, försäkring för civilrättsligt ansvar samt reseförsäkring [utvidgat i enlighet med rådets förordning (EG) nr 1687/98]. Livförsäkring ingår inte i HIKP.

I kommissionens förordning (EG) nr 2214/96 står följande: "Vikter och priser [för försäkringar] skall beräknas exklusive skadeanspråk. Ett prisindex av bruttopremierna kan emellertid användas som en approximation eller uppskattning av ändringarna i nettopremierna". Eftersom denna definition gav stora möjligheter till skillnader i tillvägagångssätt antog kommissionen förordning (EG) nr 1617/1999 för att harmonisera behandlingen av försäkring i HIKP. I linje med begreppet hushållens slutliga monetära konsumtionsutgifter används i förordningen i regel det s.k. nettobegreppet för försäkring. Nettobegreppet motsvarar att HIKP används som ett mått på konsumentprisinflationen i termer av faktiskt uttagna priser. En konsument som tar ut en försäkring köper en tjänst av försäkringsbolaget, en tjänst som går ut på att omfördela risker. Konsumenten betalar en fast premie för försäkringen, medan försäkringsbolaget samlar in premier från alla försäkrade hushåll, investerar pengarna och ersätter konsumenter som drabbats av skador och förluster.

Dessa betalningar från försäkringsbolaget för reparationer och ersättningar räknas som en del av hushållens inkomster.

Hushållsbudgetundersökningen omfattar alla utgifter, även utgifter som finansieras av ersättningar från försäkringsbolag. Därför undviker man med hjälp av nettobegreppet att pengar räknas två gånger eller inte alls, och man uppnår också att det totala HIKP blir ett mått på ändringar i priset för försäkringstjänster, och att andra delindex, bl.a. inköp och reparation av motorfordon, större hushållsapparater och andra varaktiga konsumentvaror, blir mått på ändringar i priset för reparation och ersättning av sådana produkter.

5.6.1. Vägningstal för försäkringar

I enlighet med kommissionens förordning (EG) nr 1617/1999 skall vägningstalen återspegla den s.k. serviceavgiften som implicit beräknas enligt följande:

Bruttoförsäkringspremier (exkl. försäkringsskatt)

+/- Förändringar i försäkringstekniska avsättningar utom för livförsäkringsrisker

= Faktiskt intjänade premier

+ Premietillskott

- Ersättningar

+/- Förändringar i tekniska avsättningar mot kvardröjande livförsäkringsrisker

= Implicit serviceavgift (exkl. försäkringsskatt)

(+ Försäkringsskatt)

= Implicit serviceavgift

Premietillskott är avkastning på de investeringar som försäkringsbolaget gör. Utbetalda ersättningar och förändringar i försäkringstekniska avsättningar skall dras av från bruttopremierna plus tillskott för att serviceavgiften skall erhållas. Förändringar i försäkringstekniska avsättningar består av försäkringsbolagets allokeringar till tekniska avsättningar för kvardröjande risker, t.ex. prognoser med avseende på ålder för hälsoförsäkringar. Tekniska avsättningar är viktiga för försäkringar som täcker höga risker.

I förordningen sägs också att vägningstalen skall bygga på genomsnittliga utgifter i tre år. Syftet med detta är att använda stabilare uppskattningar av serviceavgiften och göra risken för negativa vägningstal så liten som möjligt, eftersom ändringar i volymen på ersättningen efter naturkatastrofer och större olyckor ofta fördelas över en längre period.

Enligt ENS 95 skall försäkringsersättningar behandlas som löpande överföringar till försäkringstagarna och andra som tar emot ersättningen, och därför bokföras under hushållens disponibla inkomst. I kommissionens förordning (EG) nr 1617/1999 om behandling av försäkringar sägs uttryckligen att vägningstalen för andra delindex (t.ex. för inköp eller reparation av fordon, för större hushållsapparater och andra varaktiga konsumentvaror) skall inkludera alla utgifter som finansieras av försäkringsersättning, när den upplöps av eller för hushållssektorn. Om exempelvis en skadad bil repareras skall

utgiften återspeglas i vägningstalet för COICOP/HIKP 07.2.3, "Underhåll och reparationer". Samma sak gäller om reparationen betalas direkt av försäkringsbolaget, eftersom försäkringsbolaget anses agera för försäkringstagarens räkning.

5.6.2. *Priser för försäkring*

Eftersom nettobegreppet (dvs. serviceavgiften) i praktiken inte är tillämpligt på priser på individuell nivå, eftersom informationen inte är tillgänglig varje månad, bevakas i stället bruttopremierna. Bruttopremierna eller värdet av den försäkrade varan indexeras ofta i KPI eller i andra pris- eller kostnadsindex. Denna effekt bör återspeglas i HIKP; bruttoförsäkringspremierna bör inte justeras för att exkludera denna indexering.

Kommissionens förordning (EG) nr 1617/1999 trädde i kraft i juli 1999.

Eurostat har ännu inte bett medlemsstaterna att rapportera om tillämpningen av försäkringsförordningen. För närvarande håller ett utkast till kompletterande riktlinjer för försäkring på att utarbetas. Riktlinjerna skall fokuseras på praktisk vägledning inom några tekniskt svåra områden.

5.7. **Hälsovård, utbildning och social trygghet**

Enligt kommissionens förordning (EG) nr 1749/96, ändrad genom rådets förordning (EG) nr 1687/98, skall utvidgad täckning inom hälsovård, utbildning och social trygghet träda i kraft i december 1999 med verkan fr.o.m. indexet för januari 2000. De närmare formerna för detta skall fastställas enligt ett kommittéförfarande. Tidsplanen för inräkning av sjukhustjänster, socialskyddstjänster som utförs i hemmet, på ålderdomshem och hem för funktionshindrade skall bestämmas på samma sätt.

I rådets förordning (EG) nr 2166/1999 definieras de metodologiska formerna för arbetet, och dessutom anges en tidsplan för ovannämnda tjänster. I förordningen sägs att priser för varor och tjänster inom hälsovård, utbildning och social trygghet som används i HIKP, i enlighet med gällande standard och ENS 95, vara de belopp som konsumenterna betalar exkl. återbetalningar. Återbetalningar definieras som "de betalningar som offentliga organ, socialförsäkringssystem eller hushållens ideella organisationer gör till hushållen som direkt följd av inköp av individuella specificerade varor och tjänster som hushållen ursprungligen betalt för själva. Försäkringsföretags betalningar av ersättningar till hushållen skall inte omfattas av begreppet återbetalningar."

De delindex inom HIKP som berörs skall beräknas med hjälp av en formel som överensstämmer med den Laspeyresformel som används för andra delindex, dvs. de skall återspegla prisändringen utifrån den förändrade utgiften för bibehållande av hushållens konsumtionsmönster och konsumentpopulationens sammansättning under referensperioden. I enlighet med Laspeyresprincipen och kommissionens förordning (EG) nr 2646/98 om tariffpriser sägs i förordningen att de förändringar i anskaffningspriserna som speglar förändringar i de regler som fastställer dem, skall framgå som prisförändringar i HIKP och att förändringar i anskaffningspriser som följer av förändringar i konsumenternas inkomster också skall framgå som prisförändringar i HIKP (s.k. inkomstberoende priser).

Medlemsstaterna får använda andra metoder än dem som anges. De är skyldiga att informera kommissionen (Eurostat) om vald metod innan de använder den. Informationen skall vara tillräckligt omfattande för att bedöma tillämpningen av metoderna. Resultaten av denna bedömning återfinns i denna rapport (se avsnitt 6.4.).

Medlemsstaterna hade genomfört förordningen i december 1999 med verkan från indexet för januari 2000, förutom följande som skall vara genomfört i december 2000 med verkan från indexet för januari 2001:

- (a) Sjukhusvård (delvis) (COICOP/HIKP 06.3)
- (b) Socialtrygghetstjänster som utförs i hemmet, t.ex. städning, matlagning och färdtjänst (del av COICOP/HIKP 12.4.0)
- (c) Ålderdomshem och hem för funktionshindrade (del av COICOP/HIKP 12.4.0).

5.8. Riktlinjer för genomförande av HIKP

I ett antal fall har Eurostat och de nationella statistikinstituterna enats om att inte använda rättsakter för att genomföra ramförordningen om HIKP, utan i stället använda riktlinjer som ett snabbt, krångelfritt, praktiskt och flexibelt verktyg för att bevara och förbättra HIKP:s jämförbarhet och kvalitet på kort sikt. För närvarande finns det fyra riktlinjer för genomförande av HIKP. De flesta riktlinjerna får anses som förberedelser för senare kommissionsförordningar.

5.8.1. Riktlinjer om revision av HIKP

Kommittén för det statistiska programmet enades om riktlinjer för revision av HIKP i december 1997. De innehåller allmänna principer. Enighet har nåtts om bl.a. följande:

- a) Reviderbarhet: Det är allmänt erkänt att offentliggjorda HIKP-serier kan revideras. Omfattningen av en revision av en HIKP-serie skall överenskommas med Eurostat.
- b) Rättning av fel: Om ett fel upptäcks i en indexberäkning skall den berörda medlemsstaten omedelbart och på eget initiativ förse Eurostat med information på den detaljnivå som krävs för att bedöma hur felet påverkar HIKP:s noggrannhet och i samråd med Eurostat besluta om när revision skall utföras och hur stor den skall bli. Medlemsstaten skall underrätta Eurostat om de åtgärder den vidtagit för att förebygga liknande fel i framtiden.
- c) Ändringar i nationella regler: I den mån en medlemsstat anser att det på grund av ändrade nationella regler krävs revision för att förbättra HIKP:s noggrannhet, skall revisionen utföras. Medlemsstaten skall förse Eurostat med information på den detaljnivå som krävs för att bedöma hur ändringen påverkar HIKP:s noggrannhet och i samråd med Eurostat besluta om när revision skall utföras och hur stor den skall bli.
- d) Ny eller förbättrad information: I den mån revision krävs på grund av ny eller förbättrad information för att förbättra HIKP:s noggrannhet skall revisionen utföras. Medlemsstaten skall förse Eurostat med information på den detaljnivå som krävs för att bedöma hur detta påverkar HIKP:s noggrannhet och i samråd med Eurostat besluta om när revision skall utföras och hur stor den skall bli.

- e) Ändringar till följd av bestämmelser i EU:s förordningar och riktlinjer om HIKP: I den mån revisioner av HIKP krävs för att uppfylla kraven i nuvarande och framtida EU-förordningar och riktlinjer för genomförandet av HIKP, skall revisionen utföras i enlighet med givna bestämmelser. Medlemsstaterna skall se till att information hålls tillgänglig på den detaljnivå som krävs för att visa att revisionerna överensstämmer med kraven.

Förutom dessa allmänna principer råder också enighet om med tekniska frågor som tidsbestämning, tillkännagivande av revisioner, publicering av revisioner osv.

Ändringar av dessa riktlinjer diskuteras för närvarande, eftersom det ansågs nödvändigt med harmoniserade regler för revision, särskilt vid betydande ändringar av metoder eller täckning. Diskussionerna inleddes efter erfarenheterna med genomförandet av förordningarna (t.ex. om utvidgad täckning fr.o.m. indexet för januari 2000).

5.8.2. Riktlinjer om behandling av rabatter i HIKP

Riktlinjerna innehåller två artiklar med regler och en artikel med exempel på olika rabattsystem.

I riktlinjerna anges vilka slags rabatter som skall tas med i HIKP. Nedsättningar av priset på individuella varor och tjänster skall tas med (dvs. dras av) om de är tillgängliga för alla kunder utan särskilda villkor (icke-diskriminerande) och om de kan utnyttjas a) vid köpet eller b) inom en sådan tid efter själva köpet att de kan förväntas påverka i signifikant omfattning de mängder kunderna är villiga att köpa. I synnerhet skall rabatter på individuella varor och tjänster som kan förväntas bli tillgängliga igen till det vanliga priset eller finns tillgängliga på annat håll till det vanliga priset tas med i HIKP. Beträffande ändrade specifikationer hänvisas i riktlinjerna till bestämmelserna om kvalitetsjustering i kommissionens förordning (EG) nr 1749/96. Bestämmelserna kompletteras med en redogörelse för hur säljfrämjande erbjudanden skall behandlas.

Dessutom anges i riktlinjerna praktiska exempel och allmänna råd om hur vissa särskilda slags rabatter skall behandlas.

5.8.3. Riktlinjer om behandling av förkastade prisobservationer

I riktlinjerna om förkastade prisobservationer anges hur prisobservationer skall kontrolleras och justeras. Enligt riktlinjerna skall de priser som prisinsamlarna rapporterar i allmänhet godkännas. Förkastande eller justering av rapporterade priser, t.ex. korrigering av en ovanligt hög eller låg prisändring, bör inte göras som ett led i en automatisk kontrollrutin utan endast på grundval av särskild information om den individuella prisobservationen, t.ex. en upprepad observation. Om det rapporterade priset till följd av kontrollen måste förkastas, skall det förkastade priset behandlas enligt reglerna för priser som saknas.

Enligt riktlinjerna får medlemsstaterna också använda andra metoder än dem som anges. När en medlemsstat gör det får Eurostat kräva att den visar att det HIKP som blir följden inte skiljer sig systematiskt från ett HIKP som sammanställts enligt angivna metoder med mer än 0,1 procentenheter i genomsnitt, över ett år jämfört med föregående år.

5.8.4. Riktlinjer för behandling av informationsbehandlingsutrustning, särskilt persondatorer, i HIKP

Erfarenheten på senare år visar att prisutvecklingen för informationsbehandlingsutrustning tenderar att skilja sig mycket från prisutvecklingen för HIKP totalt, samtidigt som detta slags utrustning får en allt större del av hushållens totala konsumtionsutgifter. På grund av detta och på grund av de stora nationella skillnaderna i behandlingen av informationsbehandlingsutrustning i HIKP fanns det ett brådskande behov av att skapa en gemensam ram för nationella regler, så att HIKP:s jämförbarhet, tillförlitlighet och relevans kunde garanteras.

Syftet med riktlinjerna för informationsbehandlingsutrustning är att ange hur sådan utrustning skall beaktas i HIKP. Medlemsstaterna bör ta med persondatorer med tillbehör i sina HIKP. Om direktförsäljare är en signifikant leveranskälla, skall de täckas som komplement till annan försäljning. Priser kan hämtas från tidningar i stället för eller som komplement till direkta observationer i detaljhandeln.

I kommissionens förordning (EG) nr 2454/97 anges hur vägningstalen skall ses över årligen på delindexnivå. I riktlinjerna om informationsbehandlingsutrustning utvidgas kontrollen av vägningstalen på detta område till huvudkomponenterna i delindexet för informationsbehandlingsutrustning. Dessa huvudkomponenter skall omfatta ett komponentindex för persondatorer.

6. INDEXETS KVALITET

Kvalitet kan sägas vara ändamålsenlighet. Detta kan tolkas som HIKP:s förmåga att tjäna det ändamål det utformats för, nämligen att ge ett relevant och jämförbart mått på inflationen och konvergensen i EU, särskilt med tanke på den monetära politiken i euroområdet. Ändamålsenligheten avgörs av alla indexets egenskaper, dvs. av tillämpade begrepp, definitioner och metoder och deras lämplighet i förhållande till ändamålet.

Eftersom HIKP skall mäta konsumentprisinflationen i EU med god jämförbarhet, kan jämförbarheten ses som den viktigaste aspekten på kvaliteten. Dessutom bör några andra viktiga aspekter för HIKP:s kvalitet belysas, t.ex. indexets relevans, tillförlitlighet och aktualitet.

6.1. Relevans

Relevansen skall ses mot bakgrund av HIKP:s ändamål. Som sagts i avsnitt 3.1 ovan är målet med HIKP att mäta inflation, inte levnadskostnader. Det är alltså ovidkommande att kritisera HIKP från den senare utgångspunkten. Det har dock talats mycket om systematiska fel i konsumentprisindex, utan hänsyn tagen till att det finns gränser för vad som kan sägas med säkerhet. Om inte målet har definierats tydligt, är det omöjligt att säga hur mycket man missat det. KPI kan jämföras med varandra, och man kan hävda att vissa skillnader bör undanröjas, vilket också skett under harmoniseringen, men det finns ingen operationell definition av vilket neutralt index som skall användas för att bedöma alla andra KPI. Varje KPI har utvecklats under lång tid, och de som sammanställt indexet har löst praktiska problem så konsekvent och enhetligt som möjligt. Den begreppsmässiga ramen för varje KPI är alltså inbyggt i dess historia. Samtidigt har ansträngningar gjorts för att bygga upp alternativa begreppsramar med utgångspunkt i ekonomisk och statistisk teori. Dessa idéer har påverkat utformningen av indexen men oftast inte de faktiska operativa rutinerna.

HIKP definieras i fördraget och ramförordningen. Enligt fördraget krävs ett index över konsumentprisinflationen; i rådets förordning sägs att det skall vara ett Laspeyresindex som mäter den genomsnittliga förändringen i priset på varor och tjänster som bjuds ut till försäljning på medlemsstaternas ekonomiska territorium. Denna definition arbetades fram enligt fördragets krav av Eurostat och de största användarna. Således utgör definitionen en vid operationell definition av begreppet inflation.

Det finns många olösta praktiska problem, och med tanke på de europeiska ekonomiernas dynamiska utveckling kommer de alltid att finnas. Problemen ger anledning att misstänka att det finns risk för systematiska fel och att de antagligen också föreligger.

Systematiska fel kan bara minskas genom successiva förbättringar av nuvarande metoder inom en föränderlig begreppsram. Ekonomisk och statistisk teori kan bidra till ramen.

Som sades i den föregående rapporten till rådet ifrågasattes i Boskin-rapporten⁵ om USA:s KPI uppfattningen att KPI i allmänhet var tillräckligt fria från systematiska fel⁶. I rapporten framfördes åsikten att USA:s KPI var behäftat med systematiska överskattningar, främst på grund av bristfällig behandling av kvalitetsförändringar i varor och tjänster (särskilt i fråga om avancerade områden som persondatorer och kirurgiska ingrepp). Arbetsgruppen för HIKP avvisar uppfattningen att systematiska fel kan bestämmas till storlek eller riktning utan att ett faktiskt index sammanställs, men den har hela tiden erkänt att behandling av kvalitetsförändringar antagligen är den viktigaste källan till både systematiska fel och bristande jämförbarhet.

Det finns dock en viktig skillnad i terminologin. När det gäller HIKP menas med "systematiskt fel" i Eurostats språkbruk en systematisk skillnad mellan indexet enligt kraven i rättsakterna för HIKP och indexet sådant det definieras. Det är skillnaden mellan begrepp och definition, dvs. skillnaden mellan ett idealt "rent pris-HIKP" och det faktiska HIKP sådant det definierats av Eurostat och medlemsstaterna. I Boskinkommissionens rapport definieras däremot begreppet "systematiskt fel" enligt ett levnadskostnadsindex. Nyttan kan grunda sig på kostnader som inte nödvändigtvis innebär att konsumenterna ställs inför utgifter eller anskaffningspriser. De kan vara alternativkostnader eller fysisk konsumtion som värderas till imaginära priser och som kanske aldrig leder till faktiska utgifter. Dessa kostnader innebär inte monetära transaktioner och är inte relevanta för mätning av inflationen i samband med den monetära politiken. I nyttoteorin ingår också antaganden om konsumentens egenskaper och de dolda mekanismer genom vilka priser bestäms. Med ett Laspeyresindex görs inga sådana antaganden, men det är ändå allmänt erkänt att enighet om hur kvalitetsförändringar skall behandlas förutsätter begrepp för hur konsumenten värderar en produktskillnad och hur detta skall mätas.

Med denna terminologi innebär det att ett KPI är lämpligt som inflationsmått om ett KPI faktiskt ligger så nära ett odefinierat levnadskostnadsindex som möjligt. Detta tillvägagångssätt förefaller inte tillämpligt på HIKP, eftersom det i motsats till den rättsliga ramen för HIKP ger vid handen att HIKP begreppsmässigt och per definition är behäftat med systematiska fel.

⁵ Boskin, M. J. m.fl., *Towards a more accurate measure of the cost of living*, december 1996.

⁶ Jfr föregående rapport [COM(1998) 104 final], s. 30.

6.2. Tillförlitlighet

6.2.1. Representativitet

Fel kan också uppstå på grund av skillnader mellan hur indexet definieras och hur det tillämpas (metodfel). Detta är beroende av i hur hög grad de metoder som valts kan uppfylla den valda definitionen i praktiken. Det är väl ingen som tvivlar på att vissa metoder kan ge andra resultat än andra metoder i de flesta sammanhang. Å andra sidan kan en viss metod ge resultat med systematiska fel i vissa sammanhang: om priserna ökar kan t.ex. kvartalsvis prisinsamling göra att priserna systematiskt underskattas jämfört med månatlig prisinsamling.

Skillnaderna mellan indexet sådant det utformats och sådant det sammanställs i praktiken torde snarare leda till slumpmässiga fel. Fel på grund av fortvarig underlåtenhet att följa metoderna kan visserligen leda till systematiska fel i HIKP, men operativa fel torde av naturliga skäl oftare ha varierande effekter som kan förväntas vara slumpmässiga, t.ex. skrivfel eller inmatningsfel av prisinsamlare.

Boskin-kommissionen gav som exempel i sin rapport att priserna för persondatorer torde överskattas systematiskt i index. Men det är också sannolikt att priserna för kläder underskattas systematiskt, och vägningstalet för kläder är mycket större än vägningstalet för persondatorer. Kommissionen (Eurostat) anser att det naturligtvis finns systematiska fel i KPI, men felen är av olika art, har olika verkan för olika produkttyper och att det inte är sannolikt att de har samma riktning. Kommission (Eurostat) anser dock inte att det går att uttrycka något av de systematiska felen i exakta tal.

Hill⁷ har försökt att klargöra förhållandet mellan konsumentprisindex som skall mäta konsumentprisinflation och index som skall mäta ändringar i levnadskostnaderna. Han kom fram till att bägge ändamålen leder till samma slags indexformler i praktiken, förutsatt att de bästa metoderna används. Index som har systematiska fel som mått på levnadskostnadsindex kan lika gärna anses som inflationsmått med systematiska fel. Å andra sidan visar han i den andra delen av artikeln att det kan finnas avsevärda skillnader mellan täckningen för index som är avsedda att mäta prisinflation respektive levnadskostnader, och att dessa kan leda till avsevärt olika resultat, särskilt på lång sikt. Det råder ännu ingen enighet om vad ett KPI bör täcka. [Diewert⁸ kom fram till en liknande slutsats i fråga om formler i sin artikel till Ottawagruppens möte 1999].

Det råder dock enighet om HIKP:s täckning och form. Indexets omfattning anges i ramförordningen, och den nuvarande täckningen ligger nära det kravet. Åtgärder vidtas för att se till att faktiska urval av prisobservationer är helt representativa för de transaktioner som indexet täcker. Modellen med en fast korg av varor och tjänster har accepterats som inflationsmått, i stället för begreppet konstant nytta. Inflationen är ett monetärt fenomen, som endast berör monetära transaktioner och faktiska anskaffningspriser.

⁷ *Inflation, the Cost of Living and the Domain of a Consumer Price Index*, artikel av Peter Hill vid konferens för europeiska statistiker, gemensamt ECE/ILO-möte om konsumentprisindex (Genève, 3-5 november 1999).

⁸ Diewert, Erwin, *The consumer price index and index number purpose*, artikel framlagd vid det femte mötet i den internationella arbetsgruppen för prisindex (Ottawagruppen), Reykjavik, Island, augusti 1999, reviderad: december 1999.

6.2.2. *Noggranhet*

Urvalsteori ger grunderna för felberäkningar vid ett givet urval. I den förra rapporten från kommissionen till rådet gavs en översikt över de urvalsmetoder som användes i medlemsstaterna. Enligt rapporten använde de flesta medlemsstaterna subjektiva urvalsmetoder snarare än sannolikhetsurval, och det påpekades att teorin inte är välutvecklad för KPI dels på grund av svårigheterna att definiera ett statistiskt universum, dels därför att subjektivt urval och inte sannolikhetsurval är normen.

Minimikraven för urval i HIKP (artikel 8 i kommissionens förordning (EG) nr 1749/96) innehåller dock inget uttryckligt om urvalsfel i den bemärkelse det brukar användas inom statistisk teori, dvs. osäkerhet på grund av slumpmässiga eller systematiska variationer i urvalsmetoden.

Sådana urvalsfel ansågs i inledningsskedet av harmoniseringen vara av underordnad betydelse, jämfört med eventuella systematiska fel på grund av bristfällig representativitet. Enligt standarden gäller det mer allmänna kravet att målurvalen för HIKP skall ha "ett tillräckligt antal elementära aggregat för att vara representativa för mångfalden av poster inom varje kategori och har tillräckligt med prisuppgifter inom varje elementärt aggregat för att ta hänsyn till variationen i prisrörelserna inom populationen".

En särskild arbetsgrupp inrättades 1999 för att analysera de olika metoderna i medlemsstaterna och harmonisera urvalsmetoderna. Arbetsgruppen anser att en mer positiv inställning till simulationer av urvalsfel bör uppmuntras, särskilt med tanke på de positiva erfarenheterna i Frankrike, Sverige och Förenade kungariket, som har uppskattat eller simulerat urvalsvarianser för sina nationella KPI. Denna verksamhet uppskattades av allmänheten.

Arbetsgruppen lade fram ett utkast till förordning om urval, som sedan diskuterades vid HIKP-arbetsgruppens möte våren 2000. Enligt utkastet skall urvalsteorins axiom ligga till grund för minimistandarder i urval för HIKP. Urvalsfel bör enligt utkastet beräknas. Eftersom sådana uppskattningar inte är giltiga för subjektiva urvalsmetoder, ansågs det lämpligare för Eurostat att eftersträva mindre omfattande och kostsamma bevis på precisionen. Tyngdpunkten blir därför bättre målinriktade kontrolluppgifter, samtidigt som mer sofistikerade precisionsmått kommer att fortsätta att diskuteras.

Arbetsgruppen håller på att utarbeta sin slutrapport, som skall läggas fram till HIKP-arbetsgruppens möte i oktober 2000. Precisionen torde utvecklas i rapporten.

6.3. **Jämförbarhet**

6.3.1. *Jämförbarhet mellan olika formuler*

Enligt ramförordningen skall HIKP vara index av Laspeyres-typ. Även om de HIKP och KPI sin medlemsstaterna framställer kan skilja sig åt något, kan de alla beskrivas som index av Laspeyres-typ. Medlemsstaternas HIKP skiljer sig åt i hur ofta vägningstalen uppdateras. Som redan sagts i kapitel 5 använder de flesta länderna en formel med fast basindex, och uppdaterar vägningstalen med intervall på tre till fem år. Frankrike, Italien, Österrike, Sverige, Förenade kungariket och Norge beräknar ett kedjeindex där vägningstalen uppdateras årligen.

För att få en konsekvent uppsättning HIKP där delindex, grupper av länder (EMU, EU eller hela EES) kan aggregeras måste HIKP presenteras som om de alla beräknades på samma sätt. Därför måste en gemensam referensperiod för indexen och för vägningstalen tillämpas. Enligt ramförordningen skall referensperioden för index vara 1996=100. För att få gemensamma referensperioden för vägningstalen måste vägningstalen för de olika posterna uttryckas i samma priser för alla medlemsstater. Detta görs genom att vägningstalen prisuppdateras i januari det löpande året från de priser som kan hänföras till december föregående år.

I samband med att två rådsförordningar om utvidgad täckning genomfördes i januari 2000 sattes indexreferensperioderna för de nya delindex som infördes till december 1999=100, vilket skall jämföras med referensperioden för de befintliga delindexen, nämligen 1996=100. De index som offentliggjordes i januari 2000 återspeglar alltså prisändringarna sedan december 1999. Eftersom HIKP aggregeras med hjälp av en kedjeindexformel kunde den ökade täckningen införas i HIKP utan några beräkningstekniska problem. Index på högre nivå aggregeras under 2000 genom att vägda medelvärden av lägre index sedan december 1999 knyts till motsvarande aggregat för december 1999. Detta innebär att den årliga förändringstakten för fullpostindexet för exempelvis april 2000 är förändringen från april 1999 till december 1999 (med den gamla täckningen) plus förändringen från december 1999 till april 2000 (med den nya täckningen).

6.3.2. *Jämförbarhet mellan medlemsstaterna*

Jämförbarhet handlar om systematiska skillnader mellan olika HIKP på grund av skillnader i definitioner och metoder. Skillnaderna kan karaktäriseras som systematiska fel när de relateras till ett känt idealvärde eller till korrekta definitioner och metoder.

Regelverket är utformat för att se till att HIKP är jämförbara, tillförlitliga och relevanta genom en process där de metoder som används för att sammanställa ett index jämförs med alternativa metoder som används för att sammanställa andra HIKP. För att se till att sådana jämförelser inte är godtyckliga krävs en beslutsprocess som ger vissa garantier för att HIKP:s kvalitet ökas. Detta innebär att de olika metodernas inverkan på HIKP skall bedömas, att en tröskel fastställs för när åtgärder krävs samt en process införs för att välja de metoder som är de lämpligaste eller som är godtagbara.

Arbetsgruppen för HIKP har visat sig vara ett effektivt forum där enighet kan nås om vilka metoder som är lämpligast och varför, och i de fall där det inte går att enas om de lämpligaste metoderna besluta om vilka metoder som bör tjäna som referens ("referensmetoder" eller "minimistandarder").

På detta sätt kan man kontrollera att metoderna uppfyller kravet på jämförbarhet och i viss mån även kravet på tillförlitlighet. Det är uppenbart att det i praktiken krävs något kriterium för att skilja jämförbara och icke jämförbara metoder åt, men det finns ingen sådan regel i ramförordningen.

HIKP måste anges med lämplig precision; både själva indexen och den harmoniserade inflation som bygger på dem anges med en decimal. Tröskeln för att godta icke jämförbara metoder bör vara 0,1 procentenheter av det genomsnittliga årliga HIKP. Man har enats om att godta en skillnad på 0,1 procentenheter i den årliga uppmätta inflationen från fall till fall för särskilda genomförandeåtgärder, och för täckningen gäller regeln om en promille av vägningstalen för HIKP. Statistik och tester för att avgöra hur skillnaderna mellan olika

nuvarande metoder påverkar HIKP har utarbetats eller håller på att utarbetas, t.ex. testet för "kritiska vägningstal" och "referensindex".

Det bör dock påpekas att avsaknaden av kvantitativa mått på tillförlitligheten beror på de stora svårigheterna på området. Det finns inget sätt att konsekvent aggregera systematiska skillnader som beror på olika faktorer till ett enda tal, eftersom det finns föga eller inga belägg för hur dessa effekter är kopplade till varandra. Den teoretiska underbyggnaden av indexsammanställning är ofullständig, och de avsevärda satsningar som skulle krävas för att genomföra idealiska metoder är inte befogade eftersom det saknas konkreta belägg för att systematiska fel föreligger. Det finns emellertid ingen anledning att vara nöjd med läget, och även små bevis är bättre än inga alls. Jämförelser mellan olika HIKP så ingående som harmoniseringen medger är ett effektivt sätt att vaska fram dessa bevis. Standardmetoder specificeras när befintliga metoder kan leda till skillnader på mer än 0,1 procentenheter, och de är de metoder som enligt de nationella KPI-experternas samstämmiga uppfattning är minst behäftade med systematiska fel eller de bästa av de tillgängliga metoderna.

6.4. HIKP-standarder i praktiken

När harmoniseringen inleddes upprättade Eurostat en förteckning över potentiella skillnader till följd av de källor till bristande jämförbarhet som identifierats. Under de löpande diskussionerna i arbetsgruppen tillfördes ytterligare källor till bristande jämförbarhet. Med ledning av dessa källor har ett antal förordningar och riktlinjer antagits.

I tabell 2 sammanfattas de identifierade källorna till skillnader.

De flesta av källorna har redan tagits upp inom harmoniseringsarbetet enligt befintliga bestämmelser. De metoder som anses medföra störst risk för systematiska fel har förbjudits.

Eurostat skickade ett frågeformulär (Compliance Monitoring Questionnaire, CMQ) till medlemsstaterna i mitten av 1999. Frågeformuläret omfattade alla dittills antagna förordningar, och medlemsstaterna ombads ge utförlig information om hur de följde dem. Frågorna var direkt knutna till kraven i förordningarna. Frågeformuläret var uppdelat i fem delar, för att underlätta för medlemsstaterna. Svaren skulle lämnas in vid olika tillfällen mellan slutet av maj 1999 och slutet av januari 2000.

En del av svaren, t.ex. om nya varor och tjänster av betydelse, var inte helt jämförbara av olika skäl (missförstånd eller ingen tillgång till uppgifter), och kan därför inte användas i denna rapport. Alla medlemsstater kunde inte heller svara på frågeformuläret i tid. En del svar till del III, som skulle ha lämnats in i oktober 1999, saknas fortfarande. Svaren på frågeformuläret kommer att användas för att ta fram teststatistik.

Nedan ges en översikt över hur standarderna tillämpas i medlemsstaterna, och över arbetet i arbetsgruppen och dess underarbetsgrupper.

Enligt artikel 2 i rådets förordning (EG) nr 1687/98 om täckningen av varor och tjänster och artikel 2 i rådets förordning (EG) nr 1688/98 om geografisk och befolkningsmässig täckning skall kommissionen utvärdera tillämpningen av dessa bestämmelser och rapportera till rådet senast två år efter att förordningarna trätt i kraft (augusti 1998). Kommissionen skall särskilt utvärdera tillämpningen av begreppet hushållens slutliga monetära konsumtionsutgifter i förhållande till alternativa begrepp. Dessutom skall kommissionen utvärdera tillämpningen av rådets förordning (EG) nr 2166/1999 i fråga om hälsa, utbildning och social trygghet.

Resultaten av denna utvärdering finns i avsnitt 6.4.4.

Tabell 2 Identifierade källor till skillnader

<i>Källa</i>	<i>Lång-siktiga effekter</i>	<i>Kort-siktiga effekter</i>	<i>Minimistandard</i>	
Kvalitetsjustering	(+++)	(+)	Ja	Förordning
Formler för elementära aggregat	(++)	(+)	Ja	Förordning
Ålder på vägningstal för enskilda poster	(++)	(+)	Ja	Förordning
Avsaknad av observationer, ersättningar	(++)	(+)	Ja	Förordning
Grundläggande utformning av index	(++)	(0)	Delvis	Förordning
Redigering, förbehandling av data	(+)	(+)	Ja	Riktlinjer
In-/exkludering av poster	(+)	(0)	Ja	Förordning
Översyn av vägningstal efter pris	(+)	(0)	Ja	Förordning
Antal elementära aggregat	(0)	(++)	Delvis	Förordning
Repr. poster mot slumpprovtagning	(0)	(++)	Nej	Pågår
Regionala skillnader	(0)	(++)	Indirekt	Förordning
Typ av försäljningsställe	(0)	(++)	Indirekt	Förordning
Provtagningsfel	(0)	(++)	Nej	Pågår
Rabatter (*)	(0)	(0)	Ja	Riktlinjer
(*) Detta resultat är giltigt så länge som rabattsatserna inte varierar med tiden. Arbetsgruppen för HIKP har uppfattningen att satserna kan variera betydligt och att nationella metoder för behandling av rabatter bör harmoniseras. (0) = osannolikt (+) = möjligt (++) = sannolikt (+++) = mycket sannolikt				

6.4.1. *Begreppsmässiga problem för svåra poster*

Några svåra kategorier, t.ex. hälsovård och utbildning, där det finns stora institutionella skillnader mellan medlemsstaterna, kommer att täckas helt i HIKP senast i indexet för januari 2001.

I en särskild kommissionsförordning om behandling av försäkringstjänster anges harmoniserade metoder för försäkring så att HIKP uppfyller kraven på jämförbarhet, Försäkring behandlas på ett sätt som överensstämmer med definitionerna i ENS 95. En arbetsgrupp för försäkringstjänster skall inom kort till arbetsgruppen för HIKP lägga fram ett förslag till riktlinjer som komplement till försäkringsförordningen.

Efter empiriska undersökningar som utförts av specialiserade HIKP-arbetsgrupper har riktlinjer utarbetats för behandling av kläder, varaktiga konsumentvaror och bilar. Dessa riktlinjer kunde inte behandlas vidare, eftersom de i hög grad är beroende av kvalitetsändringar, urval och säsongsbundenhet. De har bordlagts tills de mer allmänna frågorna lösts på ett tillfredsställande sätt.

Vissa utgifter för bostäder som ägaren själv bor i, t.ex. tillskriven hyra, amorteringar och större underhåll och reparationer, ingick från början inte i HIKP, och därigenom undvek EU:s statistiker en viktig källa till bristande jämförbarhet mellan olika HIKP. En annan HIKP-arbetsgrupp har undersökt huruvida och hur denna post bör inkluderas i HIKP i form av nettoinköpspris för en ny egen bostad. Arbetsgruppen för egna bostäder har redan lagt fram förslag till HIKP-arbetsgruppen om behandling av egna bostäder i HIKP, och det är nu Kommittén för det statistiska programmet som skall besluta i ärendet.

Behandlingen av direkt fakturerade finansiella tjänster är den enda olösta frågan bland dessa begreppsmässigt och tekniskt svåra poster. Med tanke på avsevärda skillnader i bankrutiner, prISRörelser och vägningstal diskuterar för närvarande arbetsgruppen för HIKP särskilda åtgärder i form av ett utkast till kommissionsförordning.

6.4.2. *Nya varor och tjänster av betydelse*

Enligt ramförordningen skall HIKP:s relevans bevaras, vilket innebär att åtgärder måste vidtas för att se till att HIKP i stort sett överensstämmer med varandra och är aktuella i förhållande till marknadens utveckling. Den minimistandard som är aktuell i detta sammanhang innebär att nya varor och tjänster skall inkluderas i HIKP så snart som de får en försäljningsvolym på mer än en promille av konsumenternas totala utgifter i en medlemsstat. Eurostat leder informationsutbytet och informerar varje medlemsstat om nya varor och tjänster som tagits med i andra medlemsstaters HIKP.

I samband med frågeformuläret om efterlevnad av förordningarna rapporterade medlemsstaterna om sina rutiner för att systematiskt identifiera nya varor och tjänster av betydelse.

Vanligen är det prisinsamlarna som lämnar information om nya varor och tjänster (som kan vara helt nya eller ersättningsprodukter). Huvudkontoren observerar marknadsutvecklingen centralt, och analyserar sina observationer tillsammans med informationen från prisinsamlarna.

Dessutom använder medlemsstaterna information från nationalräkenskaperna, från hushållsbudgetundersökningen och andra undersökningar, t.ex. livsmedelsundersökningar och importstatistik. Vidare läser de tidskrifter (fack- och konsumentpress, råvarunoteringar) och granskar tidningar och TV-reklam. De samlar in information från branschorganisationer, institutionella användare och sammanslutningar av återförsäljare, tillverkare och konsumenter.

I de medlemsstater som använder fasta basindex sker sökandet efter nya varor och tjänster av betydelse kontinuerligt, men särskild vikt läggs vid översynsperioderna när urvalen ses över och nya ersättningsposter och ytterligare poster förs in i HIKP. I Danmark kontrolleras en av de tolv huvudsakliga COICOP/HIKP-grupperna varje månad, så att alla grupper kontrolleras en gång per år. Detta får sägas vara den mest systematiska metoden som någon medlemsstat rapporterat, och den rekommenderas.

Definitionen av "nya varor och tjänster av betydelse" har diskuterats, eftersom den är avsedd att ge utrymme för olika tolkningar. Definitionen, "sådana varor och tjänster där förändringarna i priset inte uttryckligen finns med i medlemsstaternas HIKP och på vilka konsumenterna spenderar åtminstone en promille av de kostnader som täcks in av denna HIKP", tolkas huvudsakligen på endera av två sätt:

- a) En produkt som en medlemsstat rapporterar ha nått upp till en signifikant konsumtionsnivå, och utgör mer än en promille i medlemsstaten.
- b) En viss grupp av produkter har nått upp till en signifikant konsumtionsnivå, och utgör mer än en promille, och medlemsstaten har rapporterat några nya representativa poster.

Listan i den förra rapporten till rådet (avsnitt 12.5, tabell 9) återspeglade diskussionen om tolkningen av standarden, i det att den innehöll inrapporterade varor och tjänster uppdelade efter produktgrupp.

Medlemsstaterna ombads rapportera ungefärligt vägningstal för de produkter och produktgrupper på listan som de inte explicit tagit med i sina HIKP. Även om ett antal nya poster av betydelse lades till HIKP, kunde inte alla medlemsstater ge den begärda informationen av praktiska skäl och på grund av missförstånd. Medlemsstaternas resultat var inte jämförbara, och ingår därför inte i denna rapport.

I samband med frågeformuläret om efterlevnad av förordningarna ombads medlemsstaterna att uppdatera listan på nya varor och tjänster av betydelse. Den resulterande sammanfattningen över produkter lades fram för medlemsstaterna hösten 1999 (se slutlig version i tabellerna 4 och 5). Diskussionerna om denna lista visade att "ny produkt av betydelse" vanligen tolkades som "ny i index".

Enligt standarderna för HIKP finns det två olika fall där nya produkter tas med i index om de kommit upp i en signifikant andel av konsumtionen:

- 1) Ersättning: den nya produkten ersätter en befintlig produkt som förlorat i betydelse, dvs. en modernare representant för ett behov eller ett ändamål som redan täcks av index förs in i urvalet (t.ex. en viss modell av bildäck ersätts av en mer representativ modell).

eller

- 2) Tillägg: den nya produkten förs in i index utöver de produkter som redan ingår, som representant för ett nytt eller ändrat behov eller ändamål av betydelse.

Tilläggen kan ha flera skäl:

- a) En ny produkt som inte tidigare representerats i index och normalt inte betraktas som en ersättning eftersom den är radikalt annorlunda än befintliga produkter (t.ex. mobiltelefoner). Den läggs till som en ny kategori i en befintlig kategori.

eller

- b) En produkt som var tillgänglig men inte explicit representerad, eftersom konsumtionen av den var för låg. Införandet i index är inte en ersättning inom en kategori utan en ny kategori inom en kategori (t.ex. spaghetti i Danmark eller lammkött i Nederländerna).

I fall 1 (ersättning) skall vägningstalen för den COICOP/HIKP-kategori som ersättningen tillhör inte ändras.

I fall 2 (tillägg) skall priset för den nya produkten samlas in utöver den redan observerade produkten, och enligt minimistandarderna i kommissionens förordning (EG) nr 1749/96 kan någon av följande behandlingar väljas:

- a) Justera vägningstalen av ifrågavarande kategori i COICOP/HIKP
- b) Justera vägningstalen inom ifrågavarande kategori i COICOP/HIKP
- c) Särskilt tilldela den nya varan eller tjänsten av betydelse en del av vägningstalet [under den fyrställiga nivån i COICOP].

Ersättningar påverkas inte av denna standard eftersom de inte påverkar vägningstalen.

Skillnaderna mellan nya varor och tjänster av betydelse och ersättningar kan sammanfattas enligt följande:

Tabell 3 Nya varor och tjänster av betydelse kontra ersättningar

Tillägg (nya produkter av betydelse)	Ersättningar
Ny produkttyp (ännu inte existerande eller implicit täckt) men inte nödvändigtvis (i egentlig mening) ny (t.ex. lammkött)	Samma typ av existerande produkt
Konsumeras för första gången i signifikant volym (en promille)	Ej tillämpligt
Kan bestå av olika varianter (märken, modeller): en eller flera produkter introduceras (för samma ändamål)	Ett-till-ett-ersättning: en befintlig prisrepresentant byts ut mot en annan, mer representativ produkt
Vägningstalet finns ännu inte eller måste justeras för beaktande av den nya produkten	Ingen inverkan på vägningstal

Efter diskussionerna delades minimistandarden i förordningen upp enligt följande:

- Det fanns tidigare en viss utgiftsgrupp som inte täcktes explicit i medlemsstatens HIKP eftersom dess vägningstal var mindre än en promille.
- Denna utgiftsgrupp täcks nu explicit eftersom den nått upp till en promille av de utgifter som detta HIKP täcker.
- Denna grupp representeras av en viss ny vara eller tjänst av betydelse som inte själv nödvändigtvis har ett vägningstal på minst en promille av utgifterna i detta HIKP.

I enlighet med standarden ombads medlemsstaterna att kontrollera de rapporterade produkterna som tänkbara prisrepresentanter för en viss utgiftsgrupp som inte täcks eller bara täcks implicit i deras index.

Man kom överens om att medlemsstaterna bör kontrollera

- huruvida de föreslagna produkterna utgör en utgiftsgrupp som ännu inte täcks explicit i index,
- huruvida denna utgiftsgrupp nått upp till en promille av de utgifter som indexet representerar,
- hur denna utgiftsgrupp bör genomföras explicit i HIKP, och
- huruvida den kan representeras av lämpligare prisrepresentanter än dem som föreslås (några lämpliga representanter kan finnas i listan med poster som medlemsstaterna rapporterar).

Man enades om två listor med nya varor och tjänster av betydelse, en med produkter föreslagna av medlemsstaterna och en med produktgrupper föreslagna av Eurostat (se tabellerna 4 och 5).

I bägge tabellerna tas hänsyn till skillnaden mellan nya produkter respektive ersättningar. Av den anledningen ingår inte produkter som rapporterats av medlemsstaterna men som uppenbarligen är ersättningar i tabellerna.

Om en produkt utesluts skall medlemsstaterna visa att de maximala utgifter som kan representeras av produkterna nedan understiger en promille av alla utgifter som deras HIKP täcker. I förekommande fall skall produkter sammanföras till utgiftsgrupper på högre nivå (t.ex. ekologiska eller organiska morötter och potatis tillhör samma delindex i COICOP och kan därför sägas representera samma utgiftsgrupp).

Meningen med tabell 5 är att tjäna som underlag för diskussioner om HIKP täcker utgiftsgrupper som enligt Eurostats uppfattning kan ha ökat i betydelse de senaste åren. Listan är inte uttömmande.

Kontroll av hur förordningarna tillämpas har gett vid handen – se även tabellerna 10 och 11 om antal elementära aggregat och priser för vissa utgiftsgrupper enligt medlemsstaternas rapporter – att det kan finnas fler produkter som bör tas med än dem som för närvarande rapporteras av medlemsstaterna. Antalet elementära aggregat och antalet prisrepresentanter som skall införas i HIKP bör vara tillräckligt för att representera spännvidden på nya poster av betydelse och variationen i deras prisrörelser.

Vid tillämpningen av standarden har det framkommit att medlemsstaterna gör stora framsteg med att övervaka konsumenternas utgifter för nya produkter av betydelse och att signifikanta delar av konsumenternas utgifter tillkommer till HIKP. Standarden är formulerad så att den kan tolkas på flera sätt, varför ytterligare förtydliganden krävdes. Standarden kan behöva ändras formellt, med beaktande av dess starka beroende av urvalsreglerna.

Tabell 4 Nya varor och tjänster av betydelse enligt medlemsstaternas förslag

Vara/tjänst	Coicop
Müsli	1.1.1
Bovetedeg, ekologisk	1.1.1
Djupfryst pizza	1.1.1
Tortellini (pasta med kött)	1.1.1
Majsflingor	1.1.1
Vegetariska hamburgare	1.1.2
Lammkött	1.1.2
Ekologiska ägg	1.1.4
Ekologiska morötter	1.1.7
Ekologisk potatis	1.1.7
Dietkex	1.1.9
Iste (på burk eller flaska)	1.2.2
Champagne	2.1.2
Anorak i mikrofibrer	3.1.2
Datorbord	5.1.1
Matlagingsutrustning för bordet (raclette, pierrade)	5.3.1
Luftkonditionering	5.3.1
Ångtvättmaskin	5.3.1
Energisparande glödlampa	5.5.1/2
Halogenlampa	5.5.1/2
Engångstallrikar	5.6.1
Ginsengextrakt	6.1.1
Maltextrakt	6.1.1
Endagskontaktlinser	6.1.2/3
Bränslegasol	7.2.2

Vara/tjänst	Coicop
Årlig bilbesiktning	7.2.3
Resor med Eurostar / Le Shuttle	7.3.1
Dekoder för digital-TV	9.1.1
Midistereosystem	9.1.1
Personlig CD-spelare	9.1.1
Frågesportsspel (t.ex. Trivial pursuit)	9.3.1
Pappersgirlanger	9.3.1
Kinesiska lyktor	9.3.1
Styrketränningsutrustning	9.3.2
Undervattensutrustning	9.3.2
Fyraxliga rullskridskor	9.3.2
Ryggsäck	9.3.2 eller 12.3.2
Veterinärtjänster	9.3.4/5
Hundvård	9.3.4/5
Årsavgift för gym	9.4.1
Danslektioner	9.4.1
Biljetter till nöjesfält	9.4.1
Skidlift och liknande	9.4.1
Tillträde till skidspår	9.4.1
Tillträde till diskotek	11.1.1
Snabbmatsmåltid	11.1.1
Hemkörd måltid (t.ex. pizza)	11.1.1
Thalassoterapi	12.1.1
Solarium	12.1.1
Bilbarnstol	12.3.2

Tabell 5 Nya varor och tjänster av betydelse enligt Eurostats förslag

PC (inkl. tillbehör och spel)	
a) Utrustning	
Zip-läsare	9.1.3
DVD-läsare	9.1.3
CD-brännare	9.1.3
Bildläsare	9.1.3
Styrspak/gamepad/ratt för datorer	9.1.3
Fickdator	9.1.3
Videokamera för Internet	9.1.3
b) Program	
Språkinlärning	9.1.3
Taligenkänning	9.1.3
Uppslagsverk på cd eller diskett	9.1.4
Spel, t.ex. Tomb Raider eller Age of Empires	9.3.1
Videospel	
a) Utrustning	
Styrspak/gamepad/ratt för videokonsoler	9.3.1
Videokonsoler	9.3.1
b) Program till Dreamcast/Game Boy/Nintendo 64/Playstation e.d.	9.3.1
Övriga tillbehör för bostaden	
Batteriladdare	05.3.1/2
Uppladdningsbara batterier	05.5.1/2
Telefonutrustning	
ISDN-telefon, sladdlös	8.2./3.0
Kombinerad ISDN-telefon/fax	8.2./3.0
Handsfree-utrustning för mobiltelefon (i bil)	8.2./3.0

6.4.3. *Vägningstalens kvalitet*

Som sagts i kapitel 5 skall vägningstalen enligt en särskild kommissionsförordning då och då ses över och justeras.

Eurostat bad de medlemsstater som sammanställer fasta index om resultaten av deras översyn 1998/1999. I ingen av de medlemsstater som svarade hade något vägningstal ändrats så mycket att det behövde justeras.

Eurostat gjorde några preliminära jämförelser för att få en uppfattning om hur rimliga resultaten var. Åtta delindex valdes ut som i sex kedjeindexländer hade visat ovanligt stora förändringar i vägningstalen mellan 1996 och 1999. De åtta delindexen hade utvecklats helt annorlunda under den aktuella perioden i varje enskilt land. Inget index uppvisade någon systematisk utveckling som kunde extrapoleras till länder med fast bas. Eurostat kontrollerade också referensperioden för några vägningstal på lägre nivå. De tretton medlemsstater som svarade rapporterade inte äldre referensperioder än tillåtet enligt HIKP-standarden för vägningstal.

För att komplettera bilden inhämtas svar från de medlemsstater som inte hann rapportera sina resultat i tid för denna rapport. Det finns dock tecken som tyder på att vägningstalens kvalitet ökat med harmoniseringen. I tabell 8 i avsnitt 6.4.5. visas att vägningstalen generellt är aktuella efter 1996 än före. Italien, Luxemburg och Österrike uppdaterar nu sina vägningstal årligen, och andra medlemsstater har nyligen uppdaterat sina vägningstal eller planerar att uppdatera sina vägningstal inom kort.

6.4.4. *Hushållens slutliga monetära konsumtionsutgifter*

Täckningen är utformad så att de varor och tjänster enligt COICOP/HIKP som ingår i HIKP med delindex överförs till Eurostat med lämpliga vägningstal. Jämfört med Europeiska nationalräkenskapssystemet (ENS 95) utvidgas HIKP:s täckning till alla varor och tjänster som kan sägas ingå i hushållens slutliga monetära konsumtionsutgifter om de omfattar en försäljningsvolym på mer än en promille av konsumenternas utgifter.

Vid tillämpningen av promilleregeln har det framkommit att den kan vara olämpligt formulerad, i det att medlemsstaterna genom en strikt tillämpning av den kan utesluta en betydande del av hushållens konsumtionsutgifter. Även om det inte finns några direkta belägg för det, kan det under vissa omständigheter leda till signifikanta skillnader i uppmätt inflationstakt. I förebyggande syfte ämnar Eurostat lägga fram ett förslag till formell ändring av regeln.

Att utvidga HIKP-täckningen enligt begreppet hushållens slutliga monetära konsumtionsutgifter var mycket omdiskuterat fram till dess att rådet beslöt att göra det 1998. Argument framfördes om begreppets relevans för inflationsmätning och dess följder i praktiken.

Ett argument var att man hellre borde använda begreppet hushållens faktiska slutkonsumtion. Sociala transfereringar in natura är den viktigaste skillnaden mellan de två begreppen. De ingår i faktisk slutkonsumtion, men inte i slutliga monetära konsumtionsutgifter. Detta stämmer överens med uppfattningen att konsumentinflation är ett monetärt fenomen som endast påverkar faktiska monetära transaktioner och priser som konsumenterna faktiskt upplever. Hushållens slutliga monetära konsumtionsutgifter anses

vara den lämpligaste omfattningen i praktiken för HIKP, och i ramförordningen definieras de som "priserna på varor och tjänster som bjuds ut till försäljning på medlemsstatens ekonomiska territorium för att direkt tillfredsställa konsumenternas behov".

De flesta argumenten mot att använda den slutliga monetära konsumtionen utgick från den teoretiska eller praktiska lämpligheten av att mäta "bruttopriser" (dvs. det totala priset på produkten oavsett om det faktiskt betalas av konsumenterna helt eller delvis) i stället för "inköpspris" (dvs. det nettopris som konsumenterna faktiskt betalar). Synen på inflation som ett rent monetärt fenomen och begreppet hushållens slutliga monetära konsumtionsutgifter talar båda för att inköpspriser bör användas i ett index över konsumentinflation. Problemen med att samla in inköpspriser på månatlig basis har dock beaktats i de fall där det har praktisk betydelse, t.ex. genom att serviceavgiften för försäkringstjänster mäts brutto.

För jämförbarhetens skull kom man också överens om att undanta den offentliga sektorn, och därigenom större delen av social trygghet, hälsovård och utbildning, eftersom detta organiseras på mycket olika sätt i olika medlemsstater. Kommissionen (Eurostat) anser att det för konsumentinflationsindex inte finns någon risk att jämförbarheten äventyras genom sådana tjänster, så länge som priserna bokförs netto, dvs. så länge som indexet mäter de priser som konsumenterna faktiskt betalar för tjänsterna. Argumentet framfördes att ändringar i socialpolitiken, särskilt i fråga om återbetalningar finansierade genom ändringar i direkt eller indirekt beskattning, kunde förvränga den bild av inflationen som ges av ett HIKP där hälsovård, utbildning och social trygghet ingår. Ett liknande argument kan framföras om nya avgiftssystem för varor och tjänster som tidigare tillhandahållits konsumenterna kostnadsfritt, i den mån de ytterligare avgifterna kompenseras med sänkningar någon annanstans i finansieringen. Argumentet går ut på att den sammantagna inflationsdrivande effekten kan vara lika med noll, vilket inte skulle synas i HIKP. Kommissionen (Eurostat) anser att ändringar i återbetalningar och följer av nya avgiftssystem kanske inte påverkar inflationsmåttet generellt sett, men att de är en viktig del av den inflationsprocess som både inhemska och utländska konsumenter upplever, och att de därför bör mätas genom HIKP.

Särskilda problem togs upp rörande mätning av ändringar i s.k. inkomstberoende priser, vilka dominerar inom hälsovård, utbildning och social trygghet i de flesta medlemsstater, och hur detta påverkar ett index av Laspeyres-typ. När rådet antog denna standard 1999 var det en milstolpe i harmoniseringsarbetet, eftersom det faktiskt möjliggjorde en utvidgad täckning som löste tidigare olösta problem.

Farhågor uttrycktes också i fråga om det inhemska begreppet, som ansågs vara korrekt i teorin men svårt att tillämpa precist i praktiken. Inköp utomlands av bensen, alkohol och tobak var i några fall ett särskilt bekymmer. Kommissionen (Eurostat) erkänner visserligen att det är svårt att sammanställa korrekta vägningstal, men anser ändå att en viktig källa till bristande enhetlighet undanröjts genom tillämpningen av det inhemska begreppet, särskilt med tanke på att ge meningsfulla och enhetliga aggregerade index för euroområdet.

Från och med indexet för januari 2000 tillämpas begreppet hushållens slutliga monetära konsumtionsutgifter i medlemsstaterna. Uppskattad hyra för bostäder som ägaren själv bor i och livförsäkring är två områden som ligger inom ENS 95:s definition av hushållens slutliga monetära utgifter men som inte ingår i HIKP. Som sagts i avsnitt 6.4.1 diskuterar arbetsgruppen för HIKP för närvarande att ta med kostnaderna för egna bostäder till nettoinköpspris. Ett slutligt beslut förväntas under 2000.

Tre medlemsstater har hittills rapporterat problem med att genomföra begreppet hushållens slutliga monetära konsumtion.

Förenade kungariket rapporterade att den viktigaste konsekvensen av det nya begreppet för HIKP var att man var tvungna att gå över till att använda uppgifter från nationalräkenskaperna som underlag för vägningstalen. Eftersom dessa uppgifter inte var klassificerade på den fyrställiga COICOP-nivån var detta ett tidsödande arbete. Utvidgningen av produkttäckningen hade inte så stor inverkan, eftersom många av de nya prisindikatorer som behövdes redan fanns, även om nya uppgifter behövde samlas in för några nya index. Det fanns bara två områden med prisindikatorer där finansieringen delvis kom från det offentliga, delvis från hushållen: terminsavgifter vid universitet samt läkemedel. I bägge fallen kunde befintliga prisindex användas.

Frankrike betonade att utvidgningen av täckningen innebar en stor arbetsbelastning, särskilt i fråga om utformning av nettoindex för hälsovård (varor och tjänster) och social trygghet, inbegripet uppskattning av nettovägningstal. Vidare krävdes mycket resurser för att ändra dataprogrammen för det nya HIKP, med nya produkter, nya vägningstal och historiska data ett år bakåt för att ge så bra uppskattningar som möjligt av jämförbara årliga ändringstakter.

Österrike rapporterade svårigheter med modellering och inhämtande av information i tid om inkomstfördelningen, för att kunna ta hänsyn till inkomstberoende priser på det sociala området.

Medlemsstaterna har rapporterat om de ändringar de gjort fr.o.m. indexet för januari 2000 (X betyder ändring, C att det följde standarden redan före januari 2000) för att genomföra utvidgad täckning enligt hushållens slutliga monetära konsumtionsutgifter:

Tabell 6 Ändringar i täckningen fr.o.m. index för januari 2000

	Ökning av totala utgifter som täcks av HIKP (%)	Geografisk täckning (inkl. inhemska utgifter av utlänningar, exkl. utgifter av egna medborgare utomlands)	Befolkningsmässig täckning (boende i institutionella hushåll, fattiga och rika, stad och landsbygd)
Belgien		X	X
Danmark		C	C
Tyskland		C	X (*)
Grekland		X	X
Spanien	7	X	X
Frankrike	4,5 (p.g.a. produkttäckning)	C	C
Irland	12,1 (5,2 p.g.a. produkttäckning, 6,9 p.g.a. det inhemska begreppet)	X	X (*)
Italien		C	C
Luxemburg		X	C
Nederländerna	5,8 (p.g.a. utvidgad geografisk och befolkningsmässig täckning)	C	X
Österrike		X (**)	C
Portugal	7,3 (p.g.a. utvidgad geografisk och befolknings- mässig täckning)	X	C
Finland	3,8 (p.g.a. utvidgad geografisk och befolknings- mässig täckning)	X	X
Sverige		C	C
Förenade kungariket	10 (3,5 p.g.a. att turister räknas in, 1,5 p.g.a. produkt- täckning, 1 p.g.a. institutionella hushåll, 3,5 för 2001 p.g.a. produkt- täckning)	X	X
Island	6,7 (3,4 p.g.a. geografisk täckning, 3,3 p.g.a. befolkningsmässig täckning)	X	X
Norge		X	
(*) Boende i institutionella hushåll ingår ej p.g.a. deras ringa andel (**) 1996-1999 beräknades Österrikes HIKP enligt det inhemska begreppet men innehöll inte bara hushållens konsumtionsutgifter utan också alla utländska konsumtionsutgifter. För att justera detta minskades vägningstalen för huvudgrupper 07 (transport) med 0,7 procentenheter och för huvudgrupp 11 (restauranger och hotell) med 1,0 procentenhet, bägge avseende utgifterna 1998.			

Den utvidgade täckningen har påverkat den årliga ändringstakten för HIKP, eftersom täckningen är olika 1999 och 2000. Kommissionen (Eurostat) och ECB påpekade denna olägenhet vid rådets möte 1998, varvid Danmark, Finland, Tyskland, Irland, Italien, Nederländerna, Spanien, Sverige och Förenade kungariket gjorde ett gemensamt uttalande om att de i samband med offentliggörandet av det första utvidgade indexet på ett kostnadseffektivt sätt skulle försöka tillhandahålla sina bästa uppskattningar av jämförbara uppgifter för åtminstone de tolv föregående månaderna. Sex medlemsstater har tillhandahållit uppgifter ett år bakåt för de nyligen införda delindexen och de omdefinierade delindexen.

Ett annat, om än mindre noggrant, sätt att bedöma den utvidgade täckningens inverkan på det totala HIKP, är att granska skillnaden i den årliga inflationstakten genom att jämföra det officiella HIKP (med fullständig täckning fr.o.m. januari 2000) med ett HIKP där hälsovård, utbildning och social trygghet inte ingår, som i tabell 7. Detta ger en fingervisning om konsekvenserna, men härvidlag exkluderas något mer än vad som inkluderats i index genom den utvidgade täckningen.

Tabell 7 Årlig ändringstakt (skillnad i procentenheter mellan HIKP inkl. och exkl. utvidgad täckning)

	<u>Apr-00</u>	<u>Mar-00</u>	<u>Feb-00</u>	<u>Jan-00</u>
	Apr-99	Mar-99	Feb-99	Jan-99
Belgien	0,0	-0,1	0,0	-0,1
Tyskland	0,0	0,0	0,1	0,1
Spanien	-0,1	0,0	-0,1	0,0
Frankrike	0,1	0,1	0,1	0,0
Irland	-0,1	0,1	0,1	0,0
Italien	0,1	0,1	0,1	0,0
Luxemburg	0,0	-0,1	-0,2	0,0
Nederländerna	0,0	0,0	0,0	0,0
Österrike	0,1	0,1	0,1	0,1
Portugal	0,0	0,1	0,0	0,0
Finland	0,1	0,0	0,1	0,2
Euroområdet (MUKPI)	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Danmark	0,0	-0,1	-0,1	-0,1
Grekland	-0,1	0,0	0,1	0,1
Sverige	0,2	0,2	0,1	0,1
Förenade kungariket	0,2	0,2	0,2	0,1
EU15 (EKPI)	0,0	-0,1	0,0	0,0
Island	0,1	0,2	0,2	0,2
Norge	0,0	-0,1	-0,1	0,0
EES (EESKPI)	0,0	-0,1	0,0	0,0

I och med index för januari 2001 kommer täckningen för HIKP att utvidgas igen. Tyskland och Sverige har tagit upp frågan om en harmoniserad revisionspolicy med avseende på ändringar i metoderna för HIKP rent allmänt. Diskussionerna om en allmän policy för revisioner har redan inletts i arbetsgruppen för HIKP, men resultaten förväntas inte påverka de index som skall offentliggöras under 2000. Detta innebär att samma olägenheter kommer att dyka upp igen, om än i mindre omfattning, med de årliga ändringstakterna för 2001.

Det bör påpekas att den utvidgade täckningen för HIKP fr.o.m. januari 2000 var den största och mest omfattande ändringen av HIKP sedan indexet startade 1997. Trots de problem som redan nämnts, och tack vare alla deltagande medlemsstaters konstruktiva samarbete har verksamheten löpt förhållandevis smidigt och resultaten har varit tillgängliga i tid.

Å ena sidan erkänner kommissionen (Eurostat) att vissa problem finns kvar, särskilt i de medlemsstater som på olika grunder motsatt sig de överenskomna åtgärderna. En slutgiltig och mer ingående bedömning av tillämpningen av begreppet hushållens slutliga monetära konsumtionsutgifter, särskilt i fråga om mätning av ändringar i inkomstberoende priser, kan inte göras tidigare än ett år efter nästa utvidgning av täckningen i januari 2001, dvs. 2003. Kommissionen (Eurostat) tänker se över sin bedömning och rapportera igen när det blir dags.

Å andra sidan anser kommissionen (Eurostat) att det varit mycket nyttigt att gå igenom detta besvärliga konsensuskapande. Att dessa begrepp genomförts senare än planerat försenade hela harmoniseringsarbetet, men till syvende och sist möjliggjorde det en vidare täckning för HIKP och bidrog till att skapa enighet om ett antal tekniskt svåra och kontroversiella frågor på dagordningen. Ingenting hade kunnat uträttas utan alla berörda parter konstruktiva samarbete.

6.4.5. *Makroindexformler (gemensam referensperiod)*

Enligt artikel 9 i ramförordningen skall HIKP vara ett index av Laspeyres-typ. Även om medlemsstaternas HIKP och KPI kan skilja sig åt i detaljerna, kan de i stort sägas vara index av Laspeyres-typ. Detta innebär att de är index där prisrörelserna från månad till månad mäts som ett medelvärde av flera prisindex med hjälp av utgiftsvägningsstal som på ett lämpligt sätt speglar indexpopulationens konsumtionsmönster och de priser den betalar under vägningsstälens referensperiod.

I praktiken finns det tre slags basperioder som används för att sammanställa KPI: den period där utgifter för vägningsstälarna samlas in ("vägningsstälens referensperiod"), den period när baspriserna samlas in ("prisreferensperiod") och den period där indexbasen sätts till 100 ("indexreferensperiod").

Eftersom HIKP härleds från nationella KPI fanns det och finns fortfarande skillnader mellan nationella KPI under alla dessa referensperioder. Luxemburg var den första medlemsstaten som ersatte sitt nationella KPI med HIKP. I samband med offentliggörandet av indexet för januari 2000 med tillhörande utvidgad täckning återinförde Luxemburg ett nationellt KPI med annorlunda täckning än Luxemburgs HIKP.

HIKP kan, beroende på vilken makroformel som används för att beräkna det, vara ett kedjeindex. Det bör betonas att detta är den motsvarande kedjeformen för det fasta indexet som helt enkelt medger att kedjeindex och fasta index uttrycks med samma formel. Kedjeberäkningen får verkan om och endast om vägningstalen ändras, t.ex. vid en revision enligt kommissionens förordning om kvaliteten på vägningstalen för HIKP.

Beträffande HIKP:s jämförbarhet bör valet av makroformler tillsammans med de lösningar som ges på uppdateringen av vägningstalen för HIKP ses som en av harmoniseringens viktigaste landvinningar, eftersom motsättningen mellan kedjeindex och fasta index visade sig vara icke-produktiv och mycket splittrande.

De flesta medlemsstater sammanställer ett index med fast bas, men Frankrike, Italien, Luxemburg, Österrike, Sverige, Förenade kungariket och Norge beräknar ett kedjeindex med årlig uppdatering av vägningstalen. För att få en uppsättning HIKP med delindex som möjliggör enhetlig aggregering är det nödvändigt att presentera HIKP som om de alla beräknades med samma formel. Därför måste en gemensam indexreferensperiod och en gemensam referensperiod för vägningstalen tillämpas. I ramförordningen fastställs den gemensamma indexreferensperioden till 1996=100. För att få en gemensam referensperiod för vägningstalen prisuppdaterar Eurostat vägningstalen när de lämnas av medlemsstaterna varje år i december.

I tabell 8 visas nuläget i medlemsstaterna och deras planer för framtiden.

Tabell 8 Referensperioder för vägningstal

	Referensperiod för vägningstal i HIKP jan-1999		Planerad nästa referensperiod			Årlig uppdatering ("kedjeindex") fr.o.m. ... (X = kedjeindex)
			Kvantitets-referens	Pris-referens	Skall införas .../med början i index för januari ...	
	Kvantitets-referens	Prisreferens				
	A	B	C	D	E	F
B	1995-1996	1995-1996	1997-1998	Dec-1999	2000	-
DK	1994	1994	1996	1996	2000	-
D	1995	1995	2000	2000	2003	-
EL	1994	1994	1999	1999	2001	-
E	1990-1991	1990-1991	1999-2000	2000 el. 2001	Jan-2001 el. jan-2002	Jan-2001 el. jan-2002
F	1997	Dec-98	-	-	-	X
IRL	1996	1996	2001	2001	Jan-2002	-
I	1997	Dec-98	-	-	-	X (Jan-1999)
L	1995	Dec 1998	1996	Dec 1999	2000	X (Jan-1999)
NL	1995	1995	2000	2000	2003	Ej före 2003
A	1993/1994-1995	1996	1999/2000	2000	2001	X (2000)
P	1995	1997	2000	2002	Jan-2003	Jan-2004
FIN	1998	1998	2000	2000	Jan-2002	
S	1998	1998	-	-	-	X
UK	Jul-97-jun-98	Jul-97-jun-98	-	-	-	X
IS	1995	1995	2000	2000	2002	2003
N	1995-1997	1995-1997	1996-1998	1996-1998	Jan-2000	X (fr.o.m. sep-82)

6.4.6. *Elementära aggregat*

I kommissionens förordning (EG) nr 1749/96 definieras elementära aggregat med hänvisning till de utgifter eller den konsumtion som täcks av den mest detaljerade nivån i HIKP och för vilken tillförlitliga utgiftsuppgifter inte är tillgängliga för vägning. Ett index över elementära aggregat är ett prisindex för ett elementärt aggregat som bara omfattar prisuppgifter. Kontroller har visat att de flesta medlemsstaterna definierar elementära aggregat på regional nivå. Regionala priser sammanställs till den lägsta aggregationsnivå på vilken tillförlitliga utgiftsuppgifter finns tillgängliga för vägning. Därefter sammanställs indexen till utgiftsgrupper på landsnivå. Den elementära aggregationsnivån för ett litet antal produkter definieras efter typ av försäljningsställe.

Två medlemsstater definierar dock elementära aggregat på produkt/sort-nivå. Priser observeras i vissa regioner och i vissa slags försäljningsställen, och sammanställs sedan till elementära aggregat. Därefter sammanställs dessa elementära aggregat direkt på landsnivå.

Kvoter mellan prisernas geometriska eller aritmetiska medelvärden är de två formler som bör användas för elementära aggregat. Det aritmetiska medelvärdet kan användas i undantagsfall där det kan visas att det uppfyller kravet på jämförbarhet. I tabell 9 ges aktuell information om de formler som medlemsstaterna f.n. använder.

Tabell 9 Formler för beräkning av elementära aggregat

	För beräkning av HIKP har formeln för elementära aggregat ändrats	Formel som används för HIKP: aritmetiskt medelvärde (AM) eller geometriskt medelvärde (GM)	Ny formel har införts i HIKP fr.o.m. index för:	Uppskattad effekt på HIKP under tolv månadersperiod (procentenheter)	Ny formel har införts eller skall införas i KPI
B	Nej	AM	-	-	-
DK	Januari 1997	GM generellt. AM för produkter där ersättning ej är möjlig	Januari 1997	-0,3 till -0,4	Januari 2000
D	Nej	AM GM för vissa poster, t.ex. paketresor, böcker	Jan-95	Uppskattning saknas	Ja, fr.o.m. index för jan-95 (i feb-99)
EL	Ja	GM	Jan-95	-0,1	Ja, fr.o.m. index för jan-94
E	Nej	AM	-	-	-
F	Ja, successivt för heterogena produkter	AM för homogena produkter ($\frac{1}{3}$), GM för heterogena produkter ($\frac{1}{3}$), övriga formler för färskvarer, komplexa priser och tariffer ($\frac{1}{3}$)	Jan-97: hälften av ändringarna i GM klara; 18 % av index beräknas med GM; jan-98, jan-99: ytterligare ändringar i GM	-0,1	Ja
IRL	Nej	AM	-	-	-
I	Ja	GM	Jan-99	-0,06	Ja, fr.o.m. index för jan-99

(forts.)

	För beräkning av HIKP har formeln för elementära aggregat ändrats	Formel som används för HIKP: aritmetiskt medelvärde (AM) eller geometriskt medelvärde (GM)	Ny formel har införts i HIKP fr.o.m. index för:	Uppskattad effekt på HIKP under tolv månadersperiod (procentenheter)	Ny formel har införts eller skall införas i KPI
L	Ja	GM	Jan-95	Uppskattning saknas	HIKP och nationellt KPI är identiska
NL	Nej	AM	-	-	-
A	Ja	GM; AM för vissa poster, t.ex. frukt, grönsaker och hyror	Jan-95	-0,1	GM fr.o.m. jan 2001
P	Ja	GM	Jan-98	Uppskattning saknas	Ja, fr.o.m. index för jan-98
FIN	Ja	GM	Jan-96	-0,1	Ja, fr.o.m. index för jan-98
S	Nej	Variant av GM (kvot mellan standardiserade medelvärden av priser)	-	-	-
UK	Ja	GM	1988 (beräkning bakåt)	1997-1999: -0,5 därefter höjd till: -0,65	Nej
IS	Ja	GM	Mar-97	Uppskattning saknas	Ja, fr.o.m. index för mar-97
N	Nej	AM	GM införts fr.o.m. aug-99	Uppskattning saknas	Ja, fr.o.m. index för aug-99

6.4.7. *Minimistandarder för urval*

HIKP bör sammanställas utgående från riktade urval med hänsyn tagen till vägningstalen för var och en av kategorierna i COICOP/HIKP, som har tillräckliga elementära aggregat för att representera spännvidden av poster i kategorin och tillräckligt med priser för att ta hänsyn till prisrörelserna inom populationen. Ett sådant index får anses tillförlitligt och jämförbart. I tabellerna i slutet av detta avsnitt ges en översikt över antalet elementära aggregat och antalet prisuppgifter per elementärt aggregat för några delindex och produktgrupper i var och en av medlemsstaterna.

I sin föregående rapport sade kommissionen (Eurostat) att de flesta medlemsstater inte gör slumpmässiga urval när de observerar priser, och att det därför inte fanns någon teoretisk grund för att bedöma tillförlitligheten (systematiska fel och precision) hos de HIKP som sammanställts på så sätt. Enligt förordningarna skall därför kontroller genomföras av urvalens lämplighet, och metoderna skall justeras när det krävs.

Ett subjektivt urval kan till och med med ett litet antal priser och elementära aggregat ge en representativ och korrekt bild av de genomsnittliga prisändringarna i ett statistiskt universum. Simulationer med hjälp av streckkodsdata (av den nederländska Centraal Bureau voor de Statistiek) styrker detta antagande i ett antal fall. Antagandet är dock inte giltigt på marknader med föränderlig prisdynamik eller om annat än priserna ändras.

Ett antal marknader för konsumentvaror, särskilt varaktiga sådana, kan antas vara tämligen likartade i Europa. Antalet elementära aggregat och priser som medlemsstaterna rapporterade i sina frågeformulär visar att det råder stor spännvidd mellan olika metoder för vägningstal och att det antagligen råder stor spännvidd i fråga om tillgängliga poster och variation i prisrörelserna för dem. Resultaten förefaller bekräfta att vissa HIKP eller delindex i HIKP har urval som är bättre lämpade än andra för att hantera oväntade ändringar i spännvidden av poster eller i variationen i prisrörelserna för dem. Om den regionala aspekten betonas starkt a priori, kan det dock snedvrider bilden som ges i tabellerna 10 och 11 då regional stratifiering inte nödvändigtvis garanterar högre precision och representativitet.

Det är högst osannolikt att skillnaderna i tabellerna beror på marknaderna i olika medlemsstater. I bästa fall har skillnaderna försumbar inverkan på HIKP, men i så fall är det tänkbart att några medlemsstater utnyttjar sina resurser ineffektivt. Eftersom många urval är onödigt stora har de potentiella bristerna med subjektivt urval ignorerats av medlemsstaterna. Slumpmässigt urval, för vilket det finns väletablerad teori, skulle också bli dyrt. Eftersom det inte finns några konkreta belägg för systematiska fel och inget sätt att påvisa dem, har inga invändningar gjorts. Denna liknöjdhet är knappast godtagbar. Jämförbarhetskriteriet, dvs. att olika metoder i olika länder inte i sig får ge olika resultat, är en möjlig väg framåt. Kommissionens (Eurostats) uppgift är att ta fram en verkningsfull och kostnadseffektiv strategi för analyser.

Det har redan funnits två arbetsgrupper som arbetat med att ta fram juridiska och begreppsmässiga ramar för goda urvalsmetoder. Den första arbetsgruppen granskade felkällor och jämförbarhetsproblem på grund av olika utformning av och metoder för urval. Den kartlade de viktigaste operativa skillnaderna mellan medlemsstaterna och gick igenom de få försök som gjorts att beräkna urvalsfel. I fråga om urvalsfel noterade arbetsgruppen att beräkningarna är tekniskt svåra, men också att det finns stora vinster att hämta i en bättre fördelning av de omfattande resurser som används för att samla in priserna för KPI. I övrigt

var arbetsgruppens viktigaste rekommendation att problemen med att få fram ett mått på prisändringar utan systematiska fel i en dynamisk ekonomi var den viktigaste frågan i harmoniseringsarbetet. Detta ledde till att en andra arbetsgrupp bildades med uppgift att

- (i) granska de operativa frågorna till följd av kraven på representativitet och precision för HIKP-urval, både i fråga om dynamiska och statiska aspekter,
- (ii) utarbeta särskilda riktlinjer för genomförande av kommissionens förordning (EG) nr 1749/96 om olika aspekter på urval och representativitet.

Denna arbetsgrupp försökte först att utarbeta en teoretisk grund för HIKP-urval utgående från förordningarna, där målen angavs, och de väletablerade grunderna för urvalsteori.

Om ett exakt uttryck av indexet kan beräknas för ett givet, observerbart universum kan de operativa kraven för urvalsuppskattningar avgöras. Slutligen kan resultaten användas för att avgöra hur potentialen för systematiska fel i nuvarande urvalsmetoder kan minskas.

Tabell 10 Antal elementära aggregat i genomsnitt per månad de senaste 12 efterföljande månaderna

COICOP-nummer	Rubrik	Antal elementära aggregat i genomsnitt per månad de senaste 12 efterföljande månaderna															
		DK	D	EL	ES	F	IRL	I	L	NL	A	P	FIN	S	UK	IS	N
01.1.5.	Oljor och fetter	5	102	138	208	218	30	474	5	12	120	7	36	10	48	7	56
	1) Smör	2	17	23	52	75	10	79	1	1	20	2	6	2	24	5	16
02.1.3.	Öl	3	34	46	52	105	20	158	1	8	20	2	6	4	48	4	24
	1) Lageröl	1	17	46	52	105	10	-	1	5	20	2	6	0	24	3	8
03.1.2.	Klädesplagg	31	905	255	2 236	2 196	255	2 686	29	98	600	43	228	23	144	37	440
	1) Herrskjortor	1	42	9	52	69	15	79	1	2	20	2	6	1	6	1	24
	2) Damklänningar	1	42	9	52	59	5	79	1	2	20	2	6	1	12	3	16
03.1.4.	Skrädderiarbeten, tvätt och uthyrning av kläder	2	51	92	52	40	30	132	1	2	80	2	6	1	24	1	40
	1) Kemtvätt av herrbyxor	1	17	23	52	8	5	79	1	1	20	1	6	0	12	1	8
04.1.	Faktiskt betalda hyror för bostäder	1	119	2	52	192	2	26	3	917	20	9	12	1	24	1	2
05.1.1.	Möbler och inventarier	11	385	55	832	663	45	316	6	32	220	9	66	22	36	6	192
	1) Soffor	1	21	1	52	82	5	79	1	5	20	2	6	2	6	1	16
05.3.1./2.	Större hushållsutrustning, både elektrisk och övrig, samt mindre elektriska hushållsapparater	15	361	120	572	466	100	263	7	40	280	20	78	20	101	7	176

(forts.)		DK	D	EL	ES	F	IRL	I	L	NL	A	P	FIN	S	UK	IS	N
	1) Tvättmaskiner	1	21	12	52	54	5	79	1	6	20	2	6	2	12	1	24
05.6.1	Icke varaktiga hushållsvaror	15	359	599	572	456	85	1 396	2	34	180	21	96	12	108	31	232
	1) Tvättpulver för tvättmaskiner (ej flytande)	1	34	46	52	55	5	79	1	11	20	4	6	2	12	2	40
07.1.1.	Nya och begagnade bilar	9	69	3	104	192	2	13	6	55	1 380	29	186	2	37	34	48
	1) Nya bilar	9	69	3	52	96	1	13	5	36	900	23	180	1	19	34	40
09.1.1.	Utrustning för mottagning, inspelning och återgivning av ljud och bild	7	163	30	260	284	45	184	2	22	100	6	24	14	14	2	56
	1) TV	1	19	6	52	49	10	79	1	8	20	1	6	4	4	1	16
09.1.2.	Fotografisk och filmfotografisk utrustning samt optisk utrustning	2	126	47	52	78	10	53	1	5	60	2	12	5	4	2	32
	1) Videokameror och -bandspelare	1	21	17	0	21	0	26	1	2	20	1	6	2	2	1	8
09.1.3.	Informationsbehandlingsutrustning	2	92	25	104	32	6	27	3	11	40	2	6	4	26	1	32
	1) Persondatorer	1	19	1	52	14	1	1	1	5	20	1	6	1	24	1	16
09.1.5	Spel, leksaker och hobbyer, utrustning för idrott, camping och friluftsliv	6	363	106	260	418	40	474	2	16	220	10	54	15	25	3	128
	1) Videospel, program	0		1	1	0	30	5	0	1	0	1	6	3	1	0	8
NB: Uppgifter från <i>Ministère des Affaires économiques, Administration de la Politique Commerciale, Service de l'Indice</i> (Belgien), kunde inte räknas om i tid så att de kunde presenteras på ett jämförbart sätt med ovanstående uppgifter.																	

Tabell 11 Prisobservationer per elementärt aggregat i genomsnitt per månad

COICOP nummer	Rubrik	Prisobservationer per elementärt aggregat i genomsnitt per månad															
		DK	D	EL	ES	F	IRL	I	L	NL	A	P	FIN	S	UK	IS	N
01.1.5.	Oljor och fetter	87	45	2	5	6	26	11	17	70	6	155	27	51	13	23	12
	1) Smör	208	71	2	5	7	25	11	20	61	6	155	27	29	12	12	13
02.1.3.	Öl	204	52	2	5	6	24	7	49	66	6	153	54	104	12	54	16
	1) Lageröl	203	55	2	5	6	22		49	65	6	153	54		13	20	
03.1.2.	Klädesplagg	82	26	4	3	7	12	5	9	95	7	48	22	74	115	9	5
	1) Herrskjortor	155	31	4	5	8	14	7	17	145	10	50	24	99	143	12	
	2) Damklänningar	105	25	4	3	11	14	6	4	76	10	38	23	82	84	11	
03.1.4.	Skrädderiarbeten, tvätt och uthyrning av kläder	13	26	2	2	7	11	3	19	35	4	48	7	5	22	6	3
	1) Kemtvätt av herrbyxor	25	33	2	2	7	16	2	6	35	5	47	7		23	1	
04.1.	Faktiskt betalda hyror för bostäder	4 200	161	85	32	14	188	137	33	1	267	64	6	801	52	60	63
05.1.1.	Möbler och inventarier	7	17	3	2	7	11	4	27	33	2	48	16	40	124	9	5
	1) Soffor	65	25	8	2	8	13	1	8	29	2	50	22	96	116	18	

(forts.)		DK	D	EL	ES	F	IRL	I	L	NL	A	P	FIN	S	UK	IS	N
05.3.1./2.	Större hushållsutrustning, både elektrisk och övrig, samt mindre elektriska hushållsapparater	34	13	3	2	6	12	5	23	32	6	48	20	9	18	9	3
	1) Tvättmaskiner	48	14	4	2	6	14	2	17	27	9	50	25	9	15	15	5
05.6.1	Icke varaktiga hushållsvaror	13	35	2	4	5	22	6	61	66	5	119	19	64	11	41	9
	1) Tvättpulver för tvättmaskiner (ej flytande)	14	68	2	4	5	24	8	23	58	9	136	30	36	13	83	
07.1.1.	Nya och begagnade bilar	4	1	8	0,58	2	28	5	17	401	0,03	5	31		5	1	7
	1) Nya bilar	4	1	8	0,6	2	28	5	15	1	0,05	5	30	60	3	1	
09.1.1.	Utrustning för mottagning, inspelning och återgivning av ljud och bild	95	15	3	2	7	12	4	44	36	7	47	23	10	103	9	5
	1) TV	189	16	6	2	13	14	2	25	31	9	49	20	11	108	6	
09.1.2.	Fotografisk och filmfotografisk utrustning samt optisk utrustning	84	13	3	2	5	13	3	32	43	1	47	23	15	84	6	2
	1) Videokameror och -bandspelare	28	13	3		6		2	13	38	1	46	22	13	81	7	
09.1.3.	Informationsbehandlingsutrustning	18	12	2	2	6	16	2	19	13	1	47	20	8	9	6	3
	1) Persondatorer	1	11	8	2	9	41	4	6	6	1	46	20	11	1	6	

(forts.)		DK	D	EL	ES	F	IRL	I	L	NL	A	P	FIN	S	UK	IS	N
09.1.5	Spel, leksaker och hobbyer, utrustning för idrott, camping och friluftsliv	18	10	3	4	5	8	4	46	59	1	39	21	17	74	12	4
	1) Videospel, program	0		12		5	10		2		3	26	20	13	120	0	
NB: Uppgifter från <i>Ministère des Affaires économiques, Administration de la Politique Commerciale, Service de l'Indice</i> (Belgien), kunde inte räknas om i tid så att de kunde presenteras på ett jämförbart sätt med ovanstående uppgifter.																	

Anmärkningar till tabell 11:

Man kunde tro att åtminstone en prisobservation per elementärt aggregat skulle göras. Så är inte fallet för Spanien och Österrike för vissa delindex. Denna avvikelse kan förklaras genom behandling av centralt observerade priser:

- Ett centralt observerat pris används för att beräkna de genomsnittliga priserna i varje region. Detta ger ett antal elementära aggregat som motsvarar antalet regioner i landet. I detta fall räknas priset som en enda prisuppgift för hela landet. Kvoten mellan antalet prisuppgifter och antalet elementära aggregat kan alltså bli mindre än noll som t.ex. i Spanien och Österrike.
- Ett centralt observerat pris används för att beräkna ett elementärt aggregat som används direkt för aggregeringen i varje region. I detta fall räknas också priset som en enda prisuppgift för hela landet.

Som vägledning för projektet fungerade en samtidig studie av Centraal Bureau voor de Statistiek där alternativa prisindex sammanställdes för något som är så gott som fullständiga uppgifter för ett känt, om än begränsat, universum av streckodsdata. Den viktigaste problemet är hur man hanterar andra ändringar än pris, ändringar över tid av vilka produkter som finns tillgängliga samt konsumenternas faktiska val. Den vanliga metoden i sådana lägen är att säga vad som skulle göras om universum vore statistiskt. Eftersom det är en hypotetisk situation är det svårt att nå enighet, och därför finns det så många olika metoder i praktiken för i stort sett identiska situationer.

Visserligen har arbetsgruppen gjort avsevärda framsteg med att formulera problemen på nya sätt, men de är fortfarande olösta. Förslaget kommer trots det att utvidga minimistandarderna för urval så att nuvarande HIKP-urval på ett tillfredsställande sätt representerar nya och befintliga produktmodeller och -varianter på de europeiska marknaderna. Arbetsgruppen kommer också att lägga fram förslag om hur streckodsdata kan användas både som priskälla för HIKP (det är inte problemfritt att använda dem) och för simulering av alternativa urvalsmetoder.

Det finns inget utrymme att slå sig till ro när det gäller tillförlitligheten hos HIKP. Därför skall kvantitativa indikatorer tas fram som ersättning för de kvalitativa ad hoc-garantier som användarna nu får, och för att visa att alla HIKP och MUKPI uppfyller erforderliga krav.

6.4.8. Makroaggregation kontra elementär aggregation

Kommissionen (Eurostat) erkänner att nivån på den elementära aggregationen samspekar med andra delar av utformningen, t.ex. urval och tillgång till information om vägningstal. Som visats i tabellerna 10 och 11 kan den elementära aggregationen starta på högre eller lägre nivå i produkt-, geografi- eller försäljningsställeshierarkin beroende på källan till de vägningstal som används. Det är också erkänt att skillnader på grund av nationella metoder i teorin kan påverka HIKP, men den frågan prioriterades inte i inledningen av harmoniseringsarbetet. Den är den enda viktiga frågan på dagordningen för vilken inget gjorts hittills. Denna fråga bör tas upp med tanke på HIKP:s ständigt ökande betydelse.

6.4.9. Minimistandarder för priser och kvalitetsjustering

Kvalitetsförändring definieras i kommissionens förordning (EG) nr 1749/96 så här: "närhelst medlemsstaten anser att en förändring i specificeringen har lett till en påtaglig nyttskillnad för konsumenten mellan en ny variant eller modell av en vara eller tjänst och en vara eller tjänst som tidigare valts ut för prisgranskning i HIKP och som blivit ersatt. Det handlar inte om kvalitetsförändring då man företar en omfattande revision av HIKP-urvalet". Definitionen på kvalitetsjustering är "en rutin när man gör ett förbehåll för en kvalitetsförändring genom att öka eller minska det aktuella priset eller referenspriset med en faktor av eller ett belopp motsvarande värdet på kvalitetsförändringen".

Den slags ersättning som avses i definitionen ovan kan kallas "ny i stället för gammal" eftersom den inriktas bara på en påtaglig skillnad "mellan en ny variant eller modell av en vara eller tjänst och en vara eller tjänst som tidigare valts ut för prisgranskning i HIKP och som blivit ersatt". Det har visat sig att medlemsstaterna inte kunde göra skillnad mellan sina ersättningar av typen "ny i stället för gammal" och "gammal i stället för gammal" i sammanställningen av sina HIKP. Detta innebär också att

kvalitetsförändringarnas och -justeringarnas inverkan inte mäts i enlighet med reglerna för HIKP. Icke desto mindre levererade några medlemsstater i rätt tid de experimentella implicita kvalitetsindex som Eurostat begärde, medan andra håller på att sammanställas (jfr avsnitt 6.4.11 om implicita kvalitetsindex).

I sin förra rapport noterade kommissionen (Eurostat) att kvalitetsjusteringar enligt de flesta experter på området var ett av de svåraste problemen inom KPI-sammanställning. Enligt minimikraven för HIKP får medlemsstaterna inte automatiskt anta att prisskillnader mellan på varandra följande modeller helt beror på kvaliteten. I övrigt fick medlemsstaterna fortsätta att följa ett antal standardmetoder, explicita och implicita, för att justera för kvalitetsförändringar. Det rådde dock enighet om att arbete krävdes för att bedöma de underliggande antagandena och giltigheten för varje metod innan jämförbara metoder kunde fastställas och tillämpas enhetligt. Man planerade att inrätta en central databas med faktiska justeringar och att forska om kvalitetsförändringar inom de viktigaste områdena för produktutveckling.

Kommissionen (Eurostat) har med medlemsstaterna fört både allmänna och begreppsriktade diskussioner om metoder och resultat från empiriska studier av kvalitetsförändringar och -justeringar, både i Europa och i den internationella arbetsgruppen för prisindex (Ottawagruppen). I Ottawagruppen kan europeiska experter granska amerikanska prisstatistikens idéer och forskning, då amerikanerna varit särskilt aktiva efter Boskin-kommissionens kritik. Inga större framsteg har dock gjorts. Arbetsgruppernas ansträngningar att ta fram riktlinjer för behandling av kvalitetsförändringar av motorfordon och kläder har inte lett någonstans.

Arbetsgruppen kunde inte enas om förslag till distinktioner mellan produkter för vilka kvaliteten anses vara viktig och produkter för vilka den inte är det, trots fakta som talade för oacceptabelt stora skillnader i enskilda justeringar mellan olika länder. Några medlemsstater valde en försiktig hållning och ville inte se några förändringar förrän man enats om en heltäckande lösning. Andra stödde en mer pragmatisk hållning till harmoniseringen, med tanke på de nuvarande metodernas otillfredsställande resultat.

Några medlemsstater har provat att beakta kvalitetsändringar med hedonisk regression, med blandat resultat. Tillgången till streckkodsuppgifter har gjort det lättare att bedriva experimentellt arbete av hög standard. Det råder dock ingen allmän enighet om att metoden är genomförbar i full skala och metoden ger inte möjlighet att beakta stora innovationer som t.ex. digital-TV eller Windows 2000. Några länder hävdar dock att den kan användas framgångsrikt för att beakta ändrad kvalitet på kläder när priserna för en säsong jämförs med priserna för ersättningsvarorna nästa säsong. Sådana justeringar innebär ett betungande arbete med datainsamling och analys. Arbete om persondatorer utfört i USA och på andra håll har gett kvantitativa uppgifter om signifikanta kvalitetsförbättringar. Detta stämmer med vad man vanligen förväntar sig, men resultaten har trots det kritiserats. Till syvende och sist får man antingen acceptera rent statistiska regelbundenheter som konsumenternas värderingar eller också göra oprövade antaganden om konsumenternas beteende och om icke observerbara marknadsprocesser som påverkar prisbildningen. Trots dessa invändningar vill kommissionen (Eurostat) ge utrymme för möjligheten att tillsammans med medlemsstaterna enas om att sådana metoder kan vara att föredra framför många av de nuvarande metoderna.

Det förefaller dock tämligen osannolikt att ytterligare framsteg kan göras innan arbetsgruppen för urval lagt fram tydliga idéer om urvalets del av kvalitetsförändringsproblemet (t.ex. representativitet med avseende på ett föränderligt universum, strikta kontra vaga specifikationer av representativa poster, nytt urval kontra ersättningar).

6.4.10. Databas för kvalitetsjusteringar

I artikel 5 i kommissionens förordning (EG) nr 1749/96 sägs följande: "I avsaknad av nationella beräkningar [av värdet på kvalitetsförändringen] skall medlemsstaterna använda sig av beräkningar som grundar sig på information från kommissionen (Eurostat) när sådana är tillgängliga och relevanta." För att uppfylla detta krav har Eurostat inlett försöksverksamhet med en databas för kvalitetsjusteringar. Databasen utformades enligt specifikationer från Centraal Bureau voor de Statistiek, som har lämnat de första uppgifterna. Medlemsstaterna ombads lämna mer uppskattningar för enskilda produkter med tanke på andra prioriteringar. Arbetet går långsamt, på grund av brist på resurser hos både medlemsstaterna och Eurostat.

6.4.11. Implicita kvalitetsindex

Implicita kvalitetsindex är mått på inverkan av operativa justeringar som gjorts av de obehandlade prisuppgifterna för att erhålla prisindexet, dvs. den sammanlagda inverkan av justeringar för att undanröja andra effekter än priseffekter och få fram den verkliga prisändringen. När de enda justeringarna av de obehandlade prisobservationerna är kvalitetsjusteringar, blir de implicita kvalitetsindexen ett mått på kvalitetsförändringarna. Fördelen med implicita kvalitetsindex är att de kan kontrolleras på ett antal sätt som kan avslöja systematiska fel eller andra problem med beräkningen av HIKP. Två grundläggande kontrollfrågor är dessa:

- (a) Ändras implicita kvalitetsindex för olika poster som förväntat enligt allmänt erkända uppfattningar om vad som händer på konsumentmarknaderna? Sådana allmänt erkända uppfattningar kan t.ex. vara att kvaliteten på persondatorer ökar snabbare än för bilar, medan kvaliteten på bilar i sin tur ökar snabbare än den på kläder eller kött.
- (b) Ändras de implicita kvalitetsindexen för samma poster på ett liknande sätt i olika medlemsstater? Eftersom marknaderna för konsumentprodukter i Europa, särskilt för varaktiga produkter, är rätt lika kan man förvänta sig att de faktiska kvalitetsändringarna liknar varandra.

Under diskussionerna om implicita kvalitetsindex har medlemsstaternas uppfattning ändrats. Medlemsstaterna samtyckte till att förse Eurostat med implicita kvalitetsindex på några områden på försöksbasis. Hittills har Eurostat fått in implicita kvalitetsindex från några men inte alla medlemsstater (och kandidatländer). Dessa preliminära resultat visar redan att implicita kvalitetsindex är användbara för att bedöma huruvida den implicita kvalitetsförändringen förefaller rimlig för produkten ifråga, och för att ge fingervisningar om eventuell bristande jämförbarhet mellan olika länder.

När flertalet länder har levererat sina experimentella implicita kvalitetsindex torde det bli möjligt att gå vidare. I detta skede av projektet med implicita kvalitetsindex kan inget konkret sägas.

6.4.12. *Hantering av uteblivna observationer*

Metoder som kan leda till allvarliga systematiska fel bör förbjudas, och därför skall medlemsstaterna bokföra och redovisa sitt riktade urval varje månad; om priser inte observeras måste de uppskattas enligt lämpliga metoder. I artikel 6 i kommissionens förordning (EG) nr 1749/96 regleras minimistandarder för priser. Där står följande: "I de fall där det riktade urvalet kräver månatliga kontroller men där man inte lyckas med detta på grund av att en vara eller någonting annat saknas, kan man använda sig av beräknade priser under den första eller andra månaden medan ersättningspriser måste användas från och med den tredje månaden". I sin förra rapport gav kommissionen (Eurostat) en första överblick över hur denna standard tillämpas. Medlemsstaterna håller på att lämna ytterligare information som Eurostat begärt om den faktiska frekvens med vilken de observerar eller uppskattar priser och vilka metoder de använder för att uppskatta uteblivna observationer. HIKP-standarderna kan sägas lämna följande frågor obesvarade: Vad är "olämpliga beräkningar" av priser som saknas (dvs. inte observerats) och var bör gränsen gå för hur många uppskattningar (av priser som saknas) som får användas för att jämförbarheten skall gå att säkerställa? Bägge frågorna tas upp i samband med urval och kvalitetsförändringar (se s.53ff). För närvarande kan inga slutsatser dras.

6.4.13. *Säsongsberoende poster*

Harmonisering av behandlingen av säsongsberoende poster i HIKP prioriterades inte i inledningsskedet, eftersom skillnader mellan nationella metoder teoretiskt sett inte borde påverka de uppmätta förändringstakterna i HIKP. På grund av denna frågas starka koppling till urval och kvalitetsförändringar och mot bakgrund av HIKP:s ökande betydelse, anser Eurostat att den måste tas upp explicit. Härvidlag har flera medlemmar i arbetsgruppen för HIKP pekat ut betydande skillnader i hur ofta medlemsstaterna samlar in priser och att detta kan påverka HIKP:s jämförbarhet. Eftersom empiriska belägg ännu saknas, har dock Eurostat inte ansett att denna fråga bör prioriteras i harmoniseringsarbetet. En småskalig studie har inletts på uppdrag av arbetsgruppen för HIKP. Resultaten förväntas under 2001.

6.4.14. *Prismätning och -behandling*

a) Tariffpriser

Medlemsstaterna har lämnat information om tillämpningen av tariffförordningen. Tio av de medlemsstater som lämnat svar uppgav att de inte ändrat några beräkningsmetoder eftersom de redan följde förordningen. En av de medlemsstaterna uppgav att den planerade att ytterligare förbättra sitt urval för tariffpriser. En medlemsstat uppgav sig ha ändrat beräkningen av teleindex för att följa standarden.

I allmänhet ansåg medlemsstaterna att tariffförordningen var särskilt användbar eftersom den ger en tydlig rättslig grund för att samla in information från leverantörer om deras tariffer, både priser och struktur. Detta ökade precisionen i deras HIKP.

b) Rabatter

Riktlinjer om behandling av reapriser (och rabatter i största allmänhet) i HIKP infördes 1997. Riktlinjerna har genomförts i de flesta men inte alla medlemsstater. Luxemburg har infört reapriser i sitt index fr.o.m. januari 1999. Än så länge uppvisar

inte index för Belgien, Tyskland, Spanien och Italien det förväntade säsongsmonstret. Belgien och Spanien håller för närvarande på med att samla in reapriser för att genomföra riktlinjerna under 2001, och samtidigt kommer de att revidera uppgifterna för 2000.

Läget för Tyskland och Italien är något annorlunda. Tyskland stöder riktlinjerna i princip, men prisinsamlingsperioden i Tyskland (runt den 15 varje månad) sammanfaller inte med de lagstadgade reaperioderna. Italien stöder inte tanken på att ta med reapriser i HIKP. Den italienska hållningen kan anses vara den italienska statistikbyråns officiella inställning.

När Luxemburg först tog med rabatter i sitt HIKP i januari 1999, påverkades den årliga förändringstakten signifikant på grund av vinterrean i januari. Detta fenomen upprepades i juli 1999 med sommarrean. Mot bakgrund av detta enades arbetsgruppen för HIKP om att se över indexserierna för en period om tolv månader före den dag då rabatterade priser faktiskt för första gången införs i HIKP, om de nuvarande årliga förändringstakterna påverkas med mer än en tiondels procentenhet.

Eftersom riktlinjerna för rabatter har misslyckats har en ny förordning lagts fram för kommittén för det statistiska programmet. Den nya förordningen förväntas träda i kraft i december 2000 med verkan fr.o.m. indexet för januari 2001 eller januari 2002.

c) Tidpunkt för att föra in inköspriser i HIKP

Det finns stort utrymme för olika metoder i medlemsstaterna när det gäller tidpunkten för att föra in inköspriser i HIKP. Dessa skillnader får särskilt tydlig effekt i behandlingen av produkter där det tar lång tid mellan inköp, betalning eller leverans och konsumtion.

En förordning är under utarbetande för att harmonisera rådande metoder och förbättra HIKP:s jämförbarhet och relevans. Tolkningen av indexförändringar i de delindex som berörs kommer att underlättas.

Utkastet till förordning bygger på begreppen i Europeiska nationalräkenskapssystemet 1995 (ENS 95) och överensstämmer med definitionerna i ENS 95 i den mån dessa överensstämmer med målen för HIKP. Bl.a. sägs i ENS 95 att varor och tjänster i allmänhet skall bokföras när värdet omsätts, dvs. när köparen tar på sig en förpliktelse gentemot säljaren. För HIKP innebär detta att priser för varor skall föras in i HIKP den månad de observeras och att priser för tjänster skall föras in i HIKP den månad konsumtionen av tjänsten till observerat pris kan börja. Tillämpningen av utkastet till förordning förklaras med exempel i en bifogad not.

Förordningen skall enligt planerna vara genomförd av medlemsstaterna i december 2000 och ha verkan fr.o.m. index för januari 2001.

d) Revision

Som sagts i avsnitt 5.8.1 håller riktlinjerna för revision på att diskuteras. Med tanke på det stora antalet följdändringar i metoderna för sammanställning av HIKP, vilka främst beror på att de aktuella frågorna är komplexa och viktiga, att harmoniseringen genomförs stegvis, att harmoniseringsarbetet tar lång tid och att alla medlemsstater inte hela tiden följer de överenskomna reglerna, råder det enighet i arbetsgruppen för

HIKP om att de befintliga reglerna måste ses över och omarbetas till en bindande kommissionsförordning, som planeras träda i kraft 2001.

6.5. Enhetlighet

Klassificering

COICOP/HIKP (ändamålsklassificering av individuell konsumtion, anpassad till HIKP)⁹ bygger på den slutliga versionen av klassificeringen COICOP sådan den i oktober 1998 fastställdes av OECD efter samråd med Eurostat, FN:s statistikavdelning och de nationella statistikorganen i OECD:s medlemsländer. COICOP ger en internationellt enhetlig klassificering för flera statistiska områden som HIKP, KPI, köpkraftspariteter, hushållsbudgetundersökningar och nationalräkenskaper. Utvidgningen av HIKP fr.o.m. index för januari 2000 var ett ypperligt tillfälle att uppdatera COICOP/HIKP i linje med den senaste versionen av den standardiserade COICOP. COICOP/HIKP är dock en självständig klassificering, lagfäst i EU-rätten, och man kan inte utgå från att COICOP/HIKP kommer att uppdateras automatiskt om COICOP skulle revideras framöver. Det bör framhållas att revidering av klassificeringen vanligen påverkar delindex och vägningstal för index. Om delindex omfördelas eller omdefinieras krävs kostsamma revisioner av historiska uppgifter.

6.5.1. Definitioner som överensstämmer med nationalräkenskaperna

Genom begreppet hushållens slutliga monetära konsumtionsutgifter specificeras HIKP:s täckning, priser och vägningstal, och dessutom inrättas en enhetlig koppling mellan HIKP och ENS 95 som är mycket användbar för analytiker och beslutsfattare i och utanför EU.

Detta innebär också att härledda HIKP-definitioner följer ENS 95 så länge som de senare överensstämmer med HIKP:s ändamål.

De viktigaste skillnaderna från definitionerna i ENS 95 är följande:

- HIKP omfattar bara den del av hushållens slutliga konsumtionsutgifter som är relevant för inflationsmätning, dvs. bara den del som rör faktiska monetära transaktioner. Tillskrivna utgifter, bl.a. uppskattad hyra för bostäder som ägaren själv bor i, ingår alltså inte i HIKP.
- HIKP omfattar av olika anledningar inte livförsäkring, narkotika, hasardspel, prostitution och indirekt uppmätta finansiella förmedlingstjänster.
- Både i HIKP och ENS 95 värderas posterna i allmänhet till inköpspris, enligt förvärvsprincipen. Utgifter för tjänster bokförs dock i ENS 95 när leveransen av tjänsten är färdig, medan priser på tjänster bokförs i HIKP den månad när konsumtion till observerat pris kan inledas. Det bör betonas att varje månad i ett prisindex av Laspeyres-typ värderas bas- eller referenskorgen till den innevarande månadens priser.

⁹ Se kommissionens förordning (EG) nr 1749/1999 (EGT L 214, 13.8.1999, s. 1).

6.6. Punktlighet

MUKPI är ett viktigt underlag för den monetära politiken i euroområdet och används i stor omfattning av beslutsfattare och ekonomiska analytiker. Punktligt offentliggörande av HIKP har ända sedan de första HIKP lanserades varit en mycket viktig fråga för arbetsgruppen för HIKP. Man har som mål att minska tidsgränserna för offentliggörande till 15 kalenderdagar efter referensmånadens slut. Tidsgränsen för att offentliggöra månatliga uppgifter sattes i ramförordningen till i genomsnitt ca 36 kalenderdagar efter referensmånadens slut.

Redan 1998 enades medlemsstaterna om att sänka tidsgränsen för månatlig uppgiftslämning till Eurostat från 30 till 25 dagar. Samtidigt gick Eurostat med på att minska sin tidsgräns för offentliggörande från fem till fyra arbetsdagar. Dessa minskningar infördes gradvis under första halvåret 1998.

Rådet uttalade den 18 januari 1999 sitt stöd för en rapport från Ekonomiska och finansiella kommittén om de statistiska kraven i etapp tre av EMU. I rapporten uppmärksammades särskilt punktligheten i offentliggörandet av statistik om euroområdet på förutbestämda dagar.

Det första halvåret 1999 sänktes tidsgränserna till 19–22 dagar efter referensmånadens slut, och det andra halvåret sänktes de ytterligare till 16–18 dagar efter referensmånadens slut.

För 2000 har tidsgränsen för inlämnande av HIKP satts till 13–15 dagar efter referensmånadens slut. Under samma period gick Eurostat med på att minska sin tidsgräns för offentliggörande från fem till två arbetsdagar. Marginal lämnades i januari och februari 2000 för millenniebuggen, den normala uppdateringen av vägningstalen och genomförandet av indexets utvidgade täckning i januari 2000.

Med undantag för dessa marginaler blir resultatet alltså en tidsplan under 2000 där statistiken offentliggörs 17–19 dagar efter referensmånadens slut. Som jämförelse kan nämnas att USA:s KPI offentliggörs den 16–19 i månaden för samma period.

Fr.o.m. index för april 1998 tillkännager Eurostat dagarna för offentliggörande av HIKP tre månader i förväg. De utlovade tiderna hålls. Den imponerande ökningen i punktlighet bygger på framförhandlad enighet och är resultatet av gemensamma ansträngningar från Eurostat och de nationella statistikinstitut. Det bör framhållas att inget hade kunnat uträttas utan alla berörda parter omsorgsfulla disciplin.

Tidsgränserna för 2000 och 2001 ligger rätt nära vad som kan uppnås så länge som man inte harmoniserar perioderna för prisinsamling i medlemsstaterna. Med ledning av de senaste årens erfarenheter bör tidsgränserna för inlämnande och offentliggörande, förutsatt att arbetsgruppen för HIKP tillstyrker, inriktas på följande:

- Tidsgränsen för inlämning av decemberindexet sätts till Eurostats första arbetsdag efter den 17 januari och offentliggörandet till två av Eurostats arbetsdagar därefter.
- För januariindexet sätts tidsgränsen för offentliggörande till Eurostats sista arbetsdag i februari, och tidsgränsen för inlämning sätts till den fjärde arbetsdagen före dagen för offentliggörande (så att januariindexet kan offentliggöras den sista arbetsdagen i februari).

- Tidsgränsen för inlämnande alla andra månader sätts till Eurostats första arbetsdag efter den 13 och dagen för offentliggörande till två av Eurostats arbetsdagar därefter.

För att hålla tidsgränserna lämnar några medlemsstater preliminära uppgifter till Eurostat. Detta bör fortsätta, så länge som det inte påverkar MUKPI. Slutliga nationella uppgifter bör offentliggöras tillsammans med index för följande månad.

Om uppgifter saknas (dvs. en medlemsstat har missat en tidsgräns) offentliggör Eurostat uppskattningar för EMU, EU och EES. Uppskattningar för enskilda medlemsstater offentliggörs inte som sådana.

På längre sikt bör medlemsstaterna (och Eurostat) arbeta för att minska andelen preliminära uppgifter i de månatliga offentliggörandena och lämna tillförlitliga uppskattningar en eller två dagar före offentliggörandet.

6.7. Tillgänglighet och tydlighet

MUKPI, EKPI, EESKPI och HIKP offentliggörs samtidigt för alla berörda kl 12.00 (CET) angivet datum och läggs ut på Eurostats webbplats.

Konsumentprisindex sprids via Eurostats databas New Cronos (Tema 2 — område "Price" — <http://europa.eu.int/comm/eurostat>). Följande uppgifter finns: harmoniserade månatliga, årliga och årligt genomsnittliga index och inflationstakter för EMU, EU, EES och alla ingående stater, efter kategorier i COICOP/HIKP med motsvarande vägningstal. HIKP på New Cronos dokumenteras med hjälp av metadata enligt Internationella valutafondens standard SDDS.

Några månatliga och årliga serier offentliggörs också i det månatliga pressmeddelandet om HIKP och i månadsskriften "Statistics in Focus — Economy and Finance — Theme 2". I "Statistics in Focus" ingår årlig inflation på den tvåställda nivån i COICOP/HIKP.

Vidare innehåller avdelningen för euroindikatorer på Eurostats webbplats förändringstakt för olika områden.

HIKP sammanställs i stor omfattning enligt rättsligt reglerade metoder. Rättsakterna för HIKP erbjuder en utmärkt om än svårtillgänglig dokumentation av de harmoniserade standarderna och de skäl som ligger till grund för dem.

De rättsakter som anges i bilagan I till denna rapport offentliggörs i Europeiska gemenskapernas officiella tidning (mer information fås från Celex@opoce.cec.be).

Tekniska anmärkningar om HIKP har offentliggjorts i Eurostats pressmeddelanden och promemorior:

- Eurostats pressmeddelande 21/97, 5.3.1997, "Harmonizing the way EU measures inflation".
- Eurostats promemoria 8/98, 4.5.1998, "New Monetary Union Index of Consumer prices (MUICP)".

- Eurostats promemoria 2/2000, 18.2.2000, "Extended Coverage and Earlier Release Dates for the HICP".

Mer information finns i den första rapporten från kommissionen till rådet om harmoniserade konsumentprisindex (HIKP) i Europeiska unionen, KOM(1998)104 slutlig, katalognummer CB-CO-98-133-SV-C. Rapporten finns tillgänglig på EU:s 11 officiella språk via Eurostats nät av datashoppar och kommissionens försäljningsombud. Den fullständiga förteckningen över rättsakter för HIKP finns i bilaga I till denna rapport.

Information om avrundningsregler och beräkningsformler för HIKP tillhandahålls på begäran av Eurostats nät av datashoppar.

Några medlemsstater har gett ut handböcker om sina KPI eller HIKP med en överblick över de metoder som används där. Hittills känner Eurostat till att följande handböcker getts ut sedan harmoniseringen startade 1993:

Finland: "The consumer price index 1995=100, Handbook for Users", Statistikcentralen, oktober 1998

Frankrike: "Pour comprendre l'indice des prix", Institut national de la statistique et des études économiques (INSEE), utg. 1998

Storbritannien: "The Retail Prices Index, Technical Manual", Office for National Statistics (ONS), 1998

Spanien: "Indice de Precios de Consumo. Base 1992. Metodología.", Instituto Nacional de Estadística, Madrid, januari 1994

Norge: "Konsumprisindeksen. Rapporter 91/8.", Statistiksentralen, 1991

Grekland: "Revised Consumer Price Index, Base Year 1994=100,0", Ethnikí statistikí ypíresía elládos, 1998.

Belgien: "L'Indice des Prix à la Consommation, Base 1996", Ministère des Affaires Économiques, Administration de la Politique commerciale, Service de l'Indice, Dépôt légal: D/1999/2295/20

7. KVALITETSSÄKRING FÖR HIKP

7.1. Kontroll av efterlevnaden

En vägledande princip i kontrollen av efterlevnaden har varit att se kvalitetskontrollen och kvalitetssäkringen som ett led i en bredare kvalitetsstrategi för HIKP.

Harmoniseringen kan sägas vara en kontinuerlig process med gradvisa förbättringar av HIKP. Målet med de juridiska och andra krav som fastställts under processen är inte att ge heltäckande instruktioner för hur HIKP skall beräknas. I stället har det varit att skapa gemensamma regler för att hantera de delar av KPI-sammanställning som mest hindrat jämförbarhet mellan nationella KPI. I övrigt bygger HIKP på nationella metoder för KPI.

Eurostats kontroll av efterlevnaden är cyklisk:

- Bestämning av kvalitetsmål på grundval av befintliga rättsregler, överenskommelser, önskemål från användare och kvalitetsstandarder för KPI i de aktuella medlemsstaterna (den första planen).
- Översyn av kraven och kontroll av efterlevnaden (prövning av den första planen).
- Bedömning av efterlevnad och prestanda (överbäggande av vad mer som bör göras).
- Samarbete kring utveckling av bättre metoder (slutsatser om vad som bör göras).
- Bestämning av nya eller förbättrade kvalitetsmål på grundval av nya rättsregler, överenskommelser eller önskemål från användarna (ny plan på grundval av användarnas och producenternas synpunkter).
- Ytterligare kontroll (cykeln upprepas).

Korrigerande åtgärder enligt denna metod kan vara av två slag: korrigeringar av avvikelser från befintliga, fullständigt specificerade standarder samt korrigeringar som kräver att nya standarder och ofta också ny lagstiftning utarbetas och genomförs.

Det är mycket viktigt att kontrollen är kostnadseffektiv, och allt kommer att göras för att göra bördan på de nationella statistikinstitutionen så liten som möjligt. Kontrollen skall göras i flera steg, med detaljerade kontroller endast om inledande kontroller ger vid handen att det finns anledning till det. Indexens kvalitet och harmoniseringsarbetet underlättas med hjälp av målinriktade statistiska kvalitetskontroller och forskningsresultat, prestandamått och kontroller utförda av de nationella statistikinstitutionen under Eurostats överinseende, för att leta rätt på källor till systematiska fel och bristande jämförbarhet och sätt att undanröja dem.

Eurostat har genomfört två omgångar med kontroller. Den första kontrollen byggde främst på den information som samlats in för den första rapporten till rådet. Den andra, uppföljande kontrollen genomfördes i slutet av 1998. Två kontrollbesök genomfördes på försöksbasis under 1998. Dessutom inledde Eurostat kontroller av medlemsstaternas efterlevnad av bestämmelserna genom att skicka ut ett frågeformulär 1999 (CMQ). Svaren på formuläret används som underlag för denna rapport.

Om uppgifterna i frågeformuläret i ett inledande skede tyder på att det finns problem, kommer det att tas upp bilateralt. I några fall har det redan visat sig att de nuvarande minimistandarderna inte räcker till eftersom de kan tolkas på olika, eventuellt icke jämförbara sätt, t.ex. minimistandarden för nya varor och tjänster av betydelse. Formuleringen av dessa minimistandarder kommer att ses över och förbättras.

Som ett led i initiativet Qualistat i maj 1999 förelade Eurostat kommittén för det statistiska programmet ett förslag till strategi för efterlevnadskontroll i linje med ett övergripande kvalitetstänkande (Total Quality Management, TQM). Eurostat var medveten om att kvalitetsstyrningen för att fungera måste samordnas med medlemsstaternas befintliga kvalitetssäkring av KPI. Ledamöterna i kommittén för det statistiska programmet ombads att säga hur intresserade de var av att se till att kvalitetssäkring av KPI/HIKP på nationell nivå skulle anpassas till den totala kvalitetsstrategi som föreslogs.

Kommittén höll med om betydelsen av kvalitetssäkring av HIKP. Flera delegationer uttryckte sin oro över hur mycket resurser TQM skulle kräva. Kommittén beslöt att arbetsgruppen för HIKP skulle diskutera hur kvalitetsstrategin kunde införas successivt. Arbetsgruppen skall fästa särskild vikt vid de frågor som togs upp vid diskussionen, t.ex. behovet av jämförbara dokumentationsstandarder, ökad täckning, nuvarande metoder i nationellt kvalitetsarbete, kostnadseffektivitet samt belastning på de nationella statistikinstituterna. Arbetsgruppen ombads också att ta upp alternativa förslag för att garantera kvaliteten på HIKP.

Även om kontroll av att bestämmelserna efterlevs prioriteras i samband med HIKP och avsevärda resurser satsats på kvalitetskontroll av HIKP, finns det även annat att prioritera, vilket sammantaget med Eurostat och de nationella statistikinstitutens begränsade resurser bromsar arbetet med att genomföra formella kvalitetssäkringsstandarder. Det bör påpekas att Eurostat inte som planerat kunde lägga fram ett uppdaterat förslag till kommittén för det statistiska programmet vid dess sammanträde i maj 2000.

7.2. Rådgivande organ

Våren 1999 föreslog Eurostat kommittén för det statistiska programmet att ett rådgivande organ för HIKP skulle inrättas. Detta ligger i linje med vanliga rutiner i medlemsstaterna, där nationella rådgivande kommittéer ofta ser över de nationella KPI. De nationella kommittéerna må se olika ut i olika medlemsstater, men ett gemensamt mål förefaller dock att vara att främja öppenhet och oberoende.

Det viktigaste målet är att se till att de harmoniserade indexen är oberoende och accepterade av allmänheten, med tanke på ECBS:s/ECB:s förvaltning av den monetära politiken i euroområdet. Förslaget innebär en aktiv strategi (dvs. ett oberoende organ utses för att ge Eurostat råd i frågor som rör harmoniserade index). Eurostat anser att särskilda insatser bör göras för att öka öppenheten. Det rådgivande organet skulle kunna bidra till att öka HIKP:s allmänna acceptans och trovärdighet.

De flesta ledamöterna i kommittén för det statistiska programmet höll med om att EMU:s särskilda betydelse krävde en strategi för att se till att de harmoniserade indexen är oberoende och allmänt accepterade. Det rådde dock delade meningar om hur dessa mål borde uppnås. Det fanns inte särskilt mycket stöd för förslaget om ett rådgivande organ. Man hävdade att ett sådant organ kunde medföra dubbelarbete och motstridiga uppfattningar i förhållande till de befintliga institutionerna. Alla sådana konflikter kunde skada de harmoniserade indexens trovärdighet.

Majoriteten i kommittén ville stärka HIKP:s trovärdighet genom en kombination av olika metoder. Följande alternativ nämndes: förstärkning av befintliga organ som arbetsgruppen för HIKP, ökat deltagande av Europeiska rådgivande kommittén för statistik på det ekonomiska och sociala området (CEIES), ökad öppenhet med hjälp av metadata, utarbetande av en handbok, skapande av en webbplats samt anordnande av seminarier och konferenser.

På begäran av kommittén för det statistiska programmet tillsatte CEIES en arbetsgrupp för att undersöka hur CEIES kunde bistå Eurostat på området. Arbetsgruppens rekommendationer kommer att läggas fram vid CEIES sammanträde i september 2000.

8. EU:S UTVIDGNING

8.1. Inledning

Enligt EG:s regelverk skall kandidatländerna när de väl går med i EU sammanställa och offentliggöra månatliga HIKP enligt fastställd standard.

Harmoniseringen av KPI i kandidatländerna inleddes hösten 1997 när det blev uppenbart att förberedelserna inför utvidgningsförhandlingarna krävde jämförbara uppgifter om kandidatländerna. Sedan början av 1998 har kandidatländerna regelbundet deltagit som observatörer vid sammanträdena i arbetsgruppen för HIKP och vid de särskilda kombinerade möten som Eurostat infört för att ta upp enskilda frågor med anknytning till genomförandet av HIKP i kandidatländerna.

Eurostat skickade 1997 och 1998 två utförliga frågeformulär till kandidatländerna för att bedöma hur nära deras metoder låg standarderna för HIKP. Med ledning av svaren på formuläret utarbetades detaljerade arbetsprogram för genomförandet av HIKP-standarderna i varje enskilt kandidatland.

8.2. Strategi för genomförandet

Harmoniseringen av konsumentprisindex i kandidatländerna utgår från harmoniseringen i EU. Den har fyra etapper.

Etapp 1: Mellan januari och december 1999 sammanställde kandidatländerna s.k. proxy-HIKP, som liknar de preliminära index som offentliggjordes i EU innan HIKP infördes. Dessa är i princip nationella KPI som i möjligaste mån korrigerats för skillnader i täckningen. Huvudrubrikerna i COICOP/HIKP följs så nära som möjligt. Indexen är mer jämförbara än nationella KPI och sprids via Eurostats databas New Cronos.

Etapp 2: Kandidatländerna gick med på att fr.o.m. index för januari 2000 sammanställa preliminära HIKP enligt den initiala täckningen för HIKP och motsvarande standarder. Målet är att dessa index skall bli jämförbara med de HIKP som medlemsstaterna sammanställde t.o.m. täckningens utvidgning i december 1999. Alla kandidatländer skall tillhandahålla preliminära HIKP enligt tidtabell fr.o.m. januari 2000. Även dessa index skall spridas via Eurostats databas New Cronos. Målet med verksamheten är dock inte att få strikt jämförbarhet från första början utan att gradvis förbättra indexen med hänsyn tagen till olika förutsättningar.

Etapp 3: Kandidatländerna har gått med på att fr.o.m. december 2000 och indexet för januari 2001 utvidga täckningen för sina preliminära HIKP och genomföra motsvarande HIKP-standarder sådana de genomfördes av medlemsstaterna i december 2000.

Etapp 4: Fr.o.m. januari 2002 skall kandidatländerna sammanställa HIKP som är jämförbara med dem i EU och kunna följa med vidare ändringar av HIKP.

Det måste framhållas att trots alla problem har kandidatländerna gjort stora framsteg med att genomföra standarderna för HIKP och har redan överträffat förväntningarna. De kombinerade mötena med kandidatländerna efter de sedvanliga sammanträdena i arbetsgruppen för HIKP har visat sig vara effektiva och verkningsfulla för att harmonisera inflationsmätningen i kandidatländerna. Eurostat är tacksam för den smidiga, hjälpsamma och öppenhjärtiga andan på mötena.

8.3. Phare-projekt

8.3.1. Pilotprojekt om prisstatistik

Inom ramen för programmet Phare har inrättats ett mångnationellt pilotprojekt för prisstatistik (liksom på andra statistiska områden) med ekonomiskt och tekniskt stöd för genomförandet av HIKP i de länder som omfattas av Phare (Bulgarien, Tjeckien, Estland, Ungern, Lettland, Litauen, Polen, Rumänien, Slovakien och Slovenien). Projektet ger inte ekonomiskt stöd till Cypern, Malta eller Turkiet.

Pilotprojektet inriktas på olika sätt för överföring av tekniskt kunnande:

- Tekniskt stöd från utsända prisexperter från EU.
- Kandidatländerna deltar vid möten i arbetsgruppen för HIKP och särskilda möte i anslutning till dem.
- Konferenser och seminarier om särskilda ämnen inom HIKP.

Sedan pilotprojektet startade i november 1998 har olika insatser redan genomförts. Den första omgången tekniskt stöd på plats i kandidatländerna genomfördes 1999, när individuella tidsplaner för genomförande av HIKP fastställdes tillsammans med de enskilda kandidatländerna. Sedan november 1999 har fyra experter på prisstatistik gett råd till kandidatländerna om praktiska frågor och anpassning av de bilaterala samarbetsavtalen med kandidatländerna.

Dessutom skall det inom ramen för projektet anordnas seminarier under 2000 och 2001. Seminarierna går ut på att förbättra kontakterna mellan Eurostat och kandidatländerna och på att praktiskt tillämpa olika metoder för sammanställning av prisstatistik.

8.3.2. Utbildningsprogram

Inom Phares utbildningsprogram kan personal från kandidatländerna få praktik i EU på fem och en halv månad finansierad. Syftet är att göra dem bekanta med Eurostats arbete med HIKP. Statistiker från kandidatländerna kan få bättre kunskap om hur man formulerar metodregler och hur man skriver lagstiftning som medlemsstaterna sedan skall införa. Prisstatistiker från Rumänien, Tjeckien, Slovakien, Polen och Ungern har redan praktiserat på Eurostat, och mer praktik planeras.

Statistiker från kandidatländerna kan också praktisera vid medlemsstaternas statistikinstitut, där de kan få erfarenhet av hur metodregler i olika rättsakter tillämpas i medlemsstaterna. En sådan praktik (från Lettland i Finland) har redan ägt rum.

9. FÖRESKRIVANDE KOMMITTÉ

I kommissionens första rapport till rådet redovisades det kommittéförfarande som enligt ramförordningen skall följas när genomförandeåtgärder för HIKP antas. Under den tid som denna andra rapport avser har kommissionen (Eurostat) vid tre tillfällen blivit föranledd att hänskjuta genomförandeåtgärder till rådet, eftersom kommittén för det statistiska programmet inte yttrat sig om kommissionens förslag. Rådet agerade i alla tre fallen inom den föreskrivna tidsgränsen på tre månader och antog med kommissionens samtycke följande genomförandeåtgärder i ändrad form:

- Rådets förordning (EG) nr 1687/98 av den 20 juli 1998 om ändring av kommissionens förordning (EG) nr 1749/96 med avseende på täckningen av varor och tjänster för harmoniserade konsumentprisindex.
- Rådets förordning (EG) nr 1688/98 av den 20 juli 1998 om ändring av förordning (EG) nr 1749/96 med avseende på den geografiska och befolkningsmässiga täckningen för harmoniserade konsumentprisindex.
- Rådets förordning (EG) nr 2166/1999 av den 8 oktober 1999 om tillämpningsföreskrifter för förordning (EG) nr 2494/95 i fråga om minimistandarder för hur produkter inom sektorerna hälsa, utbildning och social trygghet skall behandlas i det harmoniserade konsumentprisindexet.

Detta ledde till allvarliga förseningar i genomförandet av åtgärder och i harmoniseringen i stort, men å andra sidan ledde det också till bredare konsensus och förståelse för tekniskt svåra frågor som är av avgörande betydelse för HIKP. På det hela taget visade sig förfarandet effektivt tack vare alla berörda parter samarbete, särskilt ECB och Generaldirektoratet för ekonomi och finans.

Den 28 juni 1999 antog rådet beslut 1999/468/EG om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter¹⁰, även kallat kommittologibeslutet, som ersätter rådets tidigare beslut 87/373/EEG. I och med det nya beslutet minskas antalet kommittéförfaranden från fem (I, IIa, IIb, IIIa, IIIb) till tre (rådgivande, förvaltande, föreskrivande). Det gamla förfarandet IIIa övergår till det nya föreskrivande förfarandet. Så länge som rådet inte fattar ett formellt beslut om att ändra procedurreglerna i befintliga rättsakter, kommer det nuvarande förfarandet IIIa att fortsätta att gälla. Kommissionen förbereder ett förslag till rådet om att anpassa ramförordningen till de nya förfarandena.

Jämfört med det gamla förfarandet IIIa ändras i och med det nya föreskrivande förfarandet ingenting så länge som kommittén inte motsätter sig kommissionens förslag och de därmed inte går vidare till rådet.

Om åtgärden måste föreläggas rådet, är den stora skillnaden med det nya förfarandet att rådet förutom de alternativ det hade enligt förfarande IIIa nu också helt enkelt kan avvisa förslaget med kvalificerad majoritet, och i så fall skall kommissionen ompröva sitt förslag och antingen:

¹⁰ EGT L 184, 17.7.1999, s. 1.

- förelägga rådet ett ändrat förslag,
- åter lägga fram sitt förslag, eller
- lägga fram ett lagstiftningsförslag på grundval av fördraget (det normala medbeslutandeförfarandet när det gäller statistik).

Eftersom detta nya förfarande ännu inte är tillämpligt på HIKP finns det naturligt nog inga erfarenheter av det.

10. SYNPUNKTER FRÅN ANVÄNDARNA OCH MEDIERNA

10.1. Yttrande från Europeiska centralbanken

ECB (och dess föregångare, EMI) är en viktig användare, och har därför deltagit aktivt i förberedelserna för HIKP genom samråd enligt artikel 5.3 i ramförordningen och genom att tekniska experter från ECB/EMI deltar i Eurostats arbetsgrupp.

Med tanke på de olika syften, begrepp och metoder som de nationella KPI har, anser ECB att harmoniseringen är av avgörande betydelse för bedömningen av prisstabiliteten i euroområdet, och det är ju ECB:s viktigaste uppgift att bevara prisstabiliteten i euroområdet. ECB-rådet har definierat prisstabilitet som en årlig ökning i HIKP för euroområdet på mindre än 2 % på medellång sikt. Därför är HIKP en mycket viktig indikator för den enhetliga monetära politiken för euron sedan etapp tre av EMU inleddes.

Dessutom spelar HIKP en viktig roll för den fördragsstadgade bedömningen av konvergensen mot prisstabilitet i de EU-länder som inte är med i euroområdet.

Den harmonisering som hittills uppnåtts förefaller i allmänhet tillfredsställande. Den gemensamma täckningen och klassificeringen och offentliggörandet av detaljerade delindex är en viktig landvinning för analytiska ändamål. En jämförbar grundformel har fastställts och några inledande åtgärder har vidtagits för att göra metoderna mer jämförbara (i fråga om kvalitetsjustering och urval). De senaste två åren har fyra förordningar om harmonisering av HIKP:s geografiska och befolkningsmässiga täckning och om utvidgad produkttäckning antagits och genomförts, vilket både förbättrat jämförbarheten mellan länderna och också ökat täckningen av hushållens konsumtionsutgifter i HIKP. ECB krävde i sitt yttrande om utkastet till förordning att historiska uppgifter enligt den reviderade täckningen för åtminstone 12 månader skulle sammanställas, och bristen på sådana uppgifter är tyvärr ett hinder för bedömning av resultaten under 2000. Samtidigt har användningen av MUKPI för analyser i samband med den monetära politiken gjort det viktigare att uppgifterna kommer fram i tid, och punktligheten har också förbättrats på sistone.

ECB följer uppmärksamt ytterligare harmonisering och förbättring av HIKP. Härvidlag är de svåra frågorna om bostäder där ägaren själv bor och förbättrade minimistandarder för kvalitetsjusteringsmetoder mycket viktiga. Många av de frågor som tagits upp i samband med HIKP förbättrar både inflationsmåtts jämförbarhet och tillförlitlighet och är därför särskilt välkomna.

Slutligen vill ECB uttrycka sin uppskattning för de satsningar som gjorts för att utveckla harmoniserade konsumentprisindex för kandidatländerna, vilket kommer att underlätta bedömningen av inflationen i dem och jämförelser med euroområdet.

10.2. Yttrande från Europeiska kommissionens generaldirektorat för ekonomi och finans

Generaldirektoratet för ekonomi och finans välkomnar de ytterligare förbättringar som gjorts av HIKP:s kvalitet och punktlighet sedan kommissionen 1998 rapporterade till rådet om harmoniserade konsumentprisindex i EU. Generaldirektoratet för ekonomi och finans anser att HIKP ger goda, tillförlitliga och jämförbara inflationsmått som är väl lämpade för sitt syfte, dvs. att bedöma inflationskonvergensen i de EU-stater som inte deltar i eurosamarbetet, att tjäna som underlag för ECB:s monetära politik för att övervaka inflationen i EU:s medlemsstater med tanke på samordningen av den ekonomiska politiken. Icke desto mindre bör HIKP förbättras ytterligare, och generaldirektoratet för ekonomi och finans uppmuntrar Eurostat och arbetsgruppen för HIKP att med all kraft fortsätta sina ansträngningar på området.

När det gäller punktlighet skall enligt planerna för 2000 index för en viss månad offentliggöras den 17–19 följande månad (utom i december och januari på grund av den årliga översynen av vägningstalen). Detta är en påtaglig förbättring och ligger i linje med andra stora valutaområden, särskilt USA där index offentliggörs den 16-19 följande månad. Trots det förefaller det både önskvärt och genomförbart att ytterligare skära ned leveranstiden, och generaldirektoratet för ekonomi och finans uppmuntrar Eurostat och medlemsstaterna att verka för detta.

När det gäller jämförbarhet mellan länder och inflationsmåttets kvalitet hade grundläggande framsteg redan gjorts i tid till rapporten till rådet 1998, bl.a. i fråga om harmoniserad täckning, jämförbar grundläggande formel och initiala åtgärder för att öka jämförbarheten i metoder för kvalitetsjustering, urval och uppdatering av vägningstal. Sedan dess har framsteg gjorts med förordningarna om utvidgning av produkttäckningen till fler varor och tjänster (hälsovård, utbildning och social trygghet, fler försäkringstjänster etc.) och harmonisering av den geografiska och befolkningsmässiga täckningen. Till följd av detta täcker nu HIKP så gott som 100 % av hushållens slutliga monetära konsumtionsutgifter (förutom utgifter för bostäder där ägaren själv bor).

Vid utformningen av HIKP har man konsekvent strävat efter att välja den bästa metoden, och för det mesta är HIKP lika bra som eller bättre än nationella KPI. T.ex. har valet av grundläggande formel minimerat risken för systematisk överskattning av inflationen (s.k. *formula bias*), och det finns minimistandarder för hur ofta vägningstalen skall uppdateras. Ytterligare framsteg bör dock göras. Bl.a. utgör utgifter för bostäder där ägaren själv bor en avsevärd andel av konsumenternas utgifter, och de bör ingå i HIKP. Vidare krävs mer arbete för att förbättra metoderna för kvalitetsjusteringar. Dessutom vore det önskvärt om fler medlemsstater kunde gå över till att årligen uppdatera sina vägningstal för enskilda poster, eftersom detta skulle minska risken för systematisk överskattning av inflationen.

Generaldirektoratet för ekonomi och finans håller med om att revidering av historiska uppgifter bör vara möjlig om ny, bättre information blir tillgänglig eller om metoderna ändras. Det förefaller dock önskvärt att uppdatering av vägningstal för enskilda poster följer ett på förhand tillkännagivet schema och att det i allmänhet bör göras i början av

året hellre än under årets gång. Vid förbättringar i metoderna för HIKP framöver bör information tillhandahållas som gör det möjligt att bedöma inverkan på den uppmätta inflationstakten.

10.3. HIKP i pressen

HIKP offentliggörs varje månad enligt ett i förväg tillkännagivet schema av kommissionen (Eurostat) i ett pressmeddelande på engelska, franska och tyska. Eurostat måste vara särskilt strikt i fråga om embargo på uppgifterna och tidpunkten för pressmeddelandet.

Den normala sammanställningen av MUKPI och EKPI vid Eurostat följer ett snävt tidsschema på två arbetsdagar enligt följande (klockslag i CET):

- (a) Inledande behandling och kontroll utförs av Eurostats HIKP-avdelning.
- (b) På förmiddagen dagen före offentliggörandet skickas det totala indexet och indexet för de tolv huvudrubrikerna i COICOP/HIKP till medlemsstaterna för kontroll. Bara de uppgifter som inte är under embargo skickas till alla medlemsstater.
- (c) Dagen före offentliggörandet tar Eurostats presstjänst emot det första utkastet till pressmeddelandet om HIKP på engelska. Exakt klockslag varierar beroende på vilka problem som uppstått under produktionen. Med ledning av denna version skrivs de franska och tyska utkasterna. Alla tre pressmeddelandena färdigställs av Eurostats presstjänst tillsammans med HIKP-avdelningen under eftermiddagen och kvällen. Det slutliga pressmeddelandet skickas på tre språk från Eurostats presstjänst till kansliet för den ledamot av kommissionen som svarar för ekonomiska och monetära frågor och dennes presstalesman omkring kl. 19:00.
- (d) På morgonen den dag indexet offentliggörs skickas det totala indexet och indexet för de tolv huvudrubrikerna i COICOP/HIKP för MUKPI, EKPI, EESKPI och alla medlemsstater från HIKP-avdelningen till medlemsstaternas nationella statistikinstitut med e-post, normalt före kl. 9:00. Dessutom skickas en särskild fil för ECB till ansvarig tjänsteman vid ECB:s avdelning för allmän ekonomisk statistik kl. 10:00, och uppgifterna förblir under strikt embargo till kl. 12:00 när Eurostat offentliggör dem.
- (e) Eurostats presstjänst skickar pressmeddelandet till de nationella statistikinstitutens presstjänster mellan kl. 9:00 och 10:00. Pressmeddelandet trycks på papper av Eurostat i Bryssel mellan kl. 9:00 och 10:00 så att det är klart för journalisterna. Slutligen lämnas pressmeddelandet ut till ett begränsat antal pressbyråer kl. 11:00 med strikt embargo. Byråerna kan använda meddelandet som underlag för sina artiklar som får börja spridas kl. 12:00. Pressmeddelandet delas ut kl. 12:00 till de journalister som deltar i kommissionens dagliga pressbriefing. Samtidigt sprider Eurostat det till de journalister som står med på dess egen lista.
- (f) Kl. 12:00 läggs huvudindikatorerna ut på Eurostats webbplats. New Cronos uppdateras omkring kl. 13:00 med fullständiga uppgifter.

Uppenbarligen har det snäva schemat för sammanställningen av MUKPI och EKPI det goda med sig att bara några få personer har tillgång till de konfidentiella uppgifterna innan de offentliggörs. Å andra sidan är det viktigt att alla nationella statistikinstitut informeras om resultaten på morgonen innan Eurostat offentliggör dem, eftersom de använder uppgifterna i sina nationella pressmeddelanden.

HIKP:s och särskilt MUKPI:s ökande betydelse märks också i medierna genom att HIKP är den mest citerade indikatorn för euroområdet. När HIKP offentliggörs märks ett stort inflöde av besökare till Eurostats webbplats.

Den utvidgade täckningen för HIKP, som infördes fr.o.m. index för januari 2000, var ett stort steg framåt för indexets tillförlitlighet och relevans. Tillsammans med bristande punktlighet och behandlingen av bostäder där ägaren själv bor är det täckningen som oftast kritiserats i medierna. Tack vare den utvidgade täckningen och bättre punktlighet har uppskattningen av indexet ökat i medierna, och förhoppningsvis kommer denna uppskattning att öka ännu mer.

11. KOSTNADER

Utöver de 3 670 000 euro som anslogs till medlemsstaterna under den tid som täcktes av den första rapporten, anslag kommissionen genom beslut (C(1999)4428) ytterligare 675 000 euro till medlemsstaterna för att täcka de extra kostnaderna för genomförandet av den utvidgade täckningen och ändringarna i klassificeringen COCICOP/HIKP. Detta belopp skall förbrukas före slutet av det andra genomförandeåret, dvs. före slutet av 2001.

Även om kommissionen (Eurostat) har lagt största möjliga vikt vid kostnads-effektiviteten och utnyttjat alla till buds stående budgetmedel för att finansiera HIKP, är det möjligt att medlen inte räckt till att täcka två tredjedelar av medlemsstaternas faktiska extrakostnader i enlighet med artikel 13 i ramförordningen om HIKP.

Det bör också noteras att genomförandeåtgärder i framtiden, bl.a. i fråga om kvalitetsjustering, urval och bostäder där ägaren själv bor, kan komma att kräva omfattande medel för harmonisering.

12. FRAMTIDSUTSIKTER

12.1. Framtida arbete med medlemsstaterna

Eurostat anser att man under samarbetet med medlemsstaterna för att ta fram HIKP tagit itu med de största källorna till systematiska fel och bristande jämförbarhet som framkommit. Dessutom fortsätter arbetet med att förfinas underliggande nationella begrepp och metoder, vilket kommer att öka HIKP:s kvalitet, tillförlitlighet och relevans ännu mer framöver.

Enligt artikel 5.3 i ramförordningen skall genomförandeåtgärder som är nödvändiga för att garantera HIKP:s jämförbarhet, liksom för att bevara och förstärka deras tillförlitlighet och relevans, antas enligt förfarandet med föreskrivande kommitté.

I några fall har Eurostat och de nationella statistikinstitutionen enats om att inte använda rättsakter för att genomföra ramförordningen utan i stället använda riktlinjer, ett snabbt, obyråkratiskt, praktiskt och smidigt sätt att bevara och förstärka HIKP:s jämförbarhet och kvalitet på kort sikt. De flesta av riktlinjerna är uttryckligen avsedda som förberedelser för senare kommissionsförordningar.

Erfarenheten på sistone av genomförandet av vissa riktlinjer tyder på att de borde omarbetas till bindande rättsakter för att se till att HIKP är jämförbara, tillförlitliga och relevanta. Två av dem, riktlinjerna om rabatter och om revision, håller på att omarbetas.

I och med de tre senaste förordningarna (försäkringar, delindex och social trygghet) har genomförandeåtgärderna för HIKP blivit så komplexa att de verkligen måste konsolideras till en enda rättsakt.

Eurostat har vid upprepade tillfällen tillkännagett sin avsikt att så snart som möjligt konsolidera lagfästa och överenskomna genomförandeåtgärder och att tillhandahålla heltäckande dokumentation och vägledning genom en handbok för HIKP. Konsolideringen och författandet av handboken är två projekt som i hög grad hänger samman, och enhetligheten mellan dem måste tryggas.

Genomgången av harmoniseringsarbetet i denna rapport ger en imponerande bild över hur mycket som uträttats, men det framgår också att mycket återstår. Problemet är att trots arbetets betydelse är resurserna för dess utförande ytterst begränsade, antalet uppgifter stort och användarna allt mer krävande. Prioritering är naturligtvis mycket viktigt för effektiviteten, men det är samverkan mellan de problem som skall lösas och debattens nuvarande läge som tillsammans avgör hur fort framsteg kan göras. Särskild vikt måste fästas vid de frågor som ännu inte tagits upp i form av genomförandeåtgärder. Läget kan sammanfattas som följer:

Tabell 12 Nuläget. Framtidsutsikter

<i>Fråga</i>	<i>Vikt</i>	<i>Läge</i>
Kvalitetsjustering	(+++)	Idéer finns men enighet är långt borta
Bostäder som ägaren själv bor i	(+++)	Förslag av arbetsgrupp feb. 2000
Urval	(+++)	Förslag av arbetsgrupp apr. 2000
Tidsbestämning för inköpspris	(++)	Omröstning i SPC i maj
Rabatter	(++)	Omröstning i SPC i maj
Övriga finansiella tjänster	(++)	Så gott som klart
Riktlinjer om översyn	(++)	Omarbeta befintliga riktlinjer
Säsongsbundna produkter	(++)	Långsamma framsteg
Nivån på elementär aggregation	(++)	Ej påbörjat
Konsoliderad förordning	(++)	Ej påbörjat
Uteslutning av grupper (delindex)	(+)	Framskridet
Uteslutning av grupper (nya produkter av betydelse)	(+)	Framskridet

Mot bakgrund av ovanstående har Eurostat lagt fram följande program för åtgärder t.o.m. 2002 så att kommittén för det statistiska programmet vid sitt möte i maj 2000 kan ta ställning:

– **Frågor på den ursprungliga dagordningen som ännu inte lösts**

1. Behandling av övriga finansiella tjänster, e.t.k., i HIKP
2. Behandling av bostäder där ägaren själv bor i HIKP
3. Ytterligare minimistandarder för urval
4. Behandling av säsongsbundna produkter i HIKP
5. Ytterligare minimistandarder för metoder för kvalitetsjustering.

– **Omarbetning av befintliga riktlinjer till förordningar**

6. Revisionpolicy för HIKP.

– **Förberedelser inför konsolidering av rättsreglerna för HIKP**

7. Förbättrade minimistandarder för HIKP:s delindex
8. Förbättrad behandling av nya varor och tjänster av betydelse i HIKP.

– **Konsoliderad förordning**

9. Konsolidering av genomförandeåtgärderna till förordning (EG) nr 2494/95 om HIKP.

Kommittén för det statistiska programmet tillstyrkte i allt väsentligt det föreslagna programmet, men uttryckte dock andra uppfattningar i fråga om olika delar av programmet och om vilket förfarande som skall följas. Den allmänna uppfattningen var att programmet var för ambitiöst och att prioriteringarna behövde ses över. Kommittén föreslog, i sin egenskap av rådgivande kommitté, att detta kunde uppnås i linje med ett förslag från ECB genom att fästa särskild vikt vid bostäder som ägaren själv bor i, kvalitetsjustering, behandling av nya produkter och uppdatering av vägningstalen. Kommittén föreslog att frågor av liten betydelse för HIKP och frågor som ännu inte utretts ingående skulle strykas från listan över prioriteringar. Dessutom behövde en revisionspolicy för HIKP utarbetas snart. Kommissionen (Eurostat) kommer att ta största möjliga hänsyn till kommitténs och ECB:s yttranden för att bibehålla och öka HIKP:s tillförlitlighet och relevans i enlighet med ramförordningen.

BILAGA I

Förordningar per juni 2000

Rådets förordning (EG) nr 2494/95 av den 23 oktober 1995 ger den rättsliga ramen för harmoniserade metoder för sammanställning av HIKP, MUKPI, EKPI och EESKPI. Följande särskilda förordningar om HIKP-metodik har antagits enligt ramförordningen:

- Kommissionens förordning (EG) nr 1749/96 av den 9 september 1996 om genomförandet av rådets förordning (EG) nr 2494/95 om harmoniserade konsumentprisindex gällande initiala åtgärder för implementering (EGT L 229, 10.9.1996, s. 3).
- Kommissionens förordning (EG) nr 2214/96 av den 20 november 1996 om harmoniserade konsumentprisindex: överföring och spridning av HIKP:s delindex (EGT L 296, 21.11.1996, s. 8).
- Kommissionens förordning (EG) nr 2454/97 av den 10 december 1997 om minimistandarder för kvaliteten på vägningstalen för harmoniserade konsumentprisindex (HIKP) (EGT L 340, 11.12.1997, s. 24).
- Rådets förordning (EG) nr 1687/98 av den 20 juli 1998 om ändring av kommissionens förordning (EG) nr 1749/96 med avseende på täckningen av varor och tjänster för harmoniserade konsumentprisindex (EGT L 214, 31.7.1998, s. 12).
- Rådets förordning (EG) nr 1688/98 av den 20 juli 1998 om ändring av förordning (EG) nr 1749/96 med avseende på den geografiska och befolkningsmässiga täckningen för harmoniserade konsumentprisindex (EGT L 214, 31.7.1998, s. 23).
- Kommissionens förordning (EG) nr 2646/98 av den 9 december 1998 om fastställande av detaljerade genomförandebestämmelser till rådets förordning (EG) nr 2494/95 om minimistandarder för behandlingen av tariffer i harmoniserade konsumentprisindex (EGT L 335, 10.12.1998, s. 30).
- Kommissionens förordning (EG) nr 1617/1999 av den 23 juli 1999 om närmare bestämmelser för genomförandet av rådets förordning (EG) nr 2494/95 med avseende på minimistandarder för behandlingen av försäkringar inom ramen för det harmoniserade indexet för konsumentpriser och om ändring av förordning (EG) nr 2214/96 (EGT L 192, 24.7.1999, s. 9).
- Kommissionens förordning (EG) nr 1749/1999 av den 23 juli 1999 om ändring av förordning (EG) nr 2214/96 gällande delindexen till de harmoniserade konsumentprisindexen (HIKP) (EGT L 214, 13.8.1999, s. 1).
- Rådets förordning (EG) nr 2166/1999 av den 8 oktober 1999 om tillämpningsföreskrifter för förordning (EG) nr 2494/95 i fråga om minimistandarder för hur produkter inom sektorerna hälsa, utbildning och social trygghet skall behandlas i det harmoniserade konsumentprisindexet (EGT L 266, 14.10.1999, s. 1).

BILAGA II

Vägningstal efter kategori och land

		EKPI	MUKPI	B	DK	D	EL	E	F	IRL	I
01.	Livsmedel och alkoholfria drycker	135,6	166,8	183,3	161,7	140,3	210,9	243,7	170,0	189,8	174,0
01.1.	Livsmedel	123,1	151,8	165,3	142,4	121,1	201,5	232,6	157,0	175,2	162,5
01.1.1.	Bröd, spannmål	20,4	26,9	32,2	23,2	24,2	25,0	32,3	24,0	35,4	30,3
01.1.2.	Kött	30,2	42,5	51,1	37,6	31,8	48,9	65,8	52,0	47,3	41,8
01.1.3.	Fisk, skaldjur	6,2	12,0	11,0	6,2	6,2	13,5	35,9	13,0	4,7	12,0
01.1.4.	Mjölk, ost, ägg	17,5	22,5	21,7	21,1	17,6	35,1	30,4	24,0	26,6	24,7
01.1.5.	Oljor och fetter	3,5	6,1	5,2	4,7	3,7	13,0	11,4	5,0	7,1	9,4
01.1.6.	Frukt	9,8	11,7	11,5	7,0	10,1	15,3	22,8	10,0	9,4	11,5
01.1.7.	Grönsaker	18,5	15,8	14,9	15,9	12,1	27,8	24,3	15,0	22,2	20,2
01.1.8.	Socker, sylt, honung, choklad och konfektyr	13,5	10,4	12,5	21,4	10,4	17,4	7,2	10,0	16,8	12,0
01.1.9.	Livsmedel, ej tidigare nämnda	3,4	3,9	5,1	5,4	4,9	5,5	2,5	4,0	5,8	0,5
01.2.	Alkoholfria drycker	12,5	15,0	18,0	19,3	19,2	9,3	11,1	13,0	14,6	11,5
01.2.1.	Kaffe, te och choklad	3,5	5,5	4,5	6,2	6,9	3,2	5,4	6,0	5,1	2,7
01.2.2.	Mineralvatten, läskedrycker, frukt- och grönsaksjuice	9,0	9,5	13,5	13,1	12,3	6,1	5,7	7,0	9,5	8,8
02.	Alkoholhaltiga drycker och tobak	56,2	41,7	33,6	59,8	47,8	50,3	34,1	41,0	90,4	29,0
02.1	Alkoholhaltiga drycker	25,1	18,9	21,2	31,4	23,3	9,1	11,2	20,0	30,1	9,0
02.1.1.	Spritdrycker	6,7	3,8	2,7	3,7	3,0	4,0	2,0	6,0	11,7	1,6
02.1.2.	Vin	11,0	8,2	12,8	11,9	7,0	1,7	6,3	12,0	8,7	6,0
02.1.3.	Öl	7,4	6,9	5,7	15,9	13,4	3,5	2,8	2,0	9,6	1,4
02.2.	Tobak	31,1	22,8	12,4	28,4	24,5	41,2	23,0	21,0	60,3	20,0
03.	Kläder och skodon	75,1	80,3	77,8	63,0	74,9	122,8	106,5	59,0	52,8	110,9
03.1.	Kläder	63,5	64,7	63,8	51,0	62,5	98,9	85,7	46,0	39,4	86,4
03.1.1.	Material för klädesplagg	0,6	0,7	0,8	0,7	0,5	0,5	3,0	0,0	0,4	0,2
03.1.2.	Klädesplagg	59,2	59,7	59,2	46,7	59,2	93,3	78,2	40,0	35,8	80,5
03.1.3.	Övriga klädesplagg och tillbehör till klädesplagg	2,3	2,5	2,4	2,4	1,9	4,1	3,5	4,0	0,6	1,7
03.1.4.	Skrädderiarbeten, tvätt och uthyrning av kläder	1,8	1,8	1,3	1,1	1,0	1,1	1,0	2,0	2,6	4,0
03.2.	Skodon, inkl. lagning	11,6	15,7	14,0	12,1	12,3	23,8	20,9	13,0	13,4	24,5
04.	Bostäder, vatten, el, gas och andra bränslen	126,4	157,8	150,0	182,6	207,9	98,9	104,7	151,0	80,4	101,3
04.1.	Faktiskt betalda hyror för bostäder	57,85-ei	63,0	47,7	73,8	89,3	36,9	14,7	69,0	19,4	30,2

(forts.)

L	NL	A	P	FIN	S	UK	EESKPI	IS	NO		
120,2	157,6	131,1	215,5	173,2	156,9	121,0	136,0	192,7	140,5	Livsmedel och alkoholfria drycker	01.
110,8	142,2	118,4	207,9	155,7	141,4	109,0	123,4	169,6	125,2	Livsmedel	01.1.
19,6	27,2	23,8	35,1	31,1	25,8	19,0	20,4	31,5	17,6	Bröd, spannmål	01.1.1.
34,9	34,0	33,4	54,8	32,2	31,1	27,0	30,3	37,2	30,9	Kött	01.1.2.
6,8	4,0	3,1	44,0	5,7	8,0	5,0	6,3	9,7	7,9	Fisk, skaldjur	01.1.3.
16,0	24,7	20,4	26,3	31,1	25,6	14,0	17,8	34,3	23,8	Mjölk, ost, ägg	01.1.4.
4,6	4,3	5,0	12,2	5,2	4,6	2,0	3,5	4,5	3,1	Oljor och fetter	01.1.5.
8,7	12,0	8,7	17,4	10,7	12,4	9,0	9,8	11,7	9,1	Frukt	01.1.6.
9,6	17,2	10,6	10,5	16,8	13,8	18,0	18,2	14,5	11,8	Grönsaker	01.1.7.
7,4	10,0	9,3	5,9	17,8	16,8	12,0	13,6	18,1	13,8	Socker, sylt, honung, choklad och konfektyr	01.1.8.
3,2	8,9	4,2	1,7	5,1	3,4	3,0	3,6	8,1	7,2	Livsmedel, ej tidigare nämnda	01.1.9.
9,4	15,4	12,7	7,6	17,5	15,5	12,0	12,6	23,2	15,3	Alkoholfria drycker	01.2.
3,6	6,3	5,2	3,0	5,9	6,7	3,0	3,6	5,1	4,5	Kaffe, te och choklad	01.2.1.
5,8	9,1	7,5	4,6	11,7	8,8	9,0	9,1	18,1	10,8	Mineralvatten, läskedrycker, frukt- och grönsaksjuice	01.2.2.
101,3	50,2	39,8	32,6	72,8	53,0	57,0	55,1	36,8	29,6	Alkoholhaltiga drycker och tobak	02.
30,5	22,9	18,8	13,0	45,9	31,4	26,0	24,7	17,8	15,9	Alkoholhaltiga drycker	02.1
13,1	7,3	2,8	1,4	14,6	9,4	7,0	6,6	7,3	4,7	Spritdrycker	02.1.1.
9,7	7,1	9,1	9,4	10,8	12,5	12,0	10,7	3,5	4,5	Vin	02.1.2.
7,7	8,5	6,9	2,2	20,4	9,5	7,0	7,4	7,0	6,7	Öl	02.1.3.
70,8	27,3	21,1	19,6	26,9	21,6	31,0	30,4	19,0	13,7	Tobak	02.2.
75,6	67,5	82,7	69,9	54,5	72,7	70,0	74,9	70,2	68,7	Kläder och skodon	03.
59,8	54,5	69,8	51,7	44,8	61,8	60,0	63,3	57,7	58,3	Kläder	03.1.
0,2	1,2	1,6	0,5	1,5	0,6	0,0	0,6	1,5	0,8	Material för klädesplagg	03.1.1.
56,8	50,3	62,2	48,3	39,7	56,6	56,0	59,0	48,3	54,1	Klädesplagg	03.1.2.
0,7	2,2	3,5	2,1	2,9	3,0	2,0	2,4	5,2	2,8	Övriga klädesplagg och tillbehör till klädesplagg	03.1.3.
2,1	0,9	2,6	0,7	0,7	1,5	2,0	1,8	2,8	0,6	Skrädderiarbeten, tvätt och uthyrning av kläder	03.1.4.
15,8	12,9	12,8	18,2	9,7	10,9	10,0	11,6	12,4	10,4	Skodon, inkl. lagning	03.2.
109,5	194,3	139,3	93,3	158,3	194,5	118,0	127,8	91,3	164,0	Bostäder, vatten, el, gas och andra bränslen	04.
49,5	101,0	62,6	16,5	52,1	116,00-ei	53,0	57,32-ei	28,7	47,1	Faktiskt betalda hyror för bostäder	04.1.

		EKPI	MUKPI	B	DK	D	EL	E	F	IRL	I
04.3.	Underhåll och reparation av bostaden	17,5	18,3	21,9	15,3	16,4	14,5	38,2	15,0	11,8	14,1
04.3.1.	Material för underhåll och reparation av bostaden	8,6	8,7	17,2	7,6	9,1	5,4	25,2	2,0	11,8	3,4
04.3.2.	Tjänster för underhåll och reparation av bostaden	9,7	9,7	4,7	7,6	7,2	9,1	13,0	13,0	0,0	10,8
04.4.	Vatten och div. andra tjänster för bostad	12,8	26,7	13,0	20,3	40,4	16,1	24,3	21,0	0,8	16,6
04.4.1.	Vattenförsörjning	5,54~ei	9,0	10,4	4,9	13,9	4,2 :		7,0	0,2	4,1
04.4.2.	Sophämtning	5,36~i	7,1	2,7	9,1	9,6	4,8 :		5,0	0,2	7,0
04.4.3.	Avloppssystem	5,22~ei	6,0	0,0	4,3	10,7	1,4 :		4,0	0,2	1,2
04.4.4.	Andra tjänster för bostaden, ej tidigare nämnda	3,2	5,3	0,0	2,0	6,2	5,8 :		5,0	0,1	4,3
04.5.	El, gas och andra bränslen	38,2	49,7	67,3	73,2	61,9	31,4	27,5	46,0	48,5	40,4
04.5.1.	El	19,8	21,9	33,0	27,7	26,3	16,5	15,9	24,0	19,4	12,2
04.5.2.	Gas	10,5	13,4	14,7	8,0	11,8	1,1	6,9	11,0	7,2	20,0
04.5.3.	Flytande bränslen	4,2	8,7	18,6	13,1	9,5	13,1	4,7	8,0	8,4	8,2
04.5.4.	Fasta bränslen	1,0	1,8	1,1	1,6	1,7	0,8	0,0	1,0	13,5	0,0
04.5.5.	Värmeenergi	18,63~ei	8,6	0,0	22,8	12,6	0,0	0,0	2,0	0,0	0,0
05.	Inventarier, hushålls-utrustning och rutinunderhåll av huset	76,2	81,1	81,3	70,8	76,9	80,8	59,1	72,0	45,4	109,7
05.1.	Möbler och inventarier, mattor och andra golvbeläggningar	30,8	33,2	25,2	27,4	39,9	19,9	15,4	21,0	9,1	44,7
05.1.1.	Möbler och inventarier	25,5	29,1	23,0	23,9	34,2	16,7	14,1	19,0	6,2	41,3
05.1.2.	Mattor och andra golvbeläggningar	5,3	3,2	2,2	3,0	5,7	3,2	0,4	1,0	2,8	0,9
05.1.3.	Reparation av möbler, inventarier och golvbeläggningar	0,5	0,6	0,0	0,5	0,1	0,0	0,9	1,0	0,0	2,5
05.2.	Hushållstextilier	8,6	6,9	8,5	6,6	6,9	15,2	5,1	7,0	3,7	6,0
05.3.	Hushållsapparater	11,1	11,9	12,1	10,5	11,1	8,5	9,4	13,0	7,6	13,1
05.3.1./ 05.3.2.	Större hushållsutrustning (även elektrisk) samt mindre elektriska hushållsapparater	10,1	10,8	9,9	9,5	10,8	7,0	8,0	12,0	7,1	11,0

L	NL	A	P	FIN	S	UK	EESKPI	IS	NO		
16,2	20,1	21,1	23,7	14,3	0,4	20,0	18,8	13,1	51,0	Underhåll och reparation av bostaden	04.3.
10,2	14,3	11,6	9,0	6,2	0,4	10,0	9,5	10,8	31,8	Material för underhåll och reparation av bostaden	04.3.1.
6,0	5,8	9,5	14,7	8,2	0,0	10,0	10,1	2,3	19,2	Tjänster för underhåll och reparation av bostaden	04.3.2.
7,8	24,6	10,5	14,8	38,0	10,8	12,0	12,9	11,8	14,6	Vatten och div. andra tjänster för bostad	04.4.
4,0	8,8	2,5	9,1	1,8	3,40~ei	6,0	5,48~ei	4,8	4,2	Vattenförsörjning	04.4.1.
3,0	9,6	2,4	1,0	2,0	3,20~i	0,0	5,13~i	2,5	4,0	Sophämtning	04.4.2.
0,8	4,1	3,5	4,7	2,6	3,40~ei	6,0	5,24~ei	4,5	5,9	Avloppssystem	04.4.3.
0,0	2,1	2,1	0,0	31,6	0,9	0,0	2,8	0,0	0,5	Andra tjänster för bostaden, ej tidigare nämnda	04.4.4.
36,0	48,6	45,0	38,3	53,9	67,2	33,0	38,7	37,8	51,3	El, gas och andra bränslen	04.5.
17,1	19,2	20,3	26,9	29,1	43,8	17,0	20,7	18,2	42,3	El	04.5.1.
7,3	29,4	6,6	9,2	0,2	0,6	13,0	10,5	0,0	0,0	Gas	04.5.2.
11,2	0,0	7,0	0,0	7,7	7,3	2,0	4,3	0,0	4,7	Flytande bränslen	04.5.3.
0,4	0,0	5,6	2,2	1,7	0,0	1,0	1,2	0,0	4,2	Fasta bränslen	04.5.4.
0,0	0,0	5,5	0,0	15,3	15,50~ei	0,0	14,62~ei	19,6	0,1	Värmeenergi	04.5.5.
107,7	92,2	90,0	78,7	51,3	58,0	78,0	76,1	61,1	75,2	Inventarier, hushålls-utrustning och rutinunderhåll av huset	05.
44,3	40,0	39,8	29,0	18,0	26,0	33,0	30,7	26,0	29,2	Möbler och inventarier, mattor och andra golvbeläggningar	05.1.
41,7	28,9	37,3	24,4	15,2	23,3	27,0	25,5	24,1	27,2	Möbler och inventarier	05.1.1.
2,6	10,2	2,5	3,1	1,4	2,6	6,0	5,1	0,2	2,0	Mattor och andra golvbeläggningar	05.1.2.
0,0	0,9	0,0	1,5	1,3	0,0	0,0	0,6	1,7	0,0	Reparation av möbler, inventarier och golvbeläggningar	05.1.3.
7,2	10,5	8,3	9,3	5,3	7,4	8,0	8,5	7,0	6,1	Hushållstextilier	05.2.
12,2	9,5	19,4	12,0	10,1	6,1	12,0	11,2	9,2	14,9	Hushållsapparater	05.3.
11,9	8,9	17,0	8,9	8,9	5,9	11,0	10,2	8,5	14,1	Större hushållsutrustning (även elektrisk) samt mindre elektriska hushållsapparater	05.3.1./ 05.3.2.

		EKPI	MUKPI	B	DK	D	EL	E	F	IRL	I
05.3.3.	Reparation av hushållsapparater	1,0	1,1	2,2	1,0	0,3	1,5	1,4	1,0	0,5	2,1
05.4.	Glas, porslin, bestick samt övriga husgeråd	6,9	5,8	4,5	7,0	4,0	8,4	3,7	6,0	3,9	10,7
05.5.	Verktyg och redskap för hus och trädgård	5,5	5,1	6,6	6,0	6,9	1,1	1,8	4,0	5,0	5,0
05.6.	Varor och tjänster för rutinmässigt hushållsunderhåll	13,3	18,3	24,4	13,2	8,1	27,7	23,8	21,0	16,2	30,4
05.6.1.	Icke varaktiga hushållsvaror	8,6	9,9	13,0	8,5	6,9	21,1	14,1	9,0	12,6	14,2
05.6.2.	Hushållstjänster och tjänster för skötsel av hemmet	5,2	8,3	11,4	4,8	1,2	6,6	9,7	12,0	3,6	16,2
06.	Hälsovård	19,5	31,9	32,2	26,1	34,2	47,9	22,9	32,0	20,1	34,0
06.1.	Medicinska produkter, apparatur och utrustning	10,3	14,6	22,7	14,1	15,0	6,0	8,8	16,0	9,8	19,8
06.1.1.	Farmaceutiska produkter	7,1	10,5	15,5	8,8	12,0	5,0	5,3	11,0	1,6	17,1
06.1.2./ 06.1.3.	Andra medicinska produkter samt apparatur och utrustning	3,1	4,1	7,2	5,2	3,0	1,0	3,5	5,0	8,3	2,6
06.2.	Öppen sjukvård	9,2	16,8	9,5	12,1	19,2	41,9	14,1	16,0	10,3	14,3
06.2.1./ 06.2.3.	Läkarvård och paramedicinsk vård	4,1	9,7	8,3	3,4	10,6	20,1	5,0	10,0	6,9	8,5
06.2.2.	Tandvård	5,1	7,2	1,2	8,6	8,6	21,8	9,1	6,0	3,4	5,8
06.3.	Sjukhusvård	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
07.	Transport	157,6	156,5	148,8	164,7	154,3	128,3	136,8	180,0	118,1	150,3
07.1.	Inköp av fordon	53,5	48,9	59,8	71,6	46,1	31,1	52,3	48,0	39,6	48,9
07.1.1.	Bilar	50,5	44,6	56,7	66,9	40,3	30,4	49,2	45,0	38,0	45,5
07.2.	Drift av persontransportmedel	73,7	85,8	77,5	73,0	85,5	66,3	68,8	106,0	60,6	81,3
07.2.1.	Reservdelar och tillbehör för persontransportmedel	7,5	9,7	4,6	10,2	3,7	10,2	3,8	30,0	4,9	3,7
07.2.2.	Bränslen och smörjmedel för persontransportmedel	39,0	40,1	50,6	32,3	41,7	40,5	42,7	44,0	45,0	29,5
07.2.3.	Underhåll och reparationer för persontransportmedel	19,7	24,7	18,3	21,1	24,4	10,4	17,4	22,0	7,0	35,5
07.2.4.	Andra tjänster för persontransportmedel	7,6	11,3	3,9	9,4	15,8	5,2	5,0	10,0	3,8	12,6
07.3.	Transporttjänster	30,4	21,8	11,4	20,0	22,7	30,9	15,7	26,0	17,9	20,1
07.3.1.	Passagerartransport med järnväg	6,8	4,7	3,3	6,7	6,6	0,5	1,9	5,0	2,2	2,7

L	NL	A	P	FIN	S	UK	EESKPI	IS	NO		
0,3	0,6	2,5	3,1	1,3	0,2	1,0	1,0	0,7	0,8	Reparation av hushållsapparater	05.3.3.
3,7	5,7	5,4	6,1	3,2	4,4	7,0	6,8	5,1	4,8	Glas, porslin, bestick samt övriga husgeråd	05.4.
6,0	5,4	3,9	1,0	3,5	6,4	6,0	5,6	3,1	7,1	Verktyg och redskap för hus och trädgård	05.5.
34,3	21,0	13,2	21,4	11,3	7,8	12,0	13,3	10,7	13,1	Varor och tjänster för rutinmässigt hushållsunderhåll	05.6.
17,0	9,3	9,2	11,0	9,2	7,8	7,0	8,6	9,4	9,0	Icke varaktiga hushållsvaror	05.6.1.
17,3	11,7	4,0	10,4	2,1	0,0	5,0	5,1	1,4	4,1	Hushållstjänster och tjänster för skötsel av hemmet	05.6.2.
14,2	21,7	19,1	56,7	45,3	29,9	14,0	19,8	33,5	27,1	Hälsovård	06.
9,8	7,3	10,3	25,6	24,8	15,0	10,0	10,3	12,1	11,6	Medicinska produkter, apparatur och utrustning	06.1.
4,0	2,5	5,5	21,5	17,7	9,6	7,0	7,1	8,6	7,0	Farmaceutiska produkter	06.1.1.
5,8	4,8	4,9	4,1	7,1	5,4	3,0	3,2	3,5	4,6	Andra medicinska produkter samt apparatur och utrustning	06.1.2./ 06.1.3.
4,4	14,4	8,8	31,2	20,5	14,8	4,0	9,5	21,4	15,5	Öppen sjukvård	06.2.
2,5	9,9	3,4	23,0	12,2	4,1	2,0	4,2	6,8	5,7	Läkarvård och paramedicinsk vård	06.2.1./ 06.2.3.
1,9	4,6	5,4	8,1	8,3	10,7	2,0	5,4	14,6	9,8	Tandvård	06.2.2.
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Sjukhusvård	06.3.
192,2	134,5	145,2	205,2	162,6	157,5	161,0	160,4	201,3	222,7	Transport	07.
59,5	44,1	47,6	95,2	48,6	53,3	55,0	56,1	97,4	114,3	Inköp av fordon	07.1.
58,1	37,9	41,3	91,9	46,6	49,3	52,0	53,0	95,6	107,9	Bilar	07.1.1.
117,7	67,5	78,2	94,9	75,2	81,1	74,0	73,7	79,6	72,4	Drift av persontransportmedel	07.2.
5,9	8,4	4,4	9,2	10,0	6,6	7,0	7,5	12,8	8,3	Reservdelar och tillbehör för persontransportmedel	07.2.1.
84,8	37,0	32,8	40,8	53,3	50,9	38,0	39,1	51,3	41,8	Bränslen och smörjmedel för persontransportmedel	07.2.2.
23,7	17,1	30,8	38,8	9,2	18,6	21,0	19,6	12,5	16,5	Underhåll och reparationer för persontransportmedel	07.2.3.
3,3	5,1	10,2	6,0	2,7	5,0	8,0	7,5	3,1	5,8	Andra tjänster för persontransportmedel	07.2.4.
15,0	22,9	19,4	15,1	38,8	23,1	32,0	30,6	24,3	36,0	Transporttjänster	07.3.
1,3	6,9	3,4	1,0	4,8	4,0	8,0	6,8	0,0	5,8	Passagerartransport med järnväg	07.3.1.

		EKPI	MUKPI	B	DK	D	EL	E	F	IRL	I
07.3.2.	Passagerartransport på landsväg	12,7	5,6	5,4	4,6	2,1	15,9	12,1	9,0	11,5	3,2
07.3.3.	Passagerartransport med flyg	7,9	4,0	1,4	2,5	1,6	5,1	1,6	7,0	1,7	6,0
07.3.4.	Passagerartransport på hav och inre vattenvägar	1,5	0,9	0,0	2,3	1,3	4,2	0,2	0,0	0,3	1,3
07.3.5.	Kombinerad passagerartransport	5,71	6,79	1,2	3,2	10,4	4,1	0,0	4,0	1,9	5,4
07.3.6.	Övriga transporttjänster som anlitats mot betalning	0,79	0,88	0,0	0,7	0,8	1,2	0,0	1,0	0,3	1,3
08.	Kommunikationer	25,7	23,3	22,6	19,0	21,1	26,8	14,1	27,0	16,2	28,2
08.1.	Posttjänster	1,9	2,4	1,3	1,2	4,0	0,6	0,5	2,0	1,3	1,6
08.2./ 08.3.	Telefon- och telefax-utrustning och -tjänster	23,8	20,9	21,3	17,0	17,1	26,2	13,6	25,0	14,9	26,6
08.2.	Telefon- och telefax-utrustning	17,8	2,6	0,9	17,8	0,4	:	:	1,0	0,0	9,4
08.3.	Telefon- och telefaxtjänster	0,8	19,4	20,4	0,8	16,7	:	:	24,0	0,0	17,2
09.	Rekreation och kultur	133,6	96,9	111,3	118,7	114,6	43,2	64,6	93,0	114,3	73,5
09.1.	Audiovisuell och fotografisk utrustning samt informationsbehandlingsutrustning	19,8	16,5	16,5	29,1	18,8	10,3	13,3	21,0	6,0	9,7
09.1.1.	Utrustning för mottagning, inspelning och återgivning av ljud och bild	7,0	6,3	4,7	10,9	7,1	2,0	3,6	8,0	2,6	4,7
09.1.2.	Fotografisk och filmfotografisk utrustning samt optisk utrustning	2,9	1,6	1,0	1,9	1,9	4,4	0,6	2,0	0,5	1,7
09.1.3.	Informationsbehandlingsutrustning	3,2	3,6	4,3	9,9	5,4	0,4	4,3	3,0	0,2	1,3
09.1.4.	Inspelningsmedier	5,7	4,1	5,0	4,7	3,6	2,9	3,3	7,0	2,7	1,8
09.1.5.	Reparation av audiovisuell och fotografisk utrustning samt informationsbehandlingsutrustning	1,0	0,9	1,5	1,8	0,9	0,6	1,7	1,0	0,0	0,3
09.2.	Övriga större varaktiga konsumtionsvaror för rekreation och kultur	6,0	2,5	1,5	5,1	1,5	0,4	0,0	2,0	1,3	4,8
09.2.1. / 09.2.2.	Övriga större varaktiga konsumtionsvaror för rekreation och kultur, inkl. musikinstrument	6,0	2,4	1,5	5,1	1,5	0,4	0,0	2,0	1,3	4,8
09.2.3.	Underhåll och reparation av övriga större varaktiga konsumtionsvaror för rekreation och kultur	:	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

L	NL	A	P	FIN	S	UK	EESKPI	IS	NO		
2,9	8,5	6,1	3,7	19,7	2,4	14,0	12,6	12,2	11,4	Passagerartransport på landsväg	07.3.2.
6,0	6,2	5,1	1,6	9,1	5,1	9,0	8,0	11,2	9,7	Passagerartransport med flyg	07.3.3.
0,0	0,8	0,0	0,0	4,8	1,6	1,0	1,5	0,8	3,6	Passagerartransport på hav och inre vattenvägar	07.3.4.
4,4	0,0	4,8	7,77	0,4	9,6	0,0	5,68	0,0	5,5	Kombinerad passagerartransport	07.3.5.
0,4	0,5	0,1	1,01	0,1	0,4	0,0	0,79	0,0	0,0	Övriga transporttjänster som anlitas mot betalning	07.3.6.
13,3	20,4	32,1	20,6	23,9	35,8	25,0	25,5	18,0	20,6	Kommunikationer	08.
1,1	1,6	1,2	0,1	2,5	2,7	2,0	1,8	1,5	1,1	Posttjänster	08.1.
12,2	18,8	30,8	20,5	21,5	33,1	23,0	22,8	16,5	0,7	Telefon- och telefax-utrustning och -tjänster	08.2./ 08.3.
0,5 :		0,9	0,1	1,5 :		:	10,6	0,8	0,7	Telefon- och telefax-utrustning	08.2.
11,7 :		30,0	20,4	20,0 :		:	8,2	15,8	18,8	Telefon- och telefaxtjänster	08.3.
110,0	120,6	116,3	39,2	115,1	114,4	149,0	133,7	130,1	136,1	Rekreation och kultur	09.
17,1	16,2	17,0	11,6	15,0	22,5	20,0	20,2	13,1	30,7	Audiovisuell och fotografisk utrustning samt informationsbehandlingsutrustning	09.1.
5,7	5,9	7,5	3,9	5,9	9,9	7,0	7,3	3,8	15,0	Utrustning för mottagning, inspelning och återgivning av ljud och bild	09.1.1.
1,9	1,7	1,4	0,4	1,5	1,2	3,0	2,9	1,4	2,8	Fotografisk och filmfotografisk utrustning samt optisk utrustning	09.1.2.
5,5	1,7	3,1	1,5	3,4	3,4	3,0	3,3	1,5	6,5	Informationsbehandlingsutrustning	09.1.3.
2,9	5,8	3,5	3,6	3,6	7,0	6,0	5,7	4,7	5,9	Inspelningsmedier	09.1.4.
1,1	1,1	1,5	2,1	0,7	1,0	1,0	1,0	1,8	0,5	Reparation av audiovisuell och fotografisk utrustning samt informationsbehandlingsutrustning	09.1.5.
4,8	4,1	1,3	0,2	5,3	4,3	7,0	6,1	1,3	7,9	Övriga större varaktiga konsumtionsvaror för rekreation och kultur	09.2.
4,0	3,2	1,3	0,1	5,3	4,3	7,0	6,1	1,3	7,9	Övriga större varaktiga konsumtionsvaror för rekreation och kultur, inkl. musikinstrument	09.2.1./ 09.2.2.
0,8	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0 :		0,0	0,0	Underhåll och reparation av övriga större varaktiga konsumtionsvaror för rekreation och kultur	09.2.3.

		EKPI	MUKPI	B	DK	D	EL	E	F	IRL	I
09.3.	Övriga varor för rekreation, trädgårdar och husdjur	29,0	18,7	23,1	24,8	21,4	6,1	7,5	20,0	13,5	14,3
09.3.1.	Spel, leksaker och hobbyer	12,4	4,2	5,0	6,4	3,7	3,0	4,6	5,0	3,3	3,6
09.3.2.	Utrustning för idrott, camping och friluftsliv	4,4	3,1	1,7	2,9	3,7	0,7	0,7	4,0	1,5	2,4
09.3.3.	Trädgårdar, växter och blommor	5,1	7,1	8,8	8,8	9,5	0,3	1,1	6,0	5,4	5,4
09.3.4./ 09.3.5.	Husdjur och tillbehör; inkl. veterinära och andra tjänster för husdjur	7,05~i	4,3	7,6	6,7	4,5	2,2	1,1	5,0	3,3	2,9
09.4.	Rekreationstjänster och kulturella tjänster	32,3	26,0	27,2	26,6	28,2	10,9	16,2	30,0	38,3	19,7
09.4.1.	Tjänster för rekreation och idrott	12,2	10,8	5,0	8,2	7,9	2,0	10,2	13,0	12,0	14,1
09.4.2.	Kulturella tjänster	20,2	15,2	22,2	18,4	20,3	8,9	6,0	17,0	26,4	5,6
09.5.	Tidningar, böcker och skrivmaterial	23,3	21,6	19,5	23,1	25,1	13,2	18,3	17,0	25,4	22,0
09.5.1.	Böcker	4,2	7,6	6,9	5,5	9,6	4,2	8,8	4,0	5,8	8,2
09.5.2.	Tidningar och tidskrifter	10,4	10,4	9,6	14,7	11,2	8,5	6,3	9,0	16,0	11,3
09.5.3./ 09.5.4.	Div. trycksaker samt skriv- och ritmaterial	8,7	3,7	3,0	2,9	4,4	0,6	3,1	4,0	3,6	2,6
09.6.	Paketresor	23,2	12,0	23,5	10,1	19,6	2,4	9,3	3,0	29,8	3,0
10.	Utbildning	12,8	8,8	4,7	8,8	7,1	21,7	15,8	5,0	19,8	10,8
11.	Restauranger och hotell	123,2	85,3	83,2	54,0	51,4	111,8	151,6	84,0	196,9	101,9
11.1.	Catering	105,6	70,1	65,0	50,5	43,2	103,2	143,4	69,0	180,1	76,7
11.1.1.	Restauranger, kaféer o.d.	99,0	62,3	61,7	46,0	38,4	98,7	139,7	54,0	171,5	68,9
11.1.2.	Serveringar	6,6	7,8	3,4	4,5	4,8	4,5	3,7	15,0	8,7	7,8
11.2.	Inkvarteringstjänster	17,6	15,2	18,1	3,5	8,2	8,7	8,2	15,0	16,8	25,3
12.	Div. varor och tjänster	58,1	69,8	71,3	70,8	69,6	56,6	46,4	86,0	55,8	76,3
12.1.	Personlig vård	27,8	28,6	26,5	27,0	29,5	23,5	26,8	32,0	28,1	26,8
12.1.1.	Friser- och skönhetssalonger	8,0	11,9	11,0	9,4	14,0	5,0	10,0	10,0	13,3	13,2
12.1.2./ 12.1.3.	Elektriska apparater för personlig vård samt andra redskap, artiklar och produkter för personlig vård	19,8	16,7	15,5	17,6	15,6	18,4	16,9	22,0	14,8	13,7
12.3.	Personliga tillhörigheter, ej tidigare nämnda	9,3	10,6	7,0	7,5	7,8	14,4	5,8	14,0	6,1	16,8
12.3.1.	Smycken och ur	7,0	5,6	4,1	2,9	5,5	10,7	3,7	7,0	5,0	6,4
12.3.2.	Övriga personliga tillhörigheter	2,4	5,0	2,9	4,6	2,3	3,7	2,1	7,0	1,1	10,5

L	NL	A	P	FIN	S	UK	EESKPI	IS	NO		
22,2	26,1	26,1	4,4	23,2	23,0	33,0	28,7	18,7	23,1	Övriga varor för rekreation, trädgårdar och husdjur	09.3.
5,5	5,6	6,0	0,9	4,3	5,1	15,0	12,1	6,2	4,3	Spel, leksaker och hobbyer	09.3.1.
1,6	2,7	5,2	0,3	5,1	4,3	5,0	4,4	4,4	4,8	Utrustning för idrott, camping och friluftsliv	09.3.2.
7,8	10,3	9,4	1,5	8,3	9,0	5,0	5,2	6,2	8,2	Trädgårdar, växter och blommor	09.3.3.
7,3	7,4	5,6	1,6	5,5	4,60-i	8,0	6,98-i	2,0	5,8	Husdjur och tillbehör; inkl. veterinära och andra tjänster för husdjur	09.3.4./ 09.3.5.
24,0	34,0	31,7	7,8	24,2	29,4	36,0	32,4	45,3	32,8	Rekreationstjänster och kulturella tjänster	09.4.
8,7	14,2	16,6	3,2	9,6	10,7	14,0	12,2	15,6	12,5	Tjänster för rekreation och idrott	09.4.1.
15,3	19,8	15,1	4,6	14,7	18,7	22,0	20,2	29,7	20,3	Kulturella tjänster	09.4.2.
20,2	25,5	18,2	10,9	27,2	20,0	25,0	23,3	31,4	21,8	Tidningar, böcker och skrivmaterial	09.5.
9,0	7,0	6,4	5,5	5,3	5,6	4,0	4,4	14,3	7,0	Böcker	09.5.1.
8,7	14,6	8,2	3,9	19,4	13,1	10,0	10,5	13,1	13,2	Tidningar och tidskrifter	09.5.2.
2,5	3,9	3,6	1,5	2,5	1,4	11,0	8,4	4,0	1,6	Div. trycksaker samt skriv- och ritmaterial	09.5.3./ 09.5.4.
21,7	14,8	22,0	4,5	20,2	15,1	28,0	23,1	20,4	19,8	Paketresor	09.6.
1,1	15,9	7,4	18,2	2,1	3,5	13,0	12,9	14,4	14,3	Utbildning	10.
96,1	71,7	143,3	130,9	93,9	63,5	137,0	120,0	83,5	45,0	Restauranger och hotell	11.
81,4	57,4	99,4	100,2	77,9	55,1	116,0	102,9	64,5	41,0	Catering	11.1.
77,9	48,2	95,1	91,5	63,0	48,1	109,0	96,4	56,6	37,4	Restauranger, kaféer o.d.	11.1.1.
3,5	9,3	4,3	8,7	14,9	6,9	7,0	6,5	7,8	3,6	Serveringar	11.1.2.
14,7	14,2	43,9	30,6	16,0	8,4	21,0	17,1	19,0	4,0	Inkvarteringstjänster	11.2.
58,8	53,4	53,8	39,4	46,9	60,3	57,0	58,1	67,2	56,2	Div. varor och tjänster	12.
24,1	23,9	28,6	23,8	21,1	23,2	29,0	27,6	29,5	22,5	Personlig vård	12.1.
10,5	8,9	10,0	10,3	7,4	11,1	8,0	8,1	14,3	9,3	Friser- och skönhetssalonger	12.1.1.
13,6	14,9	18,6	13,5	13,7	12,1	21,0	19,5	15,3	13,2	Elektriska apparater för personlig vård samt andra redskap, artiklar och produkter för personlig vård	12.1.2./ 12.1.3.
11,6	8,8	10,9	4,9	6,2	7,3	9,0	9,2	5,7	6,3	Personliga tillhörigheter, ej tidigare nämnda	12.3.
7,5	4,6	6,4	2,9	3,9	5,1	7,0	6,8	3,1	3,2	Smycken och ur	12.3.1.
4,1	4,2	4,5	2,0	2,4	2,2	2,0	2,4	2,5	3,1	Övriga personliga tillhörigheter	12.3.2.

		EKPI	MUKPI	B	DK	D	EL	E	F	IRL	I
12.4.	Social trygghet	6,9	1,9	2,5	16,7	1,1	0,0	0,5	3,0	4,1	3,7
12.5.	Försäkringar	6,7	16,1	20,2	12,0	23,5	7,1	4,8	18,0	13,1	8,6
12.5.2.	Bostadsförsäkring	2,0	3,0	5,4	3,5	2,4	0,2	0,5	5,0	1,7	0,0
12.5.3.	Hälsovårdsförsäkring	2,5	5,8	6,3	5,1	6,4	4,8	1,8	8,0	9,0	0,0
12.5.4.	Transportförsäkring	2,2	6,5	7,5	3,4	8,1	2,1	2,5	5,0	2,3	8,6
12.5.5.	Övriga försäkringar	0,0	5,0	1,1	0,0	6,5	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
12.6.	Finansiella tjänster, ej tidigare nämnda	2,6	3,9	2,9	5,6	3,4	4,8	0,2	5,0	1,0	7,8
12.7.	Övriga tjänster, ej tidigare nämnda	5,6	8,4	12,1	2,1	4,2	6,8	8,3	14,0	3,4	12,6
-e = uppskattning -i = olika definitioner : = ej tillgänglig											

L	NL	A	P	FIN	S	UK	EESKPI	IS	NO		
3,5	3,9	0,6	2,6	5,7	7,3	6,0	7,3	12,5	16,0	Social trygghet	12.4.
14,1	12,5	8,9	6,7	7,9	8,1	6,0	6,7	8,3	7,0	Försäkringar	12.5.
1,5	3,3	2,5	1,0	1,6	3,1	2,0	2,0	2,9	2,0	Bostadsförsäkring	12.5.2.
1,4	4,0	3,0	0,1	1,3	2,0	2,0	2,5	0,0	0,0	Hälsovårdsförsäkring	12.5.3.
10,0	4,2	3,4	4,7	5,0	3,0	2,0	2,3	5,4	5,0	Transportförsäkring	12.5.4.
1,2	1,0	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Övriga försäkringar	12.5.5.
0,3	0,4	2,3	0,1	1,2	11,7	1,0	2,5	4,1	0,8	Finansiella tjänster, ej tidigare nämnda	12.6.
5,2	3,9	2,6	1,5	4,7	2,6	6,0	5,5	7,1	3,6	Övriga tjänster, ej tidigare nämnda	12.7.

BILAGA III

Landvägningstal för 2000, priserna uppdaterade till priser per december 1999

	MUKPI	EKPI	EESKPI
Belgien	39,90		
Tyskland	346,51		
Spanien	90,83		
Frankrike	209,07		
Irland	9,80		
Italien	183,08		
Luxemburg	1,99		
Nederländerna	56,54		
Österrike	29,10		
Portugal	18,13		
Finland	15,07		
Euroområdet (MUKPI)	1000,00*	783,49	775,92
Danmark		13,50	13,37
Grekland		21,87	21,66
Sverige		17,80	17,63
Förenade kungariket		163,34	161,76
EU15 (EKPI)		1000,00*	
Island			0,82
Norge			8,84
EES (EESKPI)			1000,00*

(*) P.g.a. avrundning kan summan av vägningstalen vara skild från 1000.